

Sénat de Belgique

Session ordinaire 1999-2000

2-25

Séances plénières
Jeudi 27 janvier 2000

Séance de l'après-midi

Annales

Belgische Senaat

Gewone Zitting 1999-2000

Handelingen

Plenaire vergaderingen
Donderdag 27 januari 2000

Namiddagvergadering

2-25

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs.
Les traductions - *imprimées en italique* - sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

Le **Compte rendu analytique** est un résumé des débats publié sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Les parties traduites apparaissent en italique.

L'**Annexe aux Annales et au Compte rendu analytique** publie les résultats nominatifs des votes, les communications ainsi que l'ordre du jour des prochaines séances.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales, du Compte rendu analytique et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Toutes ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be www.lachambre.be

Abréviations - Afkortingen

AGALEV	Anders Gaan Leven
CVP	Christelijke Volkspartij
ECOLO	Écologistes
PRL-FDF-MCC	Parti Réformateur Libéral – Front Démocratique des Francophones - Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	Parti Socialiste
PSC	Parti Social Chrétien
SP	Socialistische Partij
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling - *cursief gedrukt* - verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

Het **Beknopt Verslag** is een samenvatting van de debatten en verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. De vertaalde gedeelten zijn gecursiveerd.

De **Bijlage bij de Handelingen en het Beknopt Verslag** bevat de naamlijsten van de stemmingen, de mededelingen en de agenda van de volgende vergaderingen.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen, Beknopt Verslag en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Al deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be www.dekamer.be

Sommaire	Inhoudsopgave
Sommaire.....	Inhoudsopgave.....
Prise en considération de propositions.....	Inoverwegingneming van voorstellen.....
Questions orales.....	Mondelinge vragen.....
Question orale de Mme Marie Nagy au premier ministre et au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur «la possible accession au pouvoir en Autriche du FPÖ» (n° 2-112).....	Mondelinge vraag van mevrouw Marie Nagy aan de eerste minister en aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over «de eventuele regeringsdeelname van de FPÖ in Oostenrijk» (nr. 2-112).....
Question orale de M. Vincent Van Quickenborne à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi, au ministre des Affaires sociales et des Pensions, au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes et au ministre de la Justice sur «le statut social de l'avocat» (n° 2-102).....	Mondelinge vraag van de heer Vincent Van Quickenborne aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid, aan de minister van Sociale Zaken en Pensioenen, aan de minister van Landbouw en Middenstand en aan de minister van Justitie over «het sociaal statuut van de advocaat» (nr. 2-102).....
Question orale de M. Michiel Maertens au vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale sur «l'accueil de candidats réfugiés en province de Flandre occidentale» (n° 2-108).....	Mondelinge vraag van de heer Michiel Maertens aan de vice-eerste minister et ministre van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie over «de opvang van kandidaat-vluchtelingen in de province West-Vlaanderen» (nr. 2-108).....
Question orale de M. Wim Verreycken au ministre de l'Intérieur sur «le contrôle de la résidence et la fixation du nombre de sièges à attribuer dans les conseils locaux» (n° 2-85).....	Mondelinge vraag van de heer Wim Verreycken aan de ministre van Binnenlandse Zaken over «de wooncontrole en de bepaling van het aantal te begeben lokale raadszetels» (nr. 2-85).....
Question orale de M. Philippe Mahoux à la vice-première ministre et ministre de la Mobilité et des Transports et au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur «l'usage des langues à l'aéroport de Bruxelles-National» (n° 2-106).....	Mondelinge vraag van de heer Philippe Mahoux aan de vice-eerste ministre et ministre van Mobiliteit en Vervoer en aan de ministre van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over «het taalgebruik op de luchthaven van Brussel-Nationaal» (nr. 2-106).....
Question orale de Mme Mia De Schamphelaere à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur «le non-respect des directives européennes relatives aux expérimentations animales» (n° 2-109).....	Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schamphelaere aan de ministre van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over «niet-naleving van Europese richtlijnen in verband met proeven op dieren» (nr. 2-109).....
Question orale de M. Ludwig Caluwé à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur «la maîtrise des épidémies» (n° 2-111).....	Mondelinge vraag van de heer Ludwig Caluwé aan de ministre van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over «de beheersing van epidemieën» (nr. 2-111).....
Question orale de M. Philippe Mahoux au ministre de la Justice sur «les ressortissants rwandais impliqués dans le génocide et la situation du major Ntuyahaga» (n° 2-100).....	Mondelinge vraag van de heer Philippe Mahoux aan de ministre van Justitie over «de Rwandese onderdanen die bij de genocide betrokken waren en de situatie van majoor Ntuyahaga» (nr. 2-100).....
Question orale de Mme Magdeleine Willame-Boonen au ministre de la Justice sur «les conclusions de la commission chargée d'examiner la problématique de l'arriéré judiciaire» (n° 2-101).....	Mondelinge vraag van mevrouw Magdeleine Willame-Boonen aan de ministre van Justitie over «de conclusies van de commissie die is belast met het onderzoek van de achterstand bij de gerechten» (nr. 2-101).....
Question orale de Mme Erika Thijs au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur «le financement des centres d'accueil des victimes du trafic des êtres	Mondelinge vraag van mevrouw Erika Thijs aan de ministre van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over «de financiering van de onthaalcentra voor de

humains » (n° 2-110).....	19	slachtoffers van mensenhandel» (nr. 2-110).....	19
Question orale de Mme Kathy Lindekens au ministre de l'Économie et de la Recherche scientifique sur «la gestion des institutions culturelles fédérales» (n° 2-90).....	20	Mondelinge vraag van mevrouw Kathy Lindekens aan de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek over «het beheer van de federale culturele instellingen» (nr. 2-90).....	20
Cour de cassation.....	21	Hof van Cassatie.....	21
Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer des dispositions nouvelles permettant d'assurer la protection des droits de l'enfant à l'intégrité morale, physique, mentale et sexuelle – Proposition de Mme Nathalie de T' Serclaes (Doc. 2-21).....	22	Herziening van titel II van de Grondwet, om nieuwe bepalingen in te voegen die de bescherming van de rechten van het kind op morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit verzekeren – Voorstel van mevrouw Nathalie de T' Serclaes (Stuk 2-21).....	22
Discussion.....	22	Bespreking.....	22
Discussion de l'article unique.....	40	Bespreking van het enig artikel.....	40
Projet de loi portant assentiment à la Convention établie sur la base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne, relative à l'extradition entre les États membres de l'Union européenne, et à l'Annexe, faites à Dublin le 27 septembre 1996 (Doc. 2-206).....	40	Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst, opgesteld op grond van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie betreffende uitlevering tussen de Lid-Staten van de Europese Unie, en met de Bijlage, gedaan te Dublin op 27 september 1996 (Stuk 2-206).....	40
Discussion générale.....	40	Algemene bespreking.....	40
Discussion des articles.....	43	Artikelsgewijze bespreking.....	43
Ordre des travaux.....	43	Regeling van de werkzaamheden.....	43
Votes.....	43	Stemmingen.....	43
Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer des dispositions nouvelles permettant d'assurer la protection des droits de l'enfant à l'intégrité morale, physique, mentale et sexuelle – Proposition de Mme Nathalie de T' Serclaes (Doc. 2-21).....	44	Herziening van titel II van de Grondwet, om nieuwe bepalingen in te voegen die de bescherming van de rechten van het kind op morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit verzekeren – Voorstel van mevrouw Nathalie de T' Serclaes (Stuk 2-21).....	44
Projet de loi portant assentiment à la Convention établie sur la base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne, relative à l'extradition entre les États membres de l'Union européenne, et à l'Annexe, faites à Dublin le 27 septembre 1996 (Doc. 2-206).....	44	Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst, opgesteld op grond van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie betreffende uitlevering tussen de Lid-Staten van de Europese Unie, en met de Bijlage, gedaan te Dublin op 27 september 1996 (Stuk 2-206).....	44
Motion déposée en conclusion de la demande d'explications de M. Georges Dallemagne au ministre de la Justice sur «la libération du général Pinochet» (n° 2-49), développée en séance plénière, le 20 janvier 2000.....	44	Motie ingediend tot besluit van de vraag om uitleg van de heer Georges Dallemagne aan de minister van Justitie over «de vrijlating van generaal Pinochet» (nr. 2-49), gesteld in plenaire vergadering op 20 januari 2000.....	44
Ordre des travaux.....	46	Regeling van de werkzaamheden.....	46
Demande d'explications de M. Vincent Van Quickenborne à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «l'occupation de main-d'œuvre le dimanche dans les centres touristiques» (n° 2-57).....	46	Vraag om uitleg van de heer Vincent Van Quickenborne aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de tewerkstelling op zondag in toeristische centra» (nr. 2-57).....	46
Demande d'explications de Mme Jacinta De Roeck au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur « le contrôle correct de l'utilisation du chlorméquat en fruiticulture » (n° 2-58).....	49	Vraag om uitleg van mevrouw Jacinta De Roeck aan de minister van Landbouw en Middenstand over «de correctheid inzake onderzoek naar het gebruik van chloormequat in de fruitteelt» (nr. 2-58).....	49
Excusés.....	56	Berichten van verhindering.....	56
Annexe.....	57	Bijlage.....	57

Votes nominatifs	57	Naamstemmingen	57
Dépôt de propositions.....	58	Indiening van voorstellen.....	58
Propositions prises en considération.....	59	In overweging genomen voorstellen	59
Demandes d'explications.....	61	Vragen om uitleg	61
Évocations	61	Evocaties.....	61
Messages de la Chambre	62	Boodschappen van de Kamer	62
Cour d'arbitrage – Arrêts.....	64	Arbitragehof – Arresten	64
Cour d'arbitrage – Questions préjudicielles.....	65	Arbitragehof – Prejudiciële vragen.....	65
Cour d'arbitrage – Recours.....	66	Arbitragehof – Beroep	66
Parlement européen	66	Europees Parlement	66

Présidence de M. Armand De Decker

(La séance est ouverte à 15 h 05.)

Prise en considération de propositions

M. le président. – La liste des propositions à prendre en considération a été distribuée.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Sauf suggestion divergente, je considérerai ces propositions comme prises en considération et renvoyées à la commission indiquée par le Bureau. (*Assentiment*)

(La liste des propositions prises en considération figure en annexe.)

Questions orales

Question orale de Mme Marie Nagy au premier ministre et au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur «la possible accession au pouvoir en Autriche du FPÖ» (n° 2-112)

M. le président. – M. Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, répondra.

Mme Marie Nagy (ECOLO). – Les résultats des dernières élections législatives en Autriche et l'incapacité des partis à former une coalition alternative auront probablement pour conséquence d'amener au pouvoir un parti ouvertement xénophobe, un parti d'extrême droite. Cela pose de nombreux problèmes sur le plan des principes.

L'apparition d'un gouvernement aux couleurs nazies au sein de l'Union européenne entre en contradiction immédiate avec les articles 6, 12 et 13 du Traité instituant la Communauté européenne, articles qui énoncent qu'il faut sauvegarder la diversité, préserver les droits de l'homme et la démocratie dans les pays européens, et avec le Titre Ier de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, qui interdit toute discrimination fondée sur la nationalité, le sexe, la race ou l'origine ethnique, la religion ou les croyances, un handicap, l'âge ou l'orientation sexuelle.

Monsieur le ministre, outre une illustration terriblement parlante du danger qui guette toutes nos sociétés, ces événements soulèvent des questions importantes sur la perspective de voir des représentants d'un mouvement raciste et anti-européen participer aux réunions d'organismes internationaux et européens, dont le Conseil des ministres.

Pouvez-vous nous rassurer sur la position du gouvernement belge dans cette perspective et sur l'état des contacts qui ont été pris ou qui seront pris avec vos collègues européens, en vue de rencontrer les inévitables problèmes qui en découleront? Pensez-vous qu'il soit possible de lancer un signal aux autorités européennes et aux autres pays européens dans le but de mener une démarche commune visant à avertir l'Autriche de ce que l'incapacité des partis à dégager une coalition alternative fragilise la cohésion et la stabilité de l'Union européenne?

Voorzitter: de heer Armand De Decker

(De vergadering wordt geopend om 15.05 uur.)

Inoverwegingneming van voorstellen

De voorzitter. – De lijst van de in overweging te nemen voorstellen werd rondgedeeld.

Leden die opmerkingen mochten hebben, kunnen die vóór het einde van de vergadering mededelen.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, neem ik aan dat die voorstellen in overweging zijn genomen en verwezen naar de commissies die door het Bureau zijn aangeduid. (*Instemming*)

(De lijst van de in overweging genomen voorstellen wordt in de bijlage opgenomen.)

Mondelinge vragen

Mondelinge vraag van mevrouw Marie Nagy aan de eerste minister en aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over «de eventuele regeringsdeelname van de FPÖ in Oostenrijk» (nr. 2-112)

De voorzitter. – De heer Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, antwoordt.

Mevrouw Marie Nagy (ECOLO). – *De resultaten van de laatste parlementsverkiezingen in Oostenrijk en het onvermogen van de partijen om een alternatieve coalitie tot stand te brengen zullen waarschijnlijk een openlijk xenofobe en extreem-rechtse partij aan de macht brengen. Dit is een groot principieel probleem.*

Het aantreden van een regering met nazistische inslag in de Europese Unie is zonder meer in strijd met de artikelen 6, 12, en 13 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. Deze artikelen bepalen dat de diversiteit moet worden gevrijwaard en dat de mensenrechten en de democratie in de Europese landen moeten worden beschermd. Het is ook in strijd met Titel I van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, die elke discriminatie op grond van nationaliteit, geslacht, ras of etnische afkomst, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid verbiedt.

Dit is niet alleen een verschrikkelijk duidelijke illustratie van het gevaar dat ons eigen regime bedreigt, maar bovendien doen deze gebeurtenissen grote vragen rijzen over de mogelijkheid dat vertegenwoordigers van een racistische en anti-Europese beweging deelnemen aan de bijeenkomsten van internationale en Europese instellingen, waaronder de Raad van ministers.

Kan de minister ons geruststellen over de intenties van de Belgische regering terzake en over de contacten die met de Europese collega's werden of zullen worden gelegd om een antwoord te formuleren op de onvermijdelijke problemen die hierdoor zullen ontstaan? Is het naar zijn mening mogelijk om een signaal uit te sturen naar de Europese instellingen en de andere Europese landen met het oog op een gemeenschappelijke actie om Oostenrijk ervan te overtuigen dat het uitblijven van een wisselcoalitie de samenhang en de

M. Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères. – Tout d'abord, il convient d'attirer l'attention sur le fait que le gouvernement autrichien n'est pas encore formé. C'est seulement aujourd'hui que le Chancelier Klima informera le Président, M. Klestil, du fait que sa mission de formateur n'a pas abouti.

Il est vrai que le gouvernement israélien a menacé de rappeler son ambassadeur à Vienne si Jörg Haider faisait partie du futur gouvernement. Jusqu'à présent, ce n'est pas encore le cas. L'ambassadeur israélien est toujours en poste. Bien que l'Österreichische Volkspartei – ÖVP – de Schüssel et le Freiheitliche Partei Österreichs – FPÖ – de Jörg Haider aient participé formellement aux négociations, ces partis n'étaient pas officiellement mandatés par le Président.

Alarmé par la critique véhémente de la presse étrangère sur une éventuelle participation au gouvernement de Jörg Haider, l'ÖVP a tenu une conférence de presse ce 27 janvier 2000. L'objectif était manifestement d'expliquer la situation à l'étranger. En premier lieu, l'ÖVP a annoncé que le FPÖ avait totalement souscrit aux dispositions en matière de droits de l'homme comme inscrites dans les traités européens ainsi qu'à la politique européenne telle que menée actuellement par l'Autriche. En outre, l'ÖVP a fait savoir qu'après quatre mois d'un vide politique, l'Autriche avait de toute urgence besoin d'un gouvernement stable. Il a également exprimé la crainte de voir, en cas de nouvelles élections, le FPÖ récolter un nombre encore plus important de voix et se positionner probablement comme le partenaire le plus important de la coalition. En ce qui concerne les rapports au sein de la coalition, M. Schüssel a laissé transparaître qu'il ambitionnait la fonction de chancelier, tandis que Jörg Haider a exprimé son désir de rester en Carinthie.

Ces éléments semblent indiquer que le rapprochement entre ces deux partis n'est pas simplement un effet de manches à l'égard du parti social démocrate, mais que cette coalition, d'après les informations les plus récentes dont je dispose, a réellement des chances de voir le jour.

Comme vous, madame Nagy, et dans la ligne des préoccupations exprimées tant à Paris qu'à Berlin, la Belgique est évidemment très vivement préoccupée par l'évolution politique en cours et continuera à suivre la formation du gouvernement autrichien. Nous avons d'ailleurs décidé d'agir immédiatement et concrètement. Le premier ministre et moi-même transmettons aujourd'hui encore une lettre au président en exercice du Conseil européen, afin de lui faire part de nos inquiétudes les plus vives et, surtout, afin de lui demander une réaction commune de mise en garde à l'égard des autorités autrichiennes.

Mme Marie Nagy (ECOLO). – C'est avec beaucoup de satisfaction que j'ai entendu la réponse du gouvernement. Cette position honore la Belgique. Je me réjouis d'avoir pu poser cette question au ministre des Affaires étrangères.

stabiliteit van de Europese Unie verzwakt?

De heer Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken. – *De Oostenrijkse regering is nog niet gevormd. Pas vandaag zal de kanselier de president meedelen dat zijn formatieopdracht is mislukt. De Israëlsche regering heeft ermee bedreigd haar ambassadeur uit Wenen terug te roepen als Jörg Haider in de nieuwe regering komt, maar heeft dat nog niet gedaan.*

De ÖVP en de FPÖ, de partij van Jörg Haider, hebben deelgenomen aan onderhandelingen zonder daartoe officieel door de president te zijn gemandateerd. De ÖVP heeft vandaag meegedeeld dat de FPÖ volledig instemt met de Europese bepalingen inzake mensenrechten en met het Europees beleid dat door Oostenrijk wordt gevoerd. Ze heeft tevens verklaard dat Oostenrijk behoefte heeft aan een stabiele regering en dat de FPÖ in geval van nieuwe verkiezingen haar resultaten wel eens zou kunnen verbeteren. De toenadering tussen beide partijen blijkt dus meer te zijn dan een theatraal gebaar in de richting van de sociaal-democratische partij. De kans is zeer reëel dat deze coalitie er komt.

België is uiteraard erg verontrust over de politieke situatie in Oostenrijk. Wij hebben besloten om onmiddellijk te ageren. De eerste minister en ikzelf zullen in een brief aan de voorzitter van de Europese Raad onze diepe ongerustheid uiten en hem verzoeken een gemeenschappelijke waarschuwing te richten aan de Oostenrijkse overheid.

Mevrouw Marie Nagy (ECOLO). – *Ik heb met veel voldoening naar het antwoord van de regering geluisterd. Die houding strekt België tot eer. Ik ben verheugd dat ik deze vraag kon stellen aan de minister van Buitenlandse Zaken.*

Question orale de M. Vincent Van Quickenborne à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi, au ministre des Affaires sociales et des Pensions, au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes et au ministre de la Justice sur «le statut social de l'avocat» (n° 2-102)

M. le président. – M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions, répondra.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Par le passé, l'indépendance et la dignité de la profession ont souvent été utilisées comme arguments contre la possibilité d'exécution d'un travail dans le cadre d'un contrat pour des professions libérales telles que celles de médecin ou d'avocat. Un médecin peut maintenant être salarié. Reste pourtant la question de savoir si le statut exclusif d'indépendant reste tenable pour les avocats. Le législateur, M. Van Reepinghen en particulier, l'homme qui est à la base du Code judiciaire de 1967, est jadis parti de l'idée que la profession revêt par nature un caractère indépendant. Mais les temps évoluent. Aujourd'hui, de nombreux avocats sont employés en qualité de collaborateurs par des bureaux, grands ou moyens, où ils agissent de facto comme des salariés. Ces avocats se voient interdire oralement de travailler pour une autre clientèle. La durée et la période de leurs vacances sont couramment déterminées comme celles d'un salarié. Ils ne bénéficient cependant pas des avantages du statut d'employé, comme la protection contre le licenciement par exemple. Dans tous les pays voisins, les avocats peuvent travailler en tant que salariés. La Belgique reste l'exception par excellence.*

Le ministre pense-t-il qu'il est question d'une certaine forme de statut indépendant factice chez les avocats ? A-t-on déjà mené une enquête en ce sens ? Un avocat, en particulier un avocat stagiaire, peut-il exercer sa profession dans le cadre d'un contrat de travail ? Si ce n'est pas le cas, comment concilier l'interdiction précitée avec la liberté d'un indépendant ?

Il semble que l'inspection sociale ait au moins effectué des contrôles dans un grand cabinet d'avocats. Est-ce exact ? Dans l'affirmative, quel est le résultat de ces contrôles ? Dans la négative, le ministre est-il prêt à œuvrer pour une amélioration du statut ? Existe-t-il des décisions juridiques relatives à des licenciements illicites d'avocats ?

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – *Dans l'état actuel de la jurisprudence et de la doctrine, les avocats inscrits au barreau sont considérés comme des indépendants. Ce point de vue est adopté aussi bien par l'Ordre des avocats que par l'Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants.*

La déontologie professionnelle des avocats implique en effet qu'ils travaillent dans la plus grande indépendance possible et que leurs prestations ne s'effectuent donc pas en exécution d'un contrat de travail.

La question consiste à savoir dans quelle mesure les avocats faisant partie d'une grande association d'avocats peuvent se trouver dans un lien de subordination. Je demanderai à mon département d'examiner cette problématique de façon détaillée.

Mondelinge vraag van de heer Vincent Van Quickenborne aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid, aan de minister van Sociale Zaken en Pensioenen, aan de minister van Landbouw en Middenstand en aan de minister van Justitie over «het sociaal statuut van de advocaat» (nr. 2-102)

De voorzitter. – De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen, antwoordt.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – In het verleden werden de onafhankelijkheid en de waardigheid van het beroep vaak ingeroepen als argumenten tegen de mogelijkheid tot het verrichten van arbeid in dienstverband van vrije beroepen zoals dat van geneesheer of advocaat. Intussen kan een arts als werknemer aan de slag. De vraag blijft echter of het exclusieve zelfstandigenstatuut voor advocaten houdbaar blijft. De wetgever, en in het bijzonder de heer Van Reepinghen, de man achter het Gerechtelijk Wetboek in 1967, ging destijds uit van het idee dat het beroep vanuit zijn natuur een zelfstandig karakter heeft. Tijden evolueren echter. Vandaag zijn vele advocaten als medewerker aan de slag bij middelgrote en grote kantoren waar zij de facto als werknemer opereren. Deze advocaten krijgen het mondeling verbod opgelegd om voor ander cliënteel te werken. De duur en het tijdstip van hun vakantie worden veelal bepaald zoals bij een werknemer. Zij genieten echter niet de voordelen van het werknemersstatuut, zoals bijvoorbeeld de ontslagbescherming. In alle Europese buurlanden kunnen advocaten desgevallend als werknemer aan de slag. België blijft de uitzondering bij uitstek.

Denkt de minister dat er bij de advocaten sprake is van een bepaalde vorm van schijnzelfstandigheid? Is er in die zin reeds onderzoek verricht? Kan een advocaat zijn beroep sowieso in dienstverband uitoefenen, in het bijzonder de advocaat-stagiair? Zo neen, hoe rijmt het bovengenoemd verbod met de vrijheid van een zelfstandige?

Naar het schijnt heeft de sociale inspectie bij minstens één groot advocatenkantoor controles uitgevoerd. Klopt dit? Zo ja, wat is het resultaat? Zo neen, is de minister bereid te werken aan een verbetering van het statuut? Zijn er juridische uitspraken betreffende ongeoorloofde ontslagen van advocaten?

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Ik kan de heer Van Quickenborne meedelen dat op basis van de rechtspraak en rechtsleer zowel de Orde van Advocaten als het Rijksinstituut voor Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen advocaten die bij de balie zijn ingeschreven, als zelfstandigen beschouwen. Aangezien hun professionele deontologie impliceert dat zij werken in de grootst mogelijke onafhankelijkheid, kunnen ze hun werk niet verrichten ter uitvoering van een arbeidsovereenkomst.

Vanuit intellectueel oogpunt kan het interessant zijn zich af te vragen in hoeverre bepaalde advocaten die deel uitmaken van grote advocatenbureaus, een band van ondergeschiktheid hebben. Ik neem mij voor mijn departement te vragen deze problematiek nader te onderzoeken.

In deze aangelegenheid kan ik ook nog verwijzen naar artikel 437, 4°, van het Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat het

L'article 437, 4°, du Code judiciaire établit une incompatibilité entre tout travail rémunéré et la profession d'avocat à moins que cela ne mette pas en péril l'indépendance de l'avocat et la dignité du barreau.

Le Conseil général de l'Ordre national des avocats fixe les règles et usages de la profession d'avocat et les harmonise. Selon divers auteurs, dans une démocratie, l'indépendance de la profession d'avocat est le corollaire de l'indépendance de la magistrature. Il résulte donc aussi de ces éléments qu'un avocat doit exercer sa profession à titre d'indépendant. Je demanderai cependant à mon département d'examiner plus avant cette problématique.

Question orale de M. Michiel Maertens au vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale sur «l'accueil de candidats réfugiés en province de Flandre occidentale» (n° 2-108)

M. Michiel Maertens (AGALEV). – Le 20 janvier dernier, le ministre a indiqué à la Chambre que la Flandre occidentale, avec environ 11% de la population, accueillait 10% des quelque 25000 candidats-réfugiés. Selon le plan de répartition, un peu plus de 2000 devaient être envoyés en Flandre occidentale. Les chiffres ne concordent pas tout à fait ; il existe une différence de 500 unités mais nous ne chicanerons pas.

À la Chambre, le ministre vient de se référer à ma question, mais il n'a pas été plus précis. Dans ma question, il n'est écrit nulle part qu'Agalev demande d'accueillir plus de candidats réfugiés. Il y est toutefois bien indiqué qu'il existe encore à la côte suffisamment d'espace salubre pour recevoir davantage de candidats réfugiés, eu égard aux nombreux centres de vacances qui sont fermés hors saison. Je pense au Home Fabiola ou à d'autres bâtiments, comme le centre du Coq qui a malheureusement changé de destination. Je m'étonne qu'il n'y ait pas davantage de centres d'accueil sur notre calme et salubre littoral. Ils conviendraient certainement pour les réfugiés jeunes, âgés ou malades. Ils s'y trouveraient bien.

J'aimerais savoir, avec les chiffres exacts, comment est effectuée, en Flandre occidentale, la répartition des candidats réfugiés entre les différentes agglomérations et les centres de vacances situés à la côte. Pourquoi le Home Fabiola à Bredene, où des demandeurs d'asile ont pourtant été reçus pendant trois ans, n'est-il plus utilisé? Il s'est ainsi totalement dégradé et ne peut être réutilisé que moyennant des frais très importants.

M. Johan Vande Lanotte, vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale. – Les chiffres les plus récents relatifs au nombre de réfugiés en milieu d'accueil datent de 1999. Les autres chiffres sont une extrapolation du plan de répartition au niveau des provinces. Les chiffres de M. Maertens sont déjà dépassés. La nouvelle version du plan de répartition présente à nouveau une ventilation entre les différentes régions.

beroep van advocaat onverenigbaar is met alle bezoldigde betrekkingen of werkzaamheden, openbare of particuliere, tenzij die noch de onafhankelijkheid van de advocaat, noch de waardigheid van de balie in gevaar brengen.

Bovendien is het de algemene raad van de Nationale Orde van Advocaten die, met het oog op de betrekkingen tussen de leden van de onderscheiden balies, de regels en gebruiken van het beroep van advocaat bepaalt en er eenheid in brengt.

Volgens auteurs als bijvoorbeeld De Puydt in *Beroepsdeontologie van de advocaat* en Lambert, in *Règles et usages de la profession d'avocat du barreau de Bruxelles*, is de onafhankelijkheid van de advocaat in een politieke democratie een onmisbaar corollarium van de onafhankelijkheid van de magistratuur. Ook uit deze elementen kan worden afgeleid dat de advocaat zijn beroep als zelfstandige dient uit te oefenen en niet in dienstverband.

Mondelinge vraag van de heer Michiel Maertens aan de vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie over «de opvang van kandidaat-vluchtelingen in de provincie West-Vlaanderen» (nr. 2-108)

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Op 20 januari laatstleden heeft de minister in de Kamer vermeld dat West-Vlaanderen met ongeveer 11% van de bevolking 10% van de circa 25000 kandidaat-vluchtelingen opvangt. Volgens het spreidingsplan zouden er iets meer dan 2000 aan West-Vlaanderen zijn toegewezen. De cijfers kloppen niet helemaal; er is een verschil van 500, maar daarover we willen niet vitten.

Zopas heeft de minister in de Kamer naar mijn vraag verwezen, maar ook daar is hij niet preciezer geweest. In mijn vraag staat niet dat Agalev vragende partij is om meer kandidaat-vluchtelingen op te vangen, maar wel dat er aan de kust nog voldoende gezonde ruimte is om meer kandidaat-vluchtelingen op te vangen, gelet op de vele vakantiecentra die buiten het seizoen gesloten zijn. Ik verwijs naar het Home Fabiola en andere gebouwen, zoals het centrum in Den Haan, dat jammer genoeg van bestemming is veranderd. Het verwondert mij dat aan onze rustige en gezonde kust niet veel meer opvangcentra zijn. Zeker voor jonge, bejaarde of zieke vluchtelingen is de kust bijzonder geschikt. Ze zouden er goed zijn.

Graag had ik dan ook vernomen, met exacte cijfers, hoe de kandidaat-vluchtelingen in West-Vlaanderen verdeeld zijn over de verschillende agglomeraties en over de vakantiecentra aan de kust. Waarom wordt het Home Fabiola te Bredene, waar toch drie jaar asielzoekers te gast waren, niet meer gebruikt? Daardoor is het totaal verloederd en kan het enkel weer in gebruik worden genomen mits er grote kosten worden gedaan.

De heer Johan Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie. – Ik stel vast dat de parlementsleden uit de stad Diksmuide bijzonder in deze problematiek geïnteresseerd zijn. Daarnet vroeg een van hen in de Kamer om geen kandidaat-vluchtelingen meer in West-Vlaanderen op te nemen; nu komt er een vraag om dat wel te doen.

We hebben geen exacte cijfers over de verdeling van de

Le home Fabiola a été fermé, ainsi que quatre autres centres. C'est la Croix Rouge elle-même qui a pris la décision de fermeture, sur la base du taux d'occupation des centres.

Depuis lors, le home Fabiola ne peut plus être utilisé parce que le bâtiment s'est dégradé et qu'aucun permis de bâtir ne peut être obtenu pour ce centre en raison d'une modification du plan de secteur.

Pour le reste, je reste ouvert aux suggestions quant à de nouveaux lieux susceptibles d'être affectés à l'accueil de réfugiés.

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *Je remercie le ministre de sa réponse. En fait, je n'ai parlé que de la côte et pas de Dixmude qui, comme vous le savez, ne se trouve plus le long de la côte depuis le 13ème siècle, et ce en raison de l'ensablement.*

Je n'ai pas non plus demandé que l'on répare le Home Fabiola. J'ai simplement constaté que la côte offre bon nombre de possibilités qui ne sont pas suffisamment exploitées jusqu'à présent. J'aiderai le ministre dans ses recherches.

Question orale de M. Wim Verreycken au ministre de l'Intérieur sur «le contrôle de la résidence et la fixation du nombre de sièges à attribuer dans les conseils locaux» (n° 2-85)

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *Le 9 décembre 1999, vous avez décidé que ce seraient les chiffres de la population, et non plus ceux du recensement général, qui détermineraient le nombre de sièges à attribuer dans les conseils locaux. Cette décision vous oblige à proposer des modifications de la loi provinciale, de la nouvelle loi communale ainsi que de la nouvelle loi électorale communale, ce qui n'a pas encore été fait.*

Vous n'êtes pas sans savoir que, dans les grands centres urbains, il existe de nombreuses adresses fictives, où

kandidaat-vluchtelingen over de regio's. Onze meest recente gegevens dateren uit 1999 en de rest is het resultaat van extrapolatie per provincie op basis van het spreidingsplan. Volgens dat plan vangt West-Vlaanderen thans 13,4% van de kandidaat-vluchtelingen op. Het verschil van 500 is al achterhaald, want de nieuwe versie van het spreidingsplan houdt immers een nieuwe verdeling in over de verschillende regio's. De regio met het laagste aantal kandidaat-vluchtelingen is in elk geval Diksmuide, met een zeventigtal vluchtelingen in het hele arrondissement. Als de heer Maertens suggesties heeft om hierin verandering te brengen, moet hij die maar geven.

Over het Home Fabiola wil ik heel duidelijk zijn. Het werd een viertal jaren geleden gesloten door het Rode Kruis, niet door mij, samen met vier andere centra in verschillende provincies van het land. Op dat ogenblik waren er maar iets meer dan 11 000 asielzoekers en verschillende centra hadden een bezettingsgraad van minder dan 50%. De vijf centra met de laagste bezettingsgraad werden toen gesloten. Het Rode Kruis heeft dat zelf gedaan, zonder de minister daarover te raadplegen. Het Home Fabiola kan op het ogenblik niet worden gebruikt, omdat het in een nog slechtere toestand verkeert dan voorheen. Bovendien ligt het door een gewestplanwijziging in een duinenzone, zodat er geen bouwvergunning kan worden gegeven om het gebouw te herstellen en aan te passen. Wanneer de lopende gewestplanprocedure zal zijn afgerond, wordt het gebouw definitief gesloten en over een maand of drie gesloopt. Het zou dan ook gek zijn om nu werken uit te voeren en het dan af te breken, zoals gepland in het kader van het duinenactieplan. Dat wordt ook door de Vlaamse regering niet tegengesproken, integendeel.

Verder sta ik open voor elke suggestie om ergens een vluchtelingencentrum te vestigen. We zijn op dat punt immers niet erg verwend.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Ik dank de minister voor zijn antwoord. Eigenlijk heb ik alleen over de kust gesproken en nooit over Diksmuide dat, zoals u wel weet, ten gevolge van verzanding sinds de 13de eeuw al niet meer aan de kust ligt.

Ik heb ook niet gevraagd het Home Fabiola te herstellen. Ik heb enkel vastgesteld dat de kust heel wat mogelijkheden biedt die tot nog toe niet voldoende werden gebruikt. Ik zal samen met de minister op zoek gaan.

Mondelinge vraag van de heer Wim Verreycken aan de minister van Binnenlandse Zaken over «de wooncontrole en de bepaling van het aantal te begeven lokale raadszetels» (nr. 2-85)

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – Op 9 december 1999 besliste de minister het aantal te begeven lokale raadszetels toe te wijzen volgens de bevolkingscijfers, en niet langer volgens de cijfers van de algemene volkstelling. Daarvoor moeten de provinciewet, de nieuwe gemeentewet en de nieuwe gemeentekieswet worden aangepast. Die aanpassingen zouden ons worden voorgesteld. Tot nog toe is dat niet gebeurd.

Het is de minister uiteraard bekend dat in grotere centra veel nepadressen bestaan, die vooral toebehoren aan

s'inscrivent principalement des étrangers. Cette adresse fictive leur permet d'obtenir une aide dans la commune où ils sont domiciliés. Certains seraient même inscrits à plusieurs adresses différentes pour pouvoir passer plusieurs fois à la caisse.

Ce sont les agents de quartier qui doivent effectuer le contrôle du domicile. Mais dans de nombreux cas, le contrôle effectif est rendu impossible par l'opposition manifeste des propriétaires des immeubles à adresses fictives, qui ont tout intérêt à avoir le plus grand nombre de locataires possible pour toucher plus de loyers.

*Quelles mesures proposez-vous pour rendre ce contrôle efficace et éviter l'usage d'adresses fictives ?
Communiquez-vous, par ailleurs, le nombre de sièges à attribuer dans les conseils de district à Anvers ?*

M. Antoine Duquesne, ministre de l'Intérieur. – *Le 9 décembre, le Conseil des ministres a approuvé les projets de loi modifiant la loi provinciale, la nouvelle loi communale et la nouvelle loi électorale communale. Les deux projets sont actuellement soumis à l'avis du Conseil d'État.*

Sur la base de ces modifications, le nombre de sièges dans les conseils locaux sera en effet attribué en fonction des chiffres de la population du Registre national et non plus sur la base des chiffres du recensement général de la population.

En ce qui concerne les adresses fictives, je signale que le contrôle du registre de la population est une compétence exclusivement communale, en vertu de l'article 4 de l'arrêté royal du 16 juillet 1992, pris en exécution de la loi du 19 juillet 1991. Il incombe donc aux communes de procéder à un contrôle des adresses fictives.

Les projets de loi auxquels le sénateur fait référence prévoient que Roi fixera le nombre de sièges dans les conseils. Cela devra donc être fait après l'entrée en vigueur des lois précitées.

Question orale de M. Philippe Mahoux à la vice-première ministre et ministre de la Mobilité et des Transports et au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur «l'usage des langues à l'aéroport de Bruxelles-National» (n° 2-106)

M. le président. – M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, répondra.

M. Philippe Mahoux (PS). – *Les voyageurs débarquant à l'aéroport de Bruxelles-National, principale porte d'entrée aéroportuaire de notre pays, sont confrontés dès leur arrivée à une débauche d'informations, en particulier de publicités rédigées exclusivement en anglais.*

Bruxelles-National est l'aéroport de la capitale de l'Europe, mais d'abord de la Belgique, pays certes trilingue mais dont l'anglais n'est pas une langue officielle.

Nous souhaitons bien évidemment tous que notre capitale soit attractive pour tous ses visiteurs, qu'ils soient touristes, hommes d'affaires ou eurocrates.

Mais il me paraît indispensable que l'aéroport reflète d'emblée

vreemdelingen. Met zo een nepadres kunnen ze in de gemeente waar ze zijn ingeschreven, steun ontvangen. Sommigen zouden verschillende adressen hebben om zoveel keer langs de kassa te passeren.

De woonstcontrole moet gebeuren door de wijkagenten. In vele gevallen wordt daadwerkelijke controle onmogelijk gemaakt door manifeste tegenwerking van de verhuurders van de nepadressen. Die hebben er alle belang bij voor een adres zoveel mogelijk huurders te hebben om meer huurgeld op te strijken.

Welke maatregelen stelt de minister voor om de woonstcontrole efficiënt te maken en om nepadressen te vermijden? Zal de minister anderzijds het aantal te begeven districtsraadszetels in Antwerpen bekendmaken?

De heer Antoine Duquesne, ministre van Binnenlandse Zaken. – *Op 9 december keurde de Ministerraad inderdaad de ontwerpen van wet tot wijziging van de provinciewet, de nieuwe gemeentewet alsook de nieuwe gemeentekieswet goed. Beide ontwerpen zijn ter advies voorgelegd aan de Raad van State. Door deze wijzigingen zal het aantal te begeven lokale raadszetels volgens de bevolkingscijfers van het Rijksregister worden toegewezen en niet langer op basis van de cijfers van de algemene volkstelling.*

Wat de controle op mogelijke nepadressen in bepaalde gemeenten betreft, wil ik er op wijzen dat de controle op de bevolkingsregisters een exclusieve bevoegdheid van de gemeenten is. Dit wordt omschreven in artikel 4 van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkings- en vreemdelingenregisters dat werd genomen in uitvoering van de wet van 19 juli 1991. Bijgevolg komt de controle op de nepadressen de gemeenten toe.

In de wetsontwerpen waarnaar de heer Verreycken verwijst, staat dat de koning het aantal te begeven districtsraadszetels zal bepalen. Dit moet gebeuren nadat de bovengenoemde wetteksten in werking zijn getreden.

Mondelinge vraag van de heer Philippe Mahoux aan de vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer en aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over «het taalgebruik op de luchthaven van Brussel-Nationaal» (nr. 2-106)

De voorzitter. – De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, antwoordt.

De heer Philippe Mahoux (PS). – *De reizigers die ons land binnenkomen via Brussel-Nationaal, onze belangrijkste luchthaven, worden meteen geconfronteerd met een overvloed aan informatie, vooral reclame die uitsluitend in het Engels is opgesteld.*

Brussel-Nationaal is de luchthaven van de hoofdstad van Europa, maar ook van België, weliswaar een drietalig land, maar waar Engels geen officiële taal is.

Wij wensen uiteraard allen dat onze hoofdstad aantrekkelijk is voor al onze bezoekers, zowel toeristen, zakenlui als Eurocraten.

Het lijkt mij evenwel onontbeerlijk dat de luchthaven meteen

la richesse culturelle de notre pays et en particulier sa richesse linguistique. Il ne faut pas que se développe un unilinguisme anglais qui donne à tous ceux qui entrent en Belgique ou transitent par l'aéroport de Bruxelles-National l'impression de pénétrer sur le territoire d'un pays anglo-saxon.

Il est donc indispensable que Bruxelles-National offre aux visiteurs le reflet de la réalité culturelle de nos langues nationales, par leur emploi systématique dans l'aéroport et toutes ses dépendances.

Pouvez-vous m'indiquer, monsieur le ministre – ma question s'adresse en fait à la ministre de la Mobilité et des Transports, mais je suppose que vous la représentez – si votre politique va en ce sens ainsi que les mesures que vous comptez prendre à cet effet ? Le cas échéant, quels seraient les obstacles à une telle politique ? Comme c'est le cas dans d'autres pays – je pense à la Suisse qui compte aussi trois langues nationales –, je crois important qu'au sein de l'aéroport de Bruxelles-National, nos trois langues soient utilisées aussi bien pour les informations données aux voyageurs que pour toutes les communications, y compris la publicité. Ce n'est que de cette façon qu'une personne entrant en Belgique pourra savoir que nos langues nationales sont le français, le néerlandais et l'allemand.

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – Je crois utile de préciser que l'aéroport lui-même ne relève pas de mes compétences. En fait, j'exerce la tutelle sur BIAC ou *Brussels international airport company*. Je suis, pour le compte de l'État, l'actionnaire public aux côtés de certains actionnaires privés.

Tous les messages figurant sur les affiches de l'aéroport de Bruxelles-National doivent normalement être rédigés dans les trois langues nationales, avec priorité au néerlandais, conformément à la législation en vigueur. On peut y ajouter l'anglais, langue usuelle dans le monde de l'aviation.

Cette pratique est d'usage courant dans tous les aéroports du monde et correspond aux aspirations des voyageurs. En effet, on respecte ainsi l'identité culturelle du pays concerné et on fait appel à l'anglais qui est une langue internationale.

J'attire encore votre attention sur le fait qu'à l'aéroport, la campagne « Images de la Belgique » donne un aperçu vivant et apprécié des richesses culturelles, touristiques et économiques du pays. À ma connaissance, toutes ces affiches sont rédigées dans les trois langues nationales plus l'anglais.

Enfin, on me signale que la pratique d'affichage a été approuvée à plusieurs reprises par la Commission permanente de contrôle linguistique. Si des dérogations au principe devaient être constatées, je demanderais que l'on veille à ce que les informations à destination des usagers de l'aéroport soient formulées dans les trois langues nationales ainsi qu'en anglais.

M. Philippe Mahoux (PS). – Je remercie le ministre de sa réponse et de la rectification qu'il a faite : si j'entends bien, ce point relève effectivement de ses compétences. Je puis affirmer que les informations destinées aux voyageurs sont en effet libellées dans les langues nationales encore qu'il serait intéressant de vérifier si l'allemand y figure.

Mais en ce qui concerne les publicités, elles sont toutes en

de culturele rijkdom, in het bijzonder de taalrijkdom van ons land, weerspiegelt. We mogen geen Engelse eentaligheid toelaten die de indruk wekt dat men een Angelsaksisch land binnenkomt.

Brussel-Nationaal moet de bezoeker dan ook een weerspiegeling geven van de culturele realiteit van onze landstalen door ze systematisch te gebruiken in de luchthaven en alle bijgebouwen ervan.

Mijnheer de minister, mijn vraag is in de eerste plaats gericht tot de minister van Mobiliteit en Verkeer, maar ik vermoed dat u haar vertegenwoordigt. Gaat uw beleid in die zin en welke maatregelen zal u daarvoor nemen? Wat zijn eventueel de hinderpalen voor dat soort beleid?

Zoals in andere landen het geval is, bijvoorbeeld in Zwitserland, dat eveneens drie landstalen telt, vind ik het belangrijk dat in de luchthaven van Brussel-Nationaal onze drie landstalen gebruikt worden, zowel voor de informatie aan de reizigers als voor alle andere mededelingen, zoals reclame. Enkel op die manier komt een persoon die België binnenkomt, te weten dat onze landstalen het Frans, het Nederlands en het Duits zijn.

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – *Ik antwoord op uw vraag als vertegenwoordiger van de Staat, die overheidsaandeelhouder is van BIAC. Normaal gezien moeten de aankondigingen op de luchthaven in de drie landstalen geschieden, met het Nederlands eerst. Op die manier kunnen de reizigers de culturele identiteit van ons land onmiddellijk zien. Daarnaast wordt het Engels gebruikt, omdat het de gebruikelijke taal is in de luchtvaart. De Vaste Commissie voor taaltoezicht heeft de regeling voor de mededelingen goedgekeurd. Wij zullen echter op het terrein nagaan of de wetgeving terzake goed wordt toegepast.*

De heer Philippe Mahoux (PS). – *De inlichtingen voor de reizigers worden in de beide landstalen vermeld, maar er zou moeten nagegaan worden of ze ook in het Duits vermeld worden. Reclameteksten worden alleen in het Engels opgesteld. Om onze taalkundige identiteit aan de reizigers duidelijk te maken, moeten ook de reclameboodschappen drietalig zijn.*

langue anglaise ! Je n'en ai pas vu une qui soit rédigée dans une de nos langues nationales ! Vous pouvez aussi le constater, monsieur le ministre, vous voyagez probablement beaucoup, la situation est très claire: aucune n'est rédigée dans nos langues nationales ! Pour moi, cette situation est inadmissible ... et mon commentaire vaut à la fois pour le français, le néerlandais et l'allemand. Je souhaiterais que l'on donne aux étrangers une image qui soit le reflet de la réalité linguistique de notre pays et de sa diversité culturelle qui constituent une richesse. Cette diversité doit se refléter tant dans les messages informatifs destinés aux voyageurs que dans les publicités.

Question orale de Mme Mia De Schamphelaere à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur «le non-respect des directives européennes relatives aux expérimentations animales» (n° 2-109)

M. le président. – M. Olivier Deleuze, secrétaire d'État à l'Énergie et au Développement durable répond au nom de Mme Magda Aelvoet, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement.

Mme Mia De Schamphelaere (CVP). – *Le 21 octobre 1998, la Belgique a été condamnée par la Cour européenne de Justice pour n'avoir pas respecté la directive européenne relative à la protection des animaux lors d'expérimentations scientifiques et médicales.*

Des données récentes indiquent que, dans notre pays, 800.000 animaux sont utilisés chaque année lors d'expériences scientifiques.

Afin de limiter ce nombre au strict minimum, on s'est mis d'accord sur une approche globale, au niveau européen. Les États membres doivent reconnaître la validité des expériences menées dans un autre pays européen et instaurer des contrôles permettant d'éviter la répétition de ces expériences.

Quand la législation belge va-t-elle satisfaire à la directive européenne et comment le ministre va-t-il mettre en place les contrôles sur les institutions scientifiques, les laboratoires et l'industrie pharmaceutique de manière à ce que les accords européens soient effectivement respectés ?

M. Olivier Deleuze, secrétaire d'État à l'Énergie et au Développement durable. – *Au nom de la ministre Aelvoet, je peux vous informer que la directive de l'UE 86/609 a été transposée dans la législation belge par l'arrêté royal du 14 novembre 1993 relatif aux expérimentations animales et au contrôle des laboratoires. Les articles 14 et 22 n'ont pas été immédiatement incorporés dans la législation belge. Le ministère de l'Agriculture a intégré l'article 14 dans l'arrêté royal du 9 décembre 1998. La transposition de la première partie de l'article 22 sera probablement terminée pour juillet. Elle concerne l'expérimentation de médicaments destinés aux animaux ou aux humains. Des directives ont déjà été données pour la transposition de la deuxième partie de l'article 22. Celle-ci concerne la mise au point, la production ou les tests de qualité, d'efficacité et d'innocuité des aliments.*

Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schamphelaere aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over «niet-naleving van Europese richtlijnen in verband met proeven op dieren» (nr. 2-109)

De voorzitter. – De heer Olivier Deleuze, Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, antwoordt namens mevrouw Magda Aelvoet, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CVP). – *Op 21 oktober 1998 werd België door het Europees Hof van Justitie veroordeeld voor het niet naleven van de Europese richtlijn inzake de bescherming van dieren bij wetenschappelijke en medische proeven.*

Recente gegevens wijzen uit dat in ons land jaarlijks 800.000 dieren worden betrokken bij wetenschappelijke proeven.

Om dit aantal tot het strikte minimum te beperken werd op Europees niveau een globale aanpak afgesproken. De lidstaten moeten de geldigheid van de proeven die in een ander Europees land worden uitgevoerd, erkennen en controles inbouwen zodat die geldige proeven niet meer worden overgedaan.

Wanneer zal de Belgische wetgeving voldoen aan de Europese richtlijn op dierproeven en hoe zal de minister de controle op de wetenschappelijke instellingen, de laboratoria en de farmaceutische industrie uitwerken, zodat deze Europese afspraken ook effectief nageleefd worden?

De heer Olivier Deleuze, staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling. – *De Europese richtlijn 86/609 regelt de Europese harmonisatie van de regelgeving voor dierproeven. Ze is in België van toepassing sinds de uitvaardiging van het koninklijk besluit inzake het gebruik van dieren voor proeven en de controle van de laboratoria van 14 november 1993. Het arrest van het Europees Hof van oktober 1998 sloeg op het niet incorporeren in onze wetgeving van de artikelen 14 en 22 van deze richtlijn.*

De omzetting van artikel 14 werd door het ministerie van Landbouw gerealiseerd door het koninklijk besluit van 9 december 1998. Artikel 22 slaat op de erkenning van de geldigheid van de gegevens bekomen in een andere deelstaat. De omzetting van dit artikel valt onder de bevoegdheid van het departement van mevrouw Aelvoet en werd reeds grotendeels gerealiseerd voor de proeven voor geneesmiddelen voor dierlijk of humaan gebruik. De laatste wijzigingen in het koninklijk besluit worden eerstdaags voorgelegd aan de Ministerraad. De aanpassing zal

Mme Mia De Schamphelaere (CVP). – *Je n'ai pas obtenu de réponse à ma question sur la manière dont les autorités vont contrôler le respect de cette directive. Je peux certes comprendre que le secrétaire d'État réponde au nom de la ministre Aelvoet et qu'il lui soit donc difficile d'apporter une réponse complète.*

Question orale de M. Ludwig Caluwé à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur «la maîtrise des épidémies» (n° 2-111)

M. le président. – M. Olivier Deleuze, secrétaire d'État à l'Énergie et au Développement durable, répondra au nom de Mme Magda Aelvoet, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *Depuis juin 1999, il est question d'une épidémie de rougeole aux Pays-Bas. Depuis lors, celle-ci n'est toujours pas sous contrôle. Au contraire, au début de cette année, la maladie a connu une nouvelle flambée. Au cours des quatre dernières semaines, on a cité le nombre de 561 nouveaux cas. Depuis l'apparition de l'épidémie, trois enfants sont décédés aux Pays-Bas et une bonne quarantaine ont été hospitalisés à la suite de complications graves. 99 % des patients n'étaient pas vaccinés contre la rougeole.*

J'aimerais dès lors poser quelques questions.

L'administration de la Santé publique et les médecins généralistes ont-ils été mis au courant, par des procédures spécifiques, de l'existence de telles épidémies dans d'autres pays de l'Union européenne?

Certaines données spécifiques indiquent-elles que la maladie réapparaît également en Belgique ?

Dans notre pays, la vaccination est organisée par les communautés et s'effectue sur une base volontaire. Aux Pays-Bas, où la vaccination se fait aussi sur une base volontaire, le pourcentage de vaccinations est de 96 %. Ce pourcentage est-il atteint en Belgique ?

Considérant qu'une forme grave d'épidémie de rougeole peut encore apparaître dans notre pays, comme c'est le cas actuellement aux Pays-Bas, j'aimerais savoir si la ministre envisage de rendre la vaccination obligatoire. Cette matière relève en effet des compétences fédérales.

M. Olivier Deleuze, secrétaire d'État à l'Énergie et au Développement durable. – *Je peux dire, au nom de la ministre Aelvoet, qu'un programme d'échange a été mis en place le 1er juillet 1999, entre les États membres de l'Union européenne, dans le but de dépister les problèmes de santé publique en général et les infections en particulier. L'épidémie de rougeole n'a pas été signalée à ce niveau. Il n'existe pas de canal officiel pour les médecins généralistes.*

vermoedelijk volledig zijn gerealiseerd tegen juli 2000.

Artikel 22 slaat ook op elke proef die betrekking heeft op de afwerking, de productie, de testen op de kwaliteit, de efficiëntie en de onschadelijkheid van voedingsmiddelen, andere substanties of producten evenals op de bescherming van de omgeving. Dit onderdeel blijft nog te realiseren, maar ik kan mevrouw De Schamphelaere nu al meedelen dat hiervoor reeds de nodige onderrichtingen werden gegeven aan de verschillende administraties.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CVP). – Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag over de manier waarop de overheid controle zal uitoefenen op de naleving van deze richtlijn. Ik kan wel begrijpen dat de staatssecretaris antwoordt namens minister Aelvoet en bijgevolg moeilijk een volledig antwoord kan geven.

Mondelinge vraag van de heer Ludwig Caluwé aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over «de beheersing van epidemieën» (nr. 2-111)

De voorzitter. – De heer Olivier Deleuze, staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, antwoordt namens mevrouw Magda Aelvoet, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Sinds juni 1999 is er in Nederland sprake van een mazelenepidemie. Die is ondertussen nog niet onder controle. Integendeel! In het begin van dit jaar kende de ziekte een nieuwe opstoot. De jongste vier weken is er sprake van 561 nieuwe ziektegevallen. Sinds het ontstaan van de epidemie zijn er in Nederland reeds drie kinderen gestorven en ruim veertig kinderen werden met ernstige complicaties in het ziekenhuis opgenomen. Van de patiënten was 99% niet ingeënt tegen mazelen.

Naar aanleiding hiervan heb ik een aantal vragen.

Worden de administratie van Volksgezondheid en de huisartsen via bepaalde procedures op de hoogte gebracht van dergelijke epidemieën in de andere landen van de Europese Unie?

Wijzen bepaalde gegevens erop dat de ziekte ook in België opnieuw opduikt?

De vaccinatie wordt in België door de gemeenschappen georganiseerd en gebeurt op vrijwillige basis. Ook in Nederland is de vaccinatie vrijwillig. In Nederland leidt dit tot een vaccinatiepercentage van 96%. Worden in België dezelfde percentages bereikt?

Aangezien er in ons land, net zoals in Nederland, nog steeds een erge vorm van mazelenepidemie kan ontstaan, had ik graag vernomen of de minister overweegt de mazelenvaccinatie te verplichten. Dat behoort immers tot de federale bevoegdheden.

De heer Olivier Deleuze, staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling. – Sinds 1 juli 1999 bestaat er een uitwisselingsprogramma tussen de EU-lidstaten voor het meedelen van informatie betreffende belangrijke problemen die betrekking hebben op de volksgezondheid en in het bijzonder op infectieziekten. Via dit officiële kanaal werd echter geen melding gemaakt van de mazelenepidemie in Nederland. Voor de huisartsen bestaat er geen algemeen

La Communauté flamande publie le bulletin épidémiologique. Le Journal des médecins, qui est lu par beaucoup de personnes, est en revanche une édition privée.

Le réseau de l'Institut scientifique de Santé publique Louis Pasteur est la seule instance à avoir suivi la maladie. Les quelques cas, extrêmement rares, concernent de jeunes adultes qui n'ont pas été vaccinés étant enfant.

Le taux de vaccination des enfants entre 18 et 24 mois est de 83,4 % en Flandre. Dans la partie francophone du pays, il est de 82,4 %. Pour éradiquer totalement la maladie, il faut des vaccinations avec injection de deux doses.

Il n'est pas certain qu'une vaccination obligatoire donnerait de meilleurs résultats. Notre pays s'attaquera radicalement au problème, dans le cadre d'un programme de l'Organisation mondiale de la Santé, afin d'accroître le taux de vaccination et d'améliorer le suivi.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *J'ai encore quelques considérations à formuler.*

Il y a lieu de se faire quelque souci, quand on constate qu'aux Pays-Bas, en dépit de la double vaccination – l'enfant en âge de jardin d'enfants est en effet vacciné une première fois avant d'être vacciné une seconde fois vers sept ou huit ans – et d'un taux de vaccination de 96%, une épidémie s'est malgré tout déclarée qui a même coûté la vie à des enfants. Étant donné que le taux de vaccination dans notre pays n'est que d'environ 83%, il me paraît souhaitable de suivre l'évolution de la situation de près afin d'éviter d'être confronté à un problème similaire dans un avenir proche.

Question orale de M. Philippe Mahoux au ministre de la Justice sur «les ressortissants rwandais impliqués dans le génocide et la situation du major Ntuyahaga» (n° 2-100)

M. Philippe Mahoux (PS). – Au risque de paraître lassant, je vous interrogeais à la fin de l'année dernière encore sur le suivi des dossiers concernant les ressortissants rwandais impliqués dans le génocide.

Si je peux paraître lassant, je pourrais aussi peut-être me lasser d'entendre des réponses successives annonçant des renvois vers les juridictions, sans que ceux-ci aient

officiellement un canal. Er bestaan wel andere mogelijkheden om de huisartsen snel op de hoogte te brengen. In de Vlaamse Gemeenschap is er het tweemaandelijks *Epidemiologisch Bulletin van de Vlaamse Gemeenschap*, dat echter nog geen informatie over deze problematiek verschaft. Een veel gebruikt informatiekanal is dat van de artsenkrant *Journal du Médecin*, die echter als een privé-uitgave verschijnt.

Het netwerk van peilpraktijken op het WIV is tot op heden het enige bewakingsnetwerk voor de ziekte. Dankzij de goede vaccinatiegraad komen mazelen in België zeer weinig voor, zodat sommige artsen de ziekte zelfs niet meer herkennen. Het is wel bekend dat de ziekte nog sporadisch voorkomt bij groepen van jonge volwassenen die niet werden gevaccineerd en de ziekte als kind niet hebben doorgemaakt.

Vaccinaties worden in België door de gemeenschappen georganiseerd en gebeuren op vrijwillige basis. De cijfers van de vaccinatiegraad in de leeftijdsgroep van 18 tot 24 maanden werden in 1999 in de beide gemeenschappen geëvalueerd. In Vlaanderen bedraagt de vaccinatiegraad 83,4%. In de Franse Gemeenschap bedraagt hij 82,4%. Uit wetenschappelijke studies blijkt dat 95% van de bevolking met twee dosissen moet worden gevaccineerd om de verspreiding van mazelen helemaal te stoppen. Deze doelstelling wordt dus niet bereikt.

De vaccinatie verplichten is, zoals blijkt uit gegevens van andere landen, niet doeltreffend om de aandoening helemaal in te perken. België en de overige landen van de Europese regio hebben zich in het kader van een WGO-programma ertoe verbonden mazelen uit te roeien. Ons land zal dus samen met alle actoren alle aspecten van het probleem grondig moeten aanpakken om de vaccinatiegraad te verhogen. Daarnaast moet er een grondig en gecoördineerd bewakingssysteem worden uitgebouwd, vooral omdat de ziekte steeds minder frequent zal voorkomen en het dus moeilijker zal zijn om individuele gevallen en epidemieën te herkennen.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Ik heb nog enkele bedenkingen.

Enige bezorgdheid is zeker gepast omdat we vaststellen dat er in Nederland, ondanks de dubbele vaccinatie – het kind wordt als peuter en daarna nogmaals op de leeftijd van zeven à acht jaar gevaccineerd – en een vaccinatiegraad van 96% toch een epidemie is ontstaan waarbij zelfs kinderen zijn overleden. Aangezien de vaccinatiegraad in ons land maar ongeveer 83% bedraagt, lijkt het mij raadzaam de toestand op de voet te volgen teneinde te vermijden dat we in de nabije toekomst met een gelijkaardig probleem worden geconfronteerd.

Mondelinge vraag van de heer Philippe Mahoux aan de minister van Justitie over «de Rwandese onderdanen die bij de genocide betrokken waren en de situatie van major Ntuyahaga» (nr. 2-100)

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Verleden jaar nog heb ik de minister ondervraagd over de follow-up van de dossiers met betrekking tot Rwandese staatsburgers die bij de genocide waren betrokken.*

Het wordt vervelend om steeds antwoorden te horen waarin verwijzingen naar de rechtbank worden aangekondigd zonder dat er effectief verwijzingen komen. Hoe zijn de dossiers

effectivement lieu.

Depuis votre dernière réponse, les dossiers ont-ils évolué ?

Par ailleurs, la Belgique a introduit auprès du gouvernement tanzanien une demande d'extradition concernant le major Ntuyahaga, pour lequel le Tribunal pénal international d'Arusha s'était déclaré incompétent. Pour rappel, c'est le major Ntuyahaga qui aurait conduit nos dix paracommandos de la maison de la première ministre Agathe vers le camp Kigali, où ils ont été assassinés. Où en est le dossier d'extradition ? Le major Ntuyahaga est-il localisable ou localisé ?

Vous comprendrez que ces dossiers sont d'une très grande importance dans la recherche de la vérité sur le génocide rwandais et sur l'assassinat de nos dix paracommandos.

Je vous parlais de lassitude tout à l'heure. En tout cas, en ce qui me concerne, je ne risque pas de me lasser car je pense que cette recherche de la vérité doit être précisément poursuivie inlassablement.

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – Le problème important que vous évoquez est beaucoup trop préoccupant pour que l'intérêt que vous y portez devienne lassant. Votre question comporte, me semble-t-il, deux volets.

Concernant le dossier d'Alphonse Higaniro et celui de deux religieuses, sœur Gertrude et sœur Kizito, des réquisitions ont été prises par le procureur du Roi de Bruxelles aux fins de transmission des pièces au procureur général. Les deux affaires sont fixées à une date assez rapprochée, à savoir le 3 février prochain, devant la chambre du conseil de Bruxelles. Lors du règlement de la procédure, la jonction des deux dossiers sera demandée, étant donné qu'ils concernent l'un comme l'autre les événements de Butare.

Dès que la décision de la chambre du conseil interviendra, les dossiers seront transmis au procureur général qui fera fixer rapidement ces affaires – c'est du moins ce qu'il m'a promis – devant la chambre des mises en accusation, en vue de leur renvoi en Cour d'assises.

En outre, vous vous souviendrez qu'à l'occasion d'une réponse à votre question orale précédente au sujet du génocide au Rwanda, j'avais indiqué que les poursuites en Belgique concernaient au total, à l'heure actuelle, 11 dossiers à l'instruction et 20 dossiers à l'information. Je peux vous dire que des instructions supplémentaires sont en cours.

Quant à la demande d'extradition de Ntuyahaga Bernard, l'intéressé s'est présenté volontairement auprès du TPIR à Arusha en date du 24 juin 1998 et y est détenu depuis cette date.

En juillet 1998, à titre conservatoire, le gouvernement belge a introduit une demande d'extradition de l'intéressé auprès des autorités tanzaniennes, sur la base d'un mandat d'arrêt délivré le 22 mai 1995 par le juge d'instruction Vandermeersch, des chefs d'assassinat et de crimes de droit international, et ce en vertu du Traité belgo-britannique d'extradition, maintenu en vigueur entre la Belgique et la Tanzanie.

En date du 18 mars 1999, le TPIR a décidé d'autoriser le procureur auprès dudit tribunal à retirer l'acte d'accusation établi à l'encontre de l'intéressé et d'ordonner qu'en l'absence de toute autre charge retenue contre lui, l'intéressé

gevoerd sinds het vorige antwoord van de minister?

België heeft bij de Tanzaniaanse regering een uitleveringsverzoek ingediend met betrekking tot majoor Ntuyahaga, voor wie het Internationaal Straftribunaal zich onbevoegd heeft verklaard. Majoor Ntuyahaga zou onze tien paracommando's van het huis van eerste minister Agathe naar kamp Kigali hebben gebracht, waar ze zijn vermoord. Wat is de stand van zaken in dit uitleveringsdossier? Kan majoor Ntuyahaga niet worden opgespoord?

De minister zal begrijpen dat deze dossiers zeer belangrijk zijn in de zoektocht naar de waarheid omtrent de Rwandese genocide en de moord op onze tien para's, een zoektocht die ik onvermoeibaar zal voortzetten.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – De zaken van Alphonse Higaniro en de twee nonnen komen op 3 februari voor de Brusselse raadkamer. Er zal worden gevraagd beide dossiers samen te voegen. Vervolgens zullen ze worden doorgezonden naar de procureur-generaal; daarna komen ze voor de kamer van inbeschuldigingstelling met het oog op een snelle verwijzing naar het Assisenhof.

In België gaat het om 11 onderzoeksdossiers en 20 opsporingsonderzoeken.

Bernard Ntuyahaga wordt sinds juni 1998 gevangen gehouden in Arusha, waar hij zich spontaan heeft gemeld. België heeft in juli 1998 een uitleveringsverzoek ingediend bij de Tanzaniaanse autoriteiten op beschuldiging van moord en misdrijven van internationaal recht, maar in maart 1999 heeft het Internationaal Straftribunaal voor Rwanda bevolen dat de betrokkene moest worden vrijgelaten.

De Tanzaniaanse autoriteiten hebben hem voorlopig aangehouden met het oog op een eventuele uitlevering en dan heeft Rwanda ook een uitleveringsverzoek ingediend. In mei 1999 hebben de Tanzaniaanse autoriteiten er de voorkeur aan gegeven het Rwandese verzoek te onderzoeken. Wij hebben ons verzoek opnieuw ingediend voor het geval dat het Rwandese verzoek wordt afgewezen. Wij volgens die twee dossiers dus op de voet.

soit remis en liberté.

Ce dernier a provisoirement été arrêté par les autorités tanzaniennes en vue d'une éventuelle extradition et, postérieurement à notre demande d'extradition, les autorités rwandaises ont à leur tour introduit une telle demande.

Le 7 mai 1999, les autorités tanzaniennes décidaient de ne pas prendre la demande belge en considération, donnant la préférence à l'examen de la demande rwandaise. Notre demande a été réintroduite le mois passé en prévision d'un rejet possible de la demande rwandaise, laquelle fait actuellement l'objet d'une procédure auprès des autorités judiciaires tanzaniennes compétentes.

En conclusion, je puis vous dire que nous suivons de très près les deux volets de cette affaire.

M. Philippe Mahoux (PS). – Je remercie le ministre de sa réponse. Je constate que les dossiers progressent. Je respecte évidemment tout ce qui peut relever du secret de l'instruction mais, en même temps, je considère que, si nous agissons sur le droit international pour que Pinochet soit jugé, nous devons être cohérents par rapport au génocide rwandais et permettre à la justice belge de faire son devoir.

En ce qui concerne la demande d'extradition du major Ntuyahaga, puisque celle-ci est réitérée dans l'attente d'une réponse à la demande rwandaise, j'interviendrai peut-être auprès du ministre des Affaires étrangères afin qu'il interroge son collègue rwandais sur l'état d'avancement de cette demande d'extradition.

Question orale de Mme Magdeleine Willame-Boonen au ministre de la Justice sur «les conclusions de la commission chargée d'examiner la problématique de l'arriéré judiciaire» (n° 2-101)

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Début septembre, le ministre a laissé entendre à la presse qu'il ne s'opposerait pas à une modification de la loi de 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire, laquelle exige un quota de deux tiers de magistrats bilingues à Bruxelles. Cette obligation est à l'origine, depuis quelques années, d'un manque structurel de magistrats, tant francophones que néerlandophones, dans les juridictions de Bruxelles et fait par conséquent obstacle à une correcte et efficace administration de la justice, au détriment du justiciable.

Une commission composée d'acteurs de terrain, que le ministre a mise en place afin d'examiner la problématique bruxelloise, a rendu son premier rapport fin de l'année dernière.

Étant donné que la lutte contre l'arriéré judiciaire est une question de première importance, surtout si l'on s'en réfère à vos nombreux projets et intentions, je me permets de lui poser quelques questions.

Quelles ont été les conclusions de cette commission et les autres recommandations proposées ? Ces différentes recommandations ont-elles été adoptées à l'unanimité ? Le ministre confirme-t-il que la commission propose la création d'un cadre tout à fait temporaire qui permettrait de nommer à Bruxelles en première instance des magistrats qui ne seraient

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik stel vast dat de behandeling van deze dossiers vordert. Ik wil het geheim van het onderzoek uiteraard eerbiedigen, maar ben van oordeel dat wij, als we een beroep doen op het internationale recht om Pinochet te laten veroordelen, ook een coherente houding dienen aan te nemen ten aanzien van de Rwandese genocide en dat we het Belgische gerecht in de gelegenheid moeten stellen zijn plicht te doen.*

Aangezien het verzoek tot uitlevering van majoor Ntuyahaga, in afwachting van een antwoord op het Rwandese verzoek, opnieuw werd ingediend, zal ik er misschien bij de minister van Buitenlandse Zaken op aandringen om zijn Rwandese collega te vragen hoe het met dit dossier staat.

Mondelinge vraag van mevrouw Magdeleine Willame-Boonen aan de minister van Justitie over «de conclusies van de commissie die is belast met het onderzoek van de achterstand bij de gerechten» (nr. 2-101)

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Begin september heeft de minister via de pers laten weten dat hij zich niet zou verzetten tegen een wijziging van de wet van 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, die vereist dat 2/3 van de Brusselse rechters tweetalig zijn. Die verplichting ligt al enkele jaren aan de basis van een structureel tekort aan Franstalige en Nederlandstalige magistraten in de Brusselse rechtbanken en belet een correcte en doeltreffende rechtsbedeling, wat ten nadele van de rechtszoekende gaat.*

Een commissie van actoren op het terrein, die de minister heeft opgericht om de Brusselse problematiek te onderzoeken, heeft eind vorig jaar haar eerste verslag uitgebracht.

Aangezien de vermindering van de gerechtelijke achterstand, gelet op de talrijke voorstellen en intenties van de minister, van het allergrootste belang is, wil ik volgende vragen stellen.

Wat waren de conclusies van deze commissie en de andere aanbevelingen? Zijn die aanbevelingen eenparig aangenomen? Bevestigt de minister dat de commissie voorstelt een tijdelijke formatie te creëren, zodat in Brussel in de rechtbanken van eerste aanleg magistraten kunnen worden benoemd die niet tweetalig zijn?

Wat is het standpunt van de regering ten opzichte van die aanbevelingen van de actoren op het terrein? Binnen welke termijn wil de minister een initiatief nemen om deze

pas bilingues ? Quelle est la position du gouvernement face à ces recommandations d'acteurs de terrain ? Dans quel délai compte-t-il prendre une initiative pour concrétiser, le cas échéant, ces recommandations ? Communiquera-t-il au Parlement le rapport final et les rapports intermédiaires, le cas échéant, comme il s'y est engagé ?

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – En guise d'introduction, je tiens à préciser que j'ai déjà répondu, en décembre dernier et dans le courant du mois de janvier, aux questions que vous me posez aujourd'hui. Toutefois, je peux vous confirmer que la commission m'a rendu un rapport intermédiaire contenant environ neuf recommandations provisoires, ce qui signifie que j'attends un rapport définitif.

J'ai transmis ce rapport intermédiaire au gouvernement puisque les travaux de la commission relevaient de l'accord gouvernemental.

Les recommandations provisoires visaient trois volets, à savoir les tribunaux de police, le tribunal de première instance et la cour d'appel de Bruxelles.

En ce qui concerne les tribunaux de police, les recommandations contenaient des propositions sur l'extension du cadre, une réorganisation des tribunaux et du parquet et l'introduction de l'informatique.

Pour le tribunal de première instance, la commission proposait de créer un cadre extraordinaire et temporaire afin de pourvoir aux places vacantes qui ne peuvent être affectées dans le cadre légal. En outre, il était recommandé de faire un effort afin d'améliorer le recrutement des membres du parquet.

En ce qui concerne la cour d'appel, la commission proposait d'augmenter la capacité de traitement des chambres supplémentaires et de prévoir une augmentation du cadre des magistrats effectifs et suppléants.

Je ne peux répondre à votre question de savoir si les recommandations provisoires ont été adoptées à l'unanimité puisque je n'ai pas participé aux activités de la commission. Toutefois, il semble que tous les acteurs de terrain approuvaient le contenu du rapport intermédiaire.

Je suis quelque peu surpris que vous m'interrogiez sur ma position en la matière puisque le Conseil des ministres a pris connaissance du rapport intermédiaire le 23 décembre dernier. Un certain nombre de décisions ont été prises à ce moment mais il pourrait y en avoir d'autres au moment du rapport définitif.

Cinq mesures ont été prises. Premièrement, augmentation du cadre des tribunaux de police par le recrutement de quatre juges supplémentaires après avis du ministre du Budget. Cette mesure ne nécessite pas une modification de la loi et pourrait donc se concrétiser très rapidement.

Deuxièmement, augmentation à court terme du nombre de juristes contractuels occupés dans les parquets. Je prépare une note pour le budget et, ensuite, ce recrutement pourra être organisé.

Troisièmement, extension à court terme du cadre des conseillers-suppléants uniquement pour Bruxelles, ce qui le

aanbevelingen eventueel uit te voeren? Zal hij, zoals beloofd, het eindrapport en eventuele tussentijdse verslagen aan het Parlement voorleggen?

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Zoals ik al meermaals heb verklaard, heeft de commissie mij een tussentijds rapport voorgelegd met voorlopige aanbevelingen over de uitbreiding van de formatie, de reorganisatie en de informatisering van de politierechtbanken, bijkomende indienstnemingen bij de parketten en een uitbreiding van de formatie van de magistraten bij het hof van beroep. Naar verluidt, werden deze aanbevelingen door alle betrokkenen goedgekeurd.

De Ministerraad besliste vier bijkomende rechters aan te stellen voor de politierechtbanken, het aantal contractuele juristen bij het parket te verhogen, de formatie van de plaatsvervangende raadsheren uit te breiden, het besluit over het taalexamen waarover nu besprekingen lopen, te herzien en het probleem van het taalgebruik in gerechtszaken te bestuderen. Het Parlement zal het eindrapport uiteraard kunnen inzien.

portera à 12 unités.

Quatrièmement, révision de l'arrêté concernant l'examen linguistique. Les pourparlers sont en cours, aucune décision n'a encore été prise en la matière.

Enfin, examen de la problématique générale de la loi sur l'emploi des langues en matière judiciaire par les ministres compétents en matière de réforme des institutions.

En réponse à votre dernière question, je répète que le rapport final sera soumis au Parlement. Ce rapport a été déposé à la commission de la Justice à la Chambre, je ferai de même au Sénat.

Question orale de Mme Erika Thijs au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur « le financement des centres d'accueil des victimes du trafic des êtres humains » (n° 2-110)

Mme Erika Thijs (CVP). – *La commission d'enquête parlementaire avait, dans son rapport final de mars 1994, indiqué à la Chambre que l'accueil des victimes du trafic des êtres humains devait être un des points cruciaux de la politique en matière de traite des êtres humains. Les trois centres en charge de l'accueil et de l'encadrement des victimes de la traite des êtres humains, à savoir l'ASBL Pag-Asa à Bruxelles, l'ASBL Payoke à Anvers et l'ASBL Sürya à Liège, sont à l'heure actuelle confrontées à un grave problème structurel. La poursuite du financement de leur coûts de fonctionnement après le 31 décembre 1999 ne leur est en effet pas garantie.*

Un subside était prévu au niveau fédéral – 4,5 millions par centre pendant cinq ans de 1995 au 31 décembre 1999 – par le biais du Fonds d'impulsion pour la politique d'immigration à charge de la Loterie nationale. À notre connaissance, il n'y a plus eu de décision quant à sa prolongation et ce en dépit du fait que ce fonds représente la plus grande part des subsides octroyés aux centres d'accueil. Pour l'ASBL Sürya à Liège, la situation est tout à fait pénible, étant donné qu'elle ne reçoit aucun subside fixe, ni de la région, ni de la communauté. Pour cette ASBL, il n'existe qu'un projet de subside tandis que Pag Asa et Payoke reçoivent des subsides structurels. Étant donné que l'ASBL Sürya ne dispose d'aucun subside depuis le 1er janvier 2000, elle est obligée de licencier son personnel et de fermer ses portes à partir du 31 janvier. Ceci signifie que les 24 victimes qui y séjournent actuellement se trouveront à la rue à partir du 1er février et qu'aucune nouvelle victime ne pourra être accueillie.

Quelle est la situation actuelle ? Une décision a-t-elle entre-temps été prise afin que soit poursuivi le financement des centres d'accueil des victimes de la traite des êtres humains par le biais du Fonds d'impulsion pour la politique d'immigration à charge de la Loterie nationale ? Ou a-t-on l'intention de supprimer le financement fédéral ? La Loterie nationale ne peut-elle prévoir un montant fixe en faveur de ces trois centres d'accueil ? Ne peut-on prévoir une concertation interministérielle afin que les régions reconnaissent ces centres comme centres d'accueil des victimes de la traite des êtres humains de manière à ce qu'un financement fixe soit mis en place ?

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des

Mondelinge vraag van mevrouw Erika Thijs aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over « de financiering van de onthaalcentra voor de slachtoffers van mensenhandel » (nr. 2-110)

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – De parlementaire onderzoekscommissie heeft destijds, in haar eindverslag van maart 1994, aan de Kamer gesteld dat de opvang van de slachtoffers van mensenhandel één van de cruciale punten van het beleid inzake mensenhandel zou zijn. De drie onthaalcentra voor de opvang en begeleiding van de slachtoffers van mensenhandel, de VZW Pag-Asa in Brussel, de VZW Payoke in Antwerpen en de VZW Sürya in Luik, kampen momenteel met een groot structureel probleem, namelijk de verdere financiering van hun werkingskosten na 31 december 1999.

Op federaal niveau was voor een periode van vijf jaar, namelijk van 1995 tot 31 december 1999, via het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid, per centrum voorzien in een subsidie van 4,5 miljoen, ten laste van de Nationale Loterij. Voor zover we weten is er sedertdien geen enkele beslissing meer genomen over de verlenging ervan, niettegenstaande dit fonds het grootste aandeel levert in de subsidies voor de onthaalcentra. Voor de VZW Sürya te Luik wordt de situatie helemaal penibel daar zij noch van het Gewest, noch van de Gemeenschap een vaste subsidie ontvangt. Voor deze VZW geldt enkel een projectsubsidie, terwijl Pag-Asa en Payoke structurele subsidies krijgen. Aangezien de VZW Sürya over geen enkele subsidie beschikt sinds 1 januari 2000, is ze verplicht om haar personeel te ontslaan en vanaf 31 januari de deuren te sluiten. Dat betekent dat de 24 slachtoffers die er nu verblijven, vanaf 1 februari op straat staan en dat er geen nieuwe slachtoffers kunnen worden opgevangen.

Wat is de huidige stand van zaken? Is er ondertussen een beslissing genomen zodat de financiering van de onthaalcentra voor slachtoffers van mensenhandel via het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid, ten laste van de Nationale Loterij, kan worden voortgezet? Of is het de bedoeling de federale financiering te laten doodbloeden? Kan de Nationale Loterij niet in een vast bedrag voorzien ten voordele van deze drie onthaalcentra? Kan er geen interministerieel overleg plaatsvinden opdat alle gewesten deze onthaalcentra erkennen als opvangcentra voor slachtoffers van mensenhandel zodat ook hier een blijvende structurele financiering kan worden opgezet?

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en

Entreprises et Participations publiques. – Je comprends l'inquiétude de Mme Thijs.

Les trois centres d'accueil sont subsidiés par le biais d'une dotation de la Loterie nationale au Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme. Il s'agit depuis 1996 d'un montant de 313 millions dont 80% sont libérés à la signature du plan provisoire de répartition des bénéficiaires et 20% à la signature du plan définitif.

La Loterie nationale ne se mêle pas de la politique à mener. Si le Centre ne modifie pas sa politique, il n'y aura pas de changement. La proposition du plan 2000 de répartition des bénéficiaires, qui sera probablement adoptée la semaine prochaine par le gouvernement, porte d'ailleurs à nouveau sur 313 millions.

À la question de savoir si d'autres projets seront subsidiés, je dois répondre par la négative.

Je suis prêt à initier une concertation interministérielle avec les régions. Mais ceci dépend entièrement des régions.

Je tiens enfin à rassurer les centres concernés : aucun problème structurel ne se posera dans les prochains mois ni probablement dans les prochaines années.

Mme Erika Thijs (CVP). – *Les paiements auront bel et bien lieu. C'est cependant maintenant qu'un problème se pose. Nous nous trouvons dans une période de transition. Pour Pag-Asa et Payoke, il n'y a pas de problème. Ils sont en effet aidés structurellement par la région flamande. En revanche, Sürya ne reçoit rien et ne peut donc pas payer le personnel. Mardi, 24 victimes se retrouveront dès lors à la rue. Ne peut-on pas trouver une solution provisoire ?*

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques. – *Je ne suis pas contre le fait de voir les organisations concernées entrer directement en contact avec la Loterie nationale ou avec le cabinet afin de régler un financement intermédiaire. Ce n'est pas un problème pour moi.*

Question orale de Mme Kathy Lindekens au ministre de l'Économie et de la Recherche scientifique sur «la gestion des institutions culturelles fédérales» (n° 2-90)

Mme Kathy Lindekens (SP). – *La semaine dernière, le ministre flamand de la Culture a présenté à la presse son plan de politique générale. À cette occasion, il s'est exprimé sur les institutions culturelles fédérales. Le ministre fédéral de l'Économie et de la Recherche scientifique est compétent pour la gestion de ces institutions à Bruxelles. Il s'agit de la*

Overheidsbedrijven en Participaties. – Ik ben mij bewust van de problematiek. Ik kan bevestigen dat de drie onthaalcentra in het verleden inderdaad door middel van een jaarlijkse dotatie van de Nationale Loterij aan het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding werden gesubsidieerd. Sinds 1996 bedraagt de subsidie 313 miljoen. Ze wordt als volgt verdeeld: 80 % bij de ondertekening van het voorlopig winstverdelingsplan en 20 % bij de ondertekening van het definitieve winstverdelingsplan. De Nationale Loterij kan in verband met de verdeling alleen maar de instructies van de Ministerraad uitvoeren. Ze kan zich niet mengen in het beleid terzake. Als het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding hetzelfde beleid blijft voeren en de beschikbare middelen dus aan dezelfde instanties verdeelt, is er in principe geen probleem. In het voorstel van winstverdelingsplan voor het jaar 2000 dat ik mijn collega's heb bezorgd, maar dat pas volgende week wordt besproken is voorzien in datzelfde bedrag van 313 miljoen. Ik heb niet de indruk dat dit bedrag, dat sinds 1996 aan onthaalcentra wordt besteed, zal worden betwist. De subsidiëring zal dus niet veranderen als het beleid van het Centrum zelf niet verandert, maar daarin kan ik mij niet mengen. Daarnaast kunnen echter geen projecten worden gesubsidieerd. Ofwel wordt 313 miljoen gegeven aan een bepaald centrum, dat autonoom zijn beleid bepaalt ofwel niet. Ik wil de werkwijze die in het verleden werd toegepast, voortzetten.

Ik wil wel een interministerieel overleg met de gewesten opstarten, maar het betreft hier uiteindelijk een bevoegdheid van de gewesten. Ik zie niet in welke meerwaarde ik kan inbrengen.

De betrokken centra mogen dus gerust zijn; ze zullen de komende weken of maanden niet met een structureel probleem worden geconfronteerd. Gelet op de annuïteit van de begroting kan ik mij echter maar over één jaar uitspreken.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – *Het geld wordt inderdaad wel uitgekeerd. Het is echter op dit ogenblik dat er een probleem is. We zitten in een overbruggingsperiode. Voor Pag-Asa en voor Payoke rijst er geen probleem. Zij worden immers structureel geholpen door het Vlaamse Gewest. Sürya krijgt echter niets en kan dus het personeel niet uitbetalen. Dinsdag staan inderdaad 24 slachtoffers op straat. Kan er geen tussentijdse oplossing worden gevonden?*

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties. – *Ik ben er niet tegen dat de betrokken organisatie rechtstreeks in contact treedt met de Nationale Loterij of met het kabinet, om een tussentijdse financiering te regelen. Voor mij is dat geen probleem.*

Mondelinge vraag van mevrouw Kathy Lindekens aan de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek over «het beheer van de federale culturele instellingen» (nr. 2-90)

Mevrouw Kathy Lindekens (SP). – *De afgelopen week stelde de Vlaamse minister van cultuur zijn beleidsplan voor aan de pers. Hij deed hierbij een uitspraak over de federale culturele instellingen. De federale minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek is bevoegd voor het beheer van deze instellingen in Brussel. Het gaat met name om de Munt,*

Monnaie, du Palais des Beaux-arts, du Musée du cinéma et des musées du Cinquantenaire. Actuellement, exception faite de la Monnaie, la gestion de ces institutions fait l'objet de critiques. On parle de négligence dans la gestion quotidienne et l'allocation des budgets. De ce fait, il s'avère impossible de donner à ces institutions culturelles le rayonnement international nécessaire. Le ministre flamand de la Culture propose comme solution de confier la gestion de ces institutions aux communautés. Cette solution peut-elle garantir une bonne gestion? Ne risque-t-on pas de voir les tentatives d'élaboration d'une politique internationale attrayante échouer en raison des tiraillements communautaires, comme c'est le cas actuellement pour Bruxelles 2000 ?

La meilleure garantie n'est-elle pas d'œuvrer maintenant pour une gestion sérieuse et réfléchie de ces institutions en prévoyant éventuellement une participation des communautés? Attendre plus longtemps reviendrait à laisser subsister les problèmes actuels et, comme c'est par exemple le cas pour le Musée du cinéma, à continuer à perdre un matériel précieux.

Monsieur le ministre, comment réagissez-vous à la demande du ministre flamand Anciaux ? Êtes-vous disposé à effectuer les interventions nécessaires au niveau fédéral, y compris sur le plan financier, afin que les institutions culturelles fédérales soient bien gérées à l'avenir?

M. Rudy Demotte, ministre de l'Économie et de la Recherche scientifique. – *Les institutions scientifiques et culturelles auxquelles il a été fait référence et sur lesquelles j'exerce un contrôle sont toutes organisées de manière différente. Les différentes structures ont une caractéristique commune : leurs organes de décision ont une composition paritaire du point de vue linguistique.*

Je souhaite que ces institutions fonctionnent aussi bien que possible. Je ne crois pas qu'une révision en profondeur du système soit nécessaire à cet effet. Les problèmes ne sont pas de nature institutionnelle, ils sont plutôt liés à la question de savoir si l'on veut assurer une gestion moderne ou non. C'est pourquoi je veux mener une politique volontariste de modernisation de ces institutions.

Mme Kathy Lindekens (SP). – *Je partage l'avis du ministre quant à la nécessité de développer une gestion moderne. Une gestion moderne exige toutefois des moyens suffisants. Le ministre est-il prêt à dégager les moyens budgétaires nécessaires à cette fin ?*

M. Rudy Demotte, ministre de l'Économie et de la Recherche scientifique. – *C'est plutôt au ministre du Budget que madame Lindekens devrait poser cette question. Les problèmes financiers sont aujourd'hui connus. Nous devons donc rechercher de nouvelles sources de financement. Je m'y suis déjà attelé, mais cela nécessitera encore un peu de temps.*

Cour de cassation

M. le président. – Par lettre du 25 janvier 2000, le Procureur général près la Cour de cassation a transmis au Sénat, conformément à l'article 256 du Code judiciaire, la liste des candidats présentés par ladite Cour, en son assemblée

het Paleis voor Schone Kunsten, het Filmmuseum en de musea in het Jubelpark. Op dit ogenblik krijgt de wijze waarop deze instellingen worden beheerd - met uitzondering van De Munt - nogal wat kritiek. Er is sprake van verwaarlozing wanneer het gaat over dagelijks beheer en het toekennen van budgetten. Hierdoor blijkt het onmogelijk om deze culturele instellingen de nodige internationale uitstraling te bezorgen. De Vlaamse minister van Cultuur ziet een oplossing in het toekennen van het beheer van deze instellingen aan de Gemeenschappen. Kan deze regeling wel borg staan voor een degelijk beheer? Dreigt het nastreven van een internationaal aantrekkelijk beleid niet verloren te gaan in communautair getouwtrek, zoals nu bij *Brussel 2000*?

Is nu werk maken van een degelijk en doordacht beheer van deze instellingen - waarbij ook een participatie vanuit de Gemeenschappen mogelijk is - niet de beste garantie? Langer wachten betekent dat de huidige problemen blijven voortbestaan en dat, zoals dat in het Filmmuseum het geval is, waardevol materieel verder verloren gaat.

Hoe reageert de minister op de vraag van Vlaams minister Anciaux? Is hij bereid op federaal vlak de nodige, ook financiële ingrepen te doen, zodat de federale culturele instellingen in de toekomst op een degelijke manier kunnen worden beheerd?

De heer Rudy Demotte, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek. – De wetenschappelijke en culturele instellingen waarnaar werd verwezen en waarop ik toezicht uitoefen, zijn elk op een zeer verschillende manier georganiseerd. De verschillende structuren hebben één gemeenschappelijk kenmerk: hun beslissingsorganen zijn op taalvlak paritair samengesteld.

Ik wens dat die instellingen zo goed mogelijk functioneren. Ik geloof niet dat daartoe een grondige herziening van het systeem vereist is. De problemen zijn niet van institutionele aard, ze hebben veeleer te maken met het al dan niet voeren van een modern beheer. Daarom wil ik een voluntaristische politiek van modernisering van deze instellingen voeren.

Mevrouw Kathy Lindekens (SP). – Ik ben het er met de minister mee eens dat er nood is aan een modern beheer. Een modern beheer vergt echter voldoende middelen. Is de minister bereid om hiervoor de vereiste budgettaire middelen ter beschikking te stellen?

De heer Rudy Demotte, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek. – Die vraag kan mevrouw Lindekens misschien beter aan de minister van Begroting stellen. Op het ogenblik zijn de financiële problemen gekend. We moeten dan ook naar nieuwe financieringsbronnen zoeken. Ik ben al aan die zoektocht begonnen, maar dat vergt wel nog een beetje tijd.

Hof van Cassatie

De voorzitter. – Bij brief van 25 januari 2000 heeft de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie overeenkomstig artikel 256 van het Gerechtelijk Wetboek aan de Senaat overgezonden, de lijst van de kandidaten die door bedoeld

générale et publique du 20 janvier 2000, à une place vacante de conseiller à la Cour de cassation.

Il appartient au Sénat, en application des articles 151 de la Constitution et 256 du Code judiciaire, de procéder à son tour à la formation d'une liste double de candidats pour la place vacante de conseiller.

Le document reprenant la liste des candidats qui ont adressé leur requête au ministre de la Justice en application de l'article 287, alinéa 1er, du Code judiciaire, sera distribué sous le n° 2-312/1.

Ont été présentées par la Cour de cassation :

Première candidate: Mme Martine Regout, conseiller à la cour d'appel de Bruxelles

Deuxième candidate: Mme Sylviane Velu, conseiller à la cour d'appel de Bruxelles.

Il sera procédé au scrutin secret en vue de cette présentation au cours d'une séance plénière ultérieure.

Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer des dispositions nouvelles permettant d'assurer la protection des droits de l'enfant à l'intégrité morale, physique, mentale et sexuelle – Proposition de Mme Nathalie de T' Serclaes (Doc. 2-21)

Discussion

M. le président. – M. Moens fera rapport au nom de la rapporteuse, Mme Taelmans, qui est malade.

M. Guy Moens (SP). – *Le moment est solennel: le Sénat est l'initiateur d'une modification de la Constitution. Cela mériterait la présence de sénateurs en plus grand nombre que ce n'est le cas aujourd'hui.*

Si la Chambre vote également ce projet, une disposition donnant davantage de droits aux enfants sera ajoutée à la Constitution, grâce à l'initiative de Mme de T' Serclaes. Il ne fait aucun doute que cette initiative résulte de l'affaire Dutroux.

La proposition de modification de la Constitution fait suite à la Convention des droits de l'enfant. Les problèmes qui sont apparus en commission sont les suivants. Premièrement, la Constitution doit-elle être modifiée pour garantir les droits des enfants? Ces droits ne peuvent-ils être protégés par des lois ordinaires?

Deuxièmement, la protection des droits mentionnés ne doit-elle pas valoir pour tous, plutôt que de mentionner séparément ces droits pour les enfants?

Troisièmement, cette protection doit-elle cadrer avec l'article 23 de la Constitution traitant des droits socio-économiques ou bien un article 22bis distinct doit-il être prévu?

Quatrièmement, faut-il parler de la protection des droits de l'enfant ou bien d'une notion plus active, à savoir le respect de ces droits?

Cinquièmement, faut-il mentionner séparément la protection

Hof in zijn algemene openbare vergadering van 20 januari 2000 werden voorgedragen voor het vacante ambt van raadsheer in het Hof van Cassatie.

Overeenkomstig de artikelen 151 van de Grondwet en 256 van het Gerechtelijk Wetboek moet de Senaat op zijn beurt een dubbeltal opmaken voor het vacante ambt van raadsheer.

Het gedrukte stuk met de lijst van de gegadigden die met toepassing van artikel 287, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, hun kandidatuur gesteld hebben bij de minister van Justitie, wordt onder het nr. 2-312/1 rondgedeeld.

Werden voorgedragen door het Hof van Cassatie :

Eerste kandidate: mevrouw Martine Regout, raadsheer in het hof van beroep te Brussel

Tweede kandidate: mevrouw Sylviane Velu, raadsheer in het hof van beroep te Brussel.

Er zal tot de geheime stemming voor deze voordracht worden overgegaan in de loop van een volgende plenaire vergadering.

Herziening van titel II van de Grondwet, om nieuwe bepalingen in te voegen die de bescherming van de rechten van het kind op morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit verzekeren – Voorstel van mevrouw Nathalie de T' Serclaes (Stuk 2-21)

Bespreking

De voorzitter. – De heer Moens zal verslag uitbrengen namens de rapporteur, mevrouw Taelman, die ziek is.

De heer Guy Moens (SP). – Dit is een plechtig en uitzonderlijk ogenblik voor de Senaat omdat we initiator zijn van een herziening van de Grondwet. De bespreking van deze tekst verdient dan ook meer senatoren dan we hier zien.

Als de Kamer ons in deze zaak volgt, zal de Grondwet in de toekomst een bepaling bevatten die de kinderen in ons land meer rechten toekent. Dat is in de eerste plaats de verdienste van mevrouw de T' Serclaes, die dit voorstel alleen heeft ingediend en strijdlustig heeft verdedigd. Het hoeft geen betoog dat dit alles een gevolg is van de gebeurtenissen die zich in ons land hebben voorgedaan sinds 1994, onder meer de zaak-Dutroux. Die gebeurtenissen hebben er ook toe bijgedragen dat het voorstel in de Senaat kan worden aanvaard. Het voorstel werd ingediend naar aanleiding van de tienjarige verjaardag van het Internationaal Verdrag van de Rechten van het kind in 1999.

Tijdens de bespreking in de commissie rezen problemen met betrekking tot vijf verschillende aspecten. Een eerste vraag was of de Grondwet moet worden gewijzigd om de rechten van de kinderen te vrijwaren. Kan dit niet door een gewone wetswijziging of door bijkomende regels in het strafrecht op te nemen? Als de morele, seksuele, lichamelijke en geestelijke rechten dan toch in de Grondwet moeten worden opgenomen, rees de vraag of dit dan niet voor iedereen moet gelden en niet alleen voor kinderen. Ten derde vroeg de commissie zich af of artikel 23, waarin de algemene sociale en economische rechten worden gedefinieerd moest worden

de l'intégrité sexuelle ou bien la mention de la protection de l'intégrité physique et mentale suffit-elle?

Pour obtenir une réponse à toutes ces questions, nous avons été aidés par des experts externes. Les auditions qui se sont déroulées en décembre, l'année dernière, ont donné lieu à une discussion qui a abouti à un accord. Un amendement a été retenu, tandis que tous les autres ont été rejetés.

Peut-être la Constitution ne crée-t-elle que des droits symboliques. La commission a jugé qu'un geste symbolique devait être fait et qu'en conséquence, il y avait lieu d'opter pour une modification de la Constitution. De plus, une modification de la Constitution est également utile pour inciter le législateur à prévoir une protection juridique effective.

La commission a estimé que la protection des enfants devait être mentionnée séparément pour des raisons symboliques et eu égard aux événements qui se sont déroulés en Belgique. De plus, la commission a jugé utile d'utiliser le terme plus actif de respect des droits.

La commission a décidé d'insérer le respect des droits de l'enfant dans un article distinct, provisoirement l'article 22bis.

Comme mentionné, la commission a retenu le mot respect parce que cela implique un rôle plus actif de l'État. En tant que sujet de droit, l'enfant peut exiger le respect de ces droits.

L'expression intégrité sexuelle est maintenue afin de souligner l'importance de cet aspect.

Pour des raisons symboliques et étant donné les événements qui se sont déroulés dans notre pays, la commission était d'avis qu'il est préférable de considérer expressément les enfants comme des sujets de droit. Les enfants sont certes déjà protégés par la déclaration universelle des droits de l'homme et de l'enfant, mais la commission a préféré inscrire expressément dans la Constitution que les enfants bénéficient de la protection et du respect de leurs droits.

Ceci doit-il être stipulé à l'article 22bis sur la vie privée ou à l'article 23 relatif aux droits socio-économiques? On a opté pour une nouvelle numérotation et pour l'ajout dans la Constitution d'un article 22bis de sorte que cette disposition fasse l'objet d'un article séparé ajouté après l'article 22.

En ce qui concerne le choix entre respect et protection, vous connaissez déjà mon opinion sur la question. La commission a opté pour le respect, parce qu'elle estimait plus efficace de devoir respecter les droits d'un enfant qui bénéficie de la protection de la société et qui peut donc, en tant que sujet de droit, faire respecter ses droits. Le fait de savoir s'il doit le faire lui-même ou passer par un intermédiaire comme un tuteur est un autre problème que nous n'avons pas voulu résoudre dans la Constitution. Cela peut être résolu ultérieurement par le biais d'une nouvelle législation.

En ce qui concerne la mention du mot « sexuelle », la commission a décidé d'intégrer ce terme dans le titre pour des raisons symboliques et à la suite de l'affaire Dutroux, bien qu'elle reconnaisse que les concepts « physique » et « mentale » impliquent le caractère sexuel. Nous avons cependant voulu mettre l'accent sur cet aspect.

Le 16 décembre 1999, la proposition a été adoptée en

aangepast dan wel artikel 22, dat het heeft over de privé-rechten en het gezinsleven.

Een vierde punt was of het moest gaan om een bescherming van de rechten van het kind, zoals in het oorspronkelijke voorstel was bepaald, of om een meer actieve eerbiediging van die rechten. Onder andere mevrouw Lindekens heeft amendementen ingediend om dit recht nog scherper naar voren te brengen. Een vijfde vraag was of de term "seksuele bescherming" uitdrukkelijk in de titel moest worden opgenomen dan wel of het voldoende was te spreken over "de geestelijke, morele en lichamelijke bescherming" zoals dat reeds in de titel en de tekst stond.

De commissie heeft zich laten bijstaan door externe deskundigen, meer bepaald mevrouw Meulders-Klein, de heer Rusen Ergec, professor Lemmens, de heer Vandaele van de KUL, de heer Cardon de Lichtbuer, onderzoeksrechter Vandermeersch en mevrouw Declercq. Zij hebben de commissie toelichting gegeven op basis van hun kennis van de internationale en de Europese situatie en de rechterlijke toestand in ons land. Ook hebben ze hun visie gegeven over de wijze waarop de persoonlijke integriteit van kinderen, en eventueel ook van volwassenen, het best kan worden beschermd.

De hoorzittingen met deze experts hebben plaatsgevonden op 2 en 9 december 1999. De daaropvolgende discussie in de commissie heeft aanleiding gegeven tot een consensus die zijn weerslag vond in een amendement. Dat amendement is aangenomen omdat het een antwoord bood op de vragen die ik zojuist heb geschetst. Alle overige amendementen zijn door de commissie verworpen.

Wat het eerste punt betreft, oordeelde de commissie dat de Grondwet inderdaad misschien alleen maar symbolische rechten toekent, terwijl de concrete rechten in de wetgeving zijn vastgelegd. Toch meende de commissie dat een symbolisch gebaar moest worden gedaan, dat de wetgever later ertoe zou aanzetten initiatieven te nemen.

Het tweede punt was of kinderen apart moesten worden behandeld of dat een meer algemene bepaling moest worden opgenomen waarin deze rechten aan iedereen worden toegekend, en dus ook aan kinderen.

Omwille van symbolische redenen en gelet op wat zich in ons land heeft voorgedaan, was de commissie van oordeel dat het de voorkeur verdient dat kinderen uitdrukkelijk als een aparte rechtspersoon worden aangeduid. Kinderen genieten weliswaar al bescherming middels de Algemene verklaring van de rechten van de mens en van het kind, maar de commissie verkiest ook in de Grondwet uitdrukkelijk in te schrijven dat kinderen bescherming en eerbiediging van hun rechten moeten kunnen genieten.

Moet dit worden gestipuleerd in artikel 22bis over het privéleven of in artikel 23 met betrekking tot de sociaal-economische rechten? Beslist werd een artikel 22bis in te voegen, zodat deze bepaling bij een nieuwe nummering als een apart artikel, gevoegd na artikel 22, in de Grondwet zou worden ingeschreven.

Wat de keuze tussen eerbiediging en bescherming betreft, heb ik mijn geheim al verraden. De commissie heeft gekozen voor eerbiediging, omdat dit actiever is. Het volstaat niet dat een

commission et le rapport définitif approuvé le 13 janvier 2000. Le rapport aurait dû être présenté par Mme Taelman, qui est absente pour des raisons bien compréhensibles. Comme vous le savez : « La femme est l'avenir de l'homme ». Grâce à Mme Taelman, nous aurons peut-être un nouveau sénateur dans un proche avenir. Espérons que ce soit une femme, puisque comme Mme de T' Serclaes nous l'a appris, le renouveau doit venir des femmes.

Mme Nathalie de T' Serclaes (PRL-FDF-MCC). – Je voudrais tout d'abord remercier M. Moens qui a bien voulu remplacer au pied levé Mme Taelman, souffrante. En effet, bien que ne disposant que de 45 minutes pour préparer son exposé, il nous a présenté un excellent compte rendu des travaux de la commission. Le fait méritait d'être souligné. Je voudrais aussi remercier tous les collègues qui ont pris part à la discussion en commission.

Sous la précédente législature, j'avais déposé cette proposition à la Chambre, avec l'appui de l'ensemble des groupes politiques. Cette fois, j'ai décidé de la déposer seule afin de pouvoir avancer plus vite. Toutefois, il est évident que j'espérais que nous pourrions accomplir un travail collectif. Il a effectivement eu lieu et j'en remercie une nouvelle fois l'ensemble des commissaires. À cet égard, j'aurai une pensée pour une participante active, Mme de Bethune, elle aussi excusée pour raisons de santé.

La discussion de la proposition de révision de la Constitution visant à insérer un nouvel article relatif à l'intégrité morale, physique, mentale et sexuelle des enfants fut symboliquement lancée à quelques jours du dixième anniversaire de la Convention internationale des droits de l'enfant. Le président du Sénat a ainsi permis à l'assemblée de montrer l'importance qu'elle attache aux droits de l'enfant et son souci de les inscrire dans la réalité belge.

M. Moens a rappelé que nous avons bénéficié du concours d'experts, qu'il s'agisse d'universitaires ou d'acteurs membres d'associations spécialisées telles que *Child Focus* ou *ECPAT-Belgique*. Le rapport écrit témoigne de cette richesse et j'espère qu'il constituera un point de départ pour nos collègues de la Chambre, appelés à examiner cette disposition après son adoption par le Sénat.

Le projet d'ajout de cet article figurait clairement dans la déclaration de révision de la Constitution. Il pourrait sembler symbolique, ainsi que l'a mentionné M. Moens. Cette

kind bescherming krijgt van de maatschappij; zijn rechten moeten geëerbiedigd worden. Het kind moet, als rechtssubject, de opvolging van zijn rechten kan afdwingen. Of het dit zelf moet doen of via een tussenpersoon, zoals een voogd, is een andere discussie. Dat probleem hebben we niet willen oplossen in de Grondwet. Dat kan later in nieuwe wetgeving gebeuren.

Wat de vermelding "seksueel" betreft, heeft de commissie omwille van symbolische redenen en ingevolge de kwestie-Dutroux besloten dat woord in de bepaling op te nemen, al erkent ze wel dat de begrippen "lichamelijk" en "psychologisch" het seksuele impliceren. Niettemin heeft ze dat aspect toch willen benadrukken.

Op 16 december 1999 werd het voorstel aangenomen in de commissie en op 13 januari 2000 werd het verslag definitief goedgekeurd.

Dit verslag zou normaal worden uitgebracht door mevrouw Taelman, die om begrijpelijke redenen afwezig is. Zoals u weet: "La femme est l'avenir de l'homme." Dankzij mevrouw Taelman zullen we immers binnen afzienbare tijd misschien een nieuwe senator kennen. Laten we hopen dat het een dame zal zijn, want van de dames moet de vernieuwing komen, zoals mevrouw de T' Serclaes ons geleerd heeft.

Mevrouw Nathalie de T' Serclaes (PRL-FDF-MCC). – *Ik dank de heer Moens voor het opmerkelijke mondeling verslag dat hij hier voor de vuist weg heeft uitgebracht. Ik dank tevens alle commissieleden en experts.*

Door dit voorstel goed te keuren, getuigt de Senaat van het belang dat hij aan de rechten van het kind hecht. Die rechten worden nu, zoals de economische en sociale rechten, in de Grondwet ingeschreven. Het betreft een duidelijk signaal aan de overheden die ze concreet moeten maken. Die toevoeging aan onze fundamentele wet werd gesuggereerd door de Nationale Commissie tegen seksuele uitbuiting van kinderen.

Elk kind heeft recht op een leven zonder geweld. Of het nu gaat om situaties van extreme geweldpleging dan wel om dagelijks en verborgen geweld, menselijke relaties mogen niet beheerst worden door geweld. In Groot-Brittannië gaan stemmen op voor de herinvoering van lijfstraffen. Dit zou een spiraal van geweld betekenen die zich van de ene generatie op de andere voortzet.

De kinderrechten moeten gebaseerd zijn op respect voor het kind als mens. Als wij dit respect in onze Grondwet inschrijven, zal het de eerste keer zijn dat het woord "kind" in een dergelijke tekst voorkomt. Het betekent een vooruitgang inzake de toepassing van het internationale kinderrechtenverdrag.

Een kind is evenwel geen volwassene en er moet dus een evenwicht gevonden worden tussen preventie, participatie en bescherming.

Sommigen hadden de algemene beginselen van het kinderrechtenverdrag in de Grondwet willen inschrijven, maar we moesten ons houden aan de verklaring tot herziening van de Grondwet. De commissie is het erover eens dat we daar moeten blijven naar streven.

Met dit voorstel wordt niet alles geregeld. Er is nog veel wetgevend werk nodig om deze bepalingen ten uitvoer te

perception devrait, dès lors, être étendue à l'ensemble des droits humains insérés il n'y a pas si longtemps dans notre Constitution. Je songe en particulier à l'article 23 relatif aux droits économiques et sociaux. Je suis persuadée que l'introduction de tels droits dans notre Constitution indique de manière évidente l'intérêt du constituant et du législateur pour ces problèmes et constitue un signal clair adressé aux autorités et aux citoyens. L'insertion de ce nouvel article dans notre Charte fondamentale invite les pouvoirs publics à mettre en œuvre les politiques nécessaires à l'activation concrète de ces droits et à en assurer la protection.

Il convient de rappeler que l'ajout de cette disposition constitutionnelle fut suggéré sous la législature précédente par la commission nationale contre l'exploitation sexuelle des enfants mise en place par le gouvernement précédent à la suite des événements tragiques d'août 1996.

La philosophie de cette proposition faite dans un contexte particulier voulait mettre l'accent sur le droit pour chaque enfant de vivre dans un monde sans violence. Cela va bien entendu des violences les plus extrêmes, comme les enlèvements et les assassinats d'enfants, les violences sexuelles, la maltraitance, jusqu'à des formes plus cachées ou plus insidieuses de violence dans la vie quotidienne.

Insister sur le droit de vivre dans une société qui considère que la violence ne peut en aucun cas être un mode de relation entre les personnes, particulièrement à l'égard des enfants, doit aussi constituer un appel à une réflexion sur l'ensemble des modes de relation dans une société comme la nôtre.

Dans certaines sociétés, la violence peut être reconnue comme un mode d'expression. Je pense au débat qui a lieu en Angleterre sur les châtiments corporels à l'égard des enfants. Ce débat dont la presse a relaté quelques éléments me paraît tout à fait surréaliste. Quand on institutionnalise une violence, celle-ci se reproduit et les mécanismes qui la sous-tendent ne peuvent jamais être éradiqués.

Une société comme la nôtre doit combattre toute violence et refuser qu'elle puisse s'exercer à l'égard des plus faibles, en particulier des enfants.

Le droit pour chaque enfant à l'intégrité morale, physique, mentale et sexuelle implique d'affirmer que chaque enfant, parce qu'il est un enfant, doit être respecté en tant que tel. À mes yeux, respecter l'intégrité de quelqu'un, c'est d'abord et avant tout le respecter en tant qu'être humain. À cet égard, il est évident que ce nouveau droit constitutionnel s'inscrit parfaitement dans la lignée des droits fondamentaux de l'homme.

À ce propos, je citerai Mme Katelijne Declercq qui est responsable d'ECPAT Belgique et qui a participé à la Commission nationale contre l'exploitation sexuelle des enfants. Dans son intervention en commission, elle a souligné les deux valeurs qui sont sous-jacentes à cette proposition faite par la commission nationale. Ces deux valeurs élémentaires sont, d'une part, l'illégitimité de la violence comme moyen de communication et de défense et, d'autre part, le respect des enfants en tant qu'êtres humains à part entière. Cette phrase résume parfaitement et très justement ce que peut recouvrir cette notion d'intégrité morale, physique, mentale et sexuelle que nous souhaitons introduire

leggen.

De Witte Mars vroeg om prioriteit voor het kind en de Senaat volgt dit spoor. Ik stel voor dat in de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden de discussie om een herziening van de Grondwet voor te bereiden wordt voortgezet en om nog tijdens deze zittingsperiode bepalingen op te nemen over de mensenrechten en de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Dit behoort tot onze bevoegdheden.

aujourd'hui dans notre Constitution.

Cette démarche représente aussi une avancée dans la mise en œuvre de la Convention internationale des droits de l'enfant dans notre pays. En effet, pour la première fois dans notre Constitution, l'enfant est reconnu comme un véritable sujet de droit. Il devient, aux yeux de la loi, une personne à part entière et est, à ce titre, porteur de droits spécifiques. C'est donc la toute première fois que l'on verra apparaître le mot «enfant» dans notre Charte fondamentale. Peu de pays l'ont fait jusqu'à présent.

Toutefois, il convient de réaffirmer très clairement que l'enfant n'est pas un adulte. C'est pourquoi le fait d'introduire le mot «enfant» dans la Constitution revêt une importance particulière. Comme l'a souligné Damien Vandermeersch lors de son audition, donner des droits aux enfants implique un équilibre, qu'il n'est pas toujours aisé d'atteindre, entre le respect de son autonomie et la protection nécessaire en cas d'abus.

Mme Stappers de Child Focus allait dans le même sens, lorsqu'elle soulignait, dans son audition, que la position juridique des enfants doit refléter un équilibre entre prévention, participation et protection. Certains auraient voulu aller plus loin et transposer les principes généraux de la Convention internationale des droits de l'enfant dans notre Constitution. Cette question reste ouverte. Nous étions et nous sommes liés à l'intention du préconstituant qui était très clair à cet égard. C'est pourquoi il nous a semblé difficile d'aller plus loin aujourd'hui. Ce sujet devrait néanmoins être préparé en vue d'une prochaine déclaration de révision de la Constitution. Il me semble qu'un consensus s'était dégagé en commission pour aller plus loin dans ce domaine.

Mais disons tout de suite, aussi, que cette disposition ne réglera pas tout, comme par un coup de baguette magique. Le travail législatif est encore long, comme l'a souligné M. Moens dans son rapport. Si l'on veut rendre ces nouveaux droits effectifs dans la réalité, il reste encore un énorme travail à faire et les pouvoirs publics sont les premiers à être interpellés dans la mise en œuvre concrète de ces dispositions.

Le respect des enfants ne va pas de soi, comme on a pu le voir de manière dramatique dans notre pays. Mais derrière ces événements tragiques, il s'en cache bien d'autres au quotidien, moins visibles sans doute, qui retiennent moins l'attention des médias, mais qui sont une réalité pour de nombreux enfants dans notre pays.

Priorité aux enfants, nous ont dit nos concitoyens lors de la Marche blanche d'octobre 1996. Insérer dans notre Constitution une disposition qui fait du droit à l'intégrité morale, physique, mentale et sexuelle un droit pour chaque enfant, c'est s'engager solennellement à faire de cette priorité une réalité concrète dans notre pays.

Je voudrais terminer cette intervention, monsieur le Président, en faisant une suggestion à notre commission des Affaires institutionnelles que vous présidez, à savoir de pouvoir poursuivre les discussions que nous avons commencées sur la base de cette proposition de révision. Il faudrait, comme je l'ai souligné tout à l'heure, voir comment nous pourrions préparer un éventuel texte de révision de la Constitution pour la prochaine législature, visant à aller plus loin dans l'insertion de la Convention internationale des droits de l'enfant dans

notre Constitution. Il faudrait aussi, en relisant ce qu'a prévu le préconstituant, tenter ensemble – pourquoi pas dans le cadre d'un groupe de travail, mais il appartient à la commission d'en juger – d'aller plus loin dans l'insertion de nouvelles dispositions relatives à la protection des droits et libertés garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ainsi que d'un nouvel article relatif au droit des femmes et des hommes à l'égalité. Nous avons commencé à faire œuvre constitutionnelle par cette disposition. Nous sommes dans nos compétences. Nous sommes en première ligne pour avancer en matière constitutionnelle. Il reste du travail, même si cette déclaration a pu paraître restreinte à certains. Si l'on examine bien ce qu'elle permet, il y a encore beaucoup de travail que nous pourrions accomplir dans le cadre de notre commission, de manière collective, particulièrement sur les points que je souhaite voir aborder dans le futur. Il y en a bien entendu d'autres, mais je pense que notre responsabilité consiste aussi à saisir la chance que nous a donnée le préconstituant de faire un certain nombre de choses. Nous pouvons le faire comme assemblée parlementaire, nous devons le faire en tant que Sénat. C'est en tout cas mon souhait pour demain. Je tiens encore à remercier l'ensemble des membres pour leur collaboration qui a permis de faire aboutir cette proposition aujourd'hui. J'espère que nos collègues de la Chambre feront diligence pour que cette disposition devienne une réalité dans notre Constitution. (*Applaudissements*)

Mme Iris Van Riet (VLD). – *J'interviens au nom de Mme Taelman qui est absente pour raisons médicales. Le 20 novembre, on a célébré le dixième anniversaire de la Convention des Nations unies pour les droits de l'enfant. Le dénouement dramatique de la disparition d'enfants en 1996 a certainement contribué à rehausser l'intérêt pour les problèmes vécus par les enfants. La commission parlementaire qui y était consacrée a dénoncé la situation de faiblesse de l'enfant. La Convention des droits de l'enfant doit être considérée comme un cadre de référence. La commission nationale contre l'exploitation sexuelle s'y réfère souvent.*

Nous ne devons cependant pas crier trop vite victoire. L'application des beaux principes de la Convention laisse encore à désirer. La population mondiale n'a jamais connu autant de misère et de violence. Les droits de protection accordent aux enfants une reconnaissance en tant qu'être égaux. C'est pourquoi la protection, les soins et la participation occupent une place centrale.

Par le passé, les enfants ne bénéficiaient d'aucune reconnaissance sociale. On peut le constater dans la législation en vigueur durant une grande partie du vingtième siècle. En 1962, le Dr Kempe a cependant découvert le syndrome des enfants battus. Ce n'est qu'à partir de ce moment que l'on dénonça sérieusement le statut d'objet des enfants.

Ces dernières années, les enfants ont été de plus en plus considérés comme investis des droits de l'homme. Bien qu'il existe à ce propos un certain consensus, le débat continue au sujet de l'autodétermination des enfants à pouvoir aussi exercer ces droits. La reconnaissance de cette autodétermination est essentielle pour conférer la capacité juridique aux enfants.

Qu'en est-il cependant de l'impact direct de cette convention

Mevrouw Iris Van Riet (VLD). – Ik zal de nota van mevrouw Taelman voorlezen, want zij kan, zoals de heer Moens in het verslag al duidelijk maakte, om medische redenen, die ook veel met kinderen te maken hebben, hier vandaag helaas niet aanwezig zijn.

Op 20 november van vorig jaar werd de tiende verjaardag van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind gevierd. Deze gebeurtenis vormde een hoogtepunt, aangezien in ons land het debat over de kinderrechten de afgelopen jaren nooit zo sterk werd gevoerd. Allicht is de dramatische opheldering van de verdwijning van verscheidene kinderen in de zomer van 1996 daar niet vreemd aan. De parlementaire onderzoekscommissie die naar aanleiding van deze onthullingen werd opgericht, toonde indirect de maatschappelijk en juridisch zwakke positie van het kind in onze samenleving aan.

Het kinderrechtenverdrag treedt meer en meer op de voorgrond als een algemeen referentiekader voor de maatschappelijke status van kinderen. Vaak is het een uitgangspunt voor wetgevingsinitiatieven rond kind en recht. Zo is het tekenend dat bijvoorbeeld de Nationale Commissie tegen seksuele uitbuiting veelvuldig naar het verdrag verwijst. Het is dus niet verwonderlijk dat de betekenis van het verdrag is toegenomen en dat de implementering ervan ontegensprekelijk in een stroomversnelling is geraakt. Toch mag niet te vroeg victorie worden gekraaid, aangezien de geschiedenis ons al meermaals op een pregnante wijze heeft aangetoond dat democratie niet altijd synoniem is van eerbiediging van de mensenrechten. Het verdrag is wel geratificeerd, maar op het vlak van de uitvoering schieten we nog tekort. We kunnen er niet omheen dat de roep om meer democratische regimes en het inschrijven van de mensenrechten in grondwetten en wetten nooit zo groot is geweest. Tegelijkertijd echter is de wereldbevolking dankzij de media nog nooit zo visueel geconfronteerd geweest met

et donc de son caractère contraignant ? Cet aspect contraignant est quasiment inexistant sur le plan du droit international. La convention prévoit un mécanisme de contrôle, mais celui-ci est particulièrement faible. Le comité des droits de l'enfant apprécie uniquement l'avancement de l'exécution, par les États, des obligations de la convention. À cet effet, ces derniers doivent établir un rapport. Notre pays doit aussi rédiger un rapport tous les cinq ans. Il doit définir les étapes qui mettent la convention en pratique et décrire les facteurs et difficultés qui influencent le respect de la convention. Le mécanisme de contrôle s'appuie donc sur l'idée que le contrôle de la convention doit se faire dans un esprit positif. La convention impose aussi un devoir de diffusion afin qu'elle soit portée à la connaissance des justiciables.

Il y a lieu de faire attention au rapport entre les conventions générales relatives aux droits de l'homme et cette convention des droits de l'enfant. Une critique importante à l'égard de cette convention était le fait qu'elle risquait de toucher au caractère universel des droits de l'homme. C'est pourquoi elle doit être considérée comme un complément aux normes internationales existantes ; elle doit aussi être lue en parallèle avec la convention sur la protection des droits de l'homme. Elle est donc complémentaire. Si la protection est plus étendue dans d'autres conventions ou en droit interne, c'est cette protection plus large qui prime. Toutefois, on ne peut pas toujours invoquer une obligation. Dans des litiges, il apparaît cependant que les obligations sont la plupart du temps suffisamment précises pour être invoquées devant le juge. Parfois néanmoins, une intervention du législateur est nécessaire. Ainsi l'article 19 de la convention incite à mener une politique préventive et à élaborer des programmes sociaux assortis de procédures avec des interventions judiciaires.

Lorsqu'il s'agit des droits de l'enfant, des dispositions légales sont nécessaires, quoi qu'il en soit. C'est pourquoi le préconstituant a désigné le titre II de la Constitution comme étant révisable, entre autres pour introduire de nouvelles dispositions assurant la protection des droits de l'enfant. La présente proposition y donne suite. C'est seulement un premier pas important. Le préconstituant s'est en effet limité à un certain nombre d'aspects. C'est pourquoi les différentes parties ont déjà fait connaître leur volonté de déclarer cette disposition à nouveau révisable, de manière à accorder une protection constitutionnelle plus large aux dispositions de la Convention des droits de l'enfant.

zoveel geweld, ellende en schendingen van elementaire rechten. In die optiek vormen de 54 artikelen van het Verdrag inzake de rechten van het kind een minimale code waaraan veelvuldige concrete situaties moeten worden getoetst, vooral wanneer het gaat om de beschermingsrechten, omdat die de kinderen erkennen als evenwaardige mensen met een eigen zin en betekenis. Centraal staan dan ook sleutelwoorden zoals bescherming, zorg en participatie. Dit laatste aspect, namelijk het recht op participatie, is wellicht een van de meest logische consequenties van de gewijzigde benadering van het kind.

Hoewel er altijd kinderen zijn geweest, hoeft het geen betoog dat de samenleving ze niet altijd op dezelfde wijze heeft bekeken. Tot het einde van de Middeleeuwen was er nauwelijks of geen maatschappelijk bewustzijn van het bestaan van kinderen als een aparte sociale groep. In de periode van het rationalisme werden ze beschouwd als "toekomstige vormgevers", "de rijkdom van morgen", met de nadruk op wat nog komen moest, waardoor hun "nog niet"-status hun belangrijkste kenmerk werd. Dit beeld van het kind als object wordt nog ruim weerspiegeld in de diverse hedendaagse nationale wetgevingen. Pas sinds 1962, toen Kempe het syndroom van het geslagen kind ontdekte, en dus het fenomeen kindermishandeling, werd de aandacht gevestigd op de nefaste gevolgen van het "adultocentrisme". Vanaf dan staat de objectstatus van kinderen ernstig ter discussie. Verscheidene mensen verdedigden onomwonden de stelling dat kinderen dienden te worden gezien als dragers van alle mensenrechten en vooral ook dat ze deze rechten zelfstandig moeten kunnen uitoefenen.

Het verdrag maakt geen onderscheid tussen de verschillende soorten van grondrechten, maar wil aantonen dat ze allen even belangrijk en zelfs onderling afhankelijk zijn. Het ene recht heeft geen voorrang op het andere, zodat de traditionele burgerrechten op eenzelfde lijn staan als de economische, sociale en culturele rechten.

We verheugen ons erover dat er momenteel al een consensus bestaat om kinderen als dragers van deze rechten te beschouwen, maar we stellen vast dat er nog steeds een debat gevoerd over hun wettelijke bekwaamheid om deze rechten ook op eigen wijze uit te oefenen. Uit dit competentiedebat valt vooral te onthouden dat de erkenning van de zelfbeschikking van kinderen wezenlijk is om hen handelingsbekwaam te maken. Hieruit vloeit voort dat het kinderrechtenverdrag, zowel inhoudelijk als formeel, een belangrijke bekroning van een terechte emancipatorische strijd is.

De vraag rijst echter hoe het gesteld is met de directe werking van dit alles of, anders uitgedrukt, hoever de interne afdwingbaarheid van dit verdrag reikt. We weten dat internationaal rechtelijk de afdwingbaarheid nagenoeg onbestaande is. Het verdrag voorziet wel in een toezichtsmechanisme, maar dit is vanuit juridisch standpunt bijzonder zwak. Zo wordt er een Comité voor de rechten van het kind opgericht. De taak ervan bestaat in het beoordelen van "de voortgang die de staten die partij zijn, maken bij het nakomen van de in dit verdrag aangegane verplichtingen". Om deze beoordeling mogelijk te maken wordt aan de ondertekenende staten een rapporteringsopdracht opgelegd. Ook onze regering zal om de vijf jaar zo'n rapport moeten opstellen. Dat rapport moet de stappen beschrijven die gedaan

zijn om het verdrag in de praktijk om te zetten. Het moet ook de factoren en de moeilijkheden beschrijven die een invloed hebben op het nakomen van de verdragsverplichtingen. Het hele toezichtsmechanisme steunt dus op de idee dat de controle op de werking van het verdrag in een "positieve geest" dient te gebeuren.

Dit eerder voluntaristische karakter van het verdrag hangt samen met het feit dat de bestaansreden van het verdrag niet alleen te vinden is in de eventuele schending van de rechten van kinderen, maar vooral in het ageren opdat kinderen meer gerespecteerd worden. In dezelfde geest legt het kinderrechtenverdrag een verspreidingsplicht op, volgens welke de verdragsstaten het VN-verdrag op een actieve wijze ter kennis dienen te brengen van de rechtssubjecten.

We moeten even stilstaan bij de verhouding tussen de instrumenten ter bescherming van de grondrechten van iedere menselijke persoon en het verdrag, dat zich specifiek op de kinderen richt. Een van de belangrijkste kritieken op het kinderrechtenverdrag was juist de vrees dat een specifiek verdrag het universele en fundamentele karakter van de mensenrechten zou aantasten.

Daarom moet dit verdrag eerder gezien worden als een aanvulling van het reeds bestaande geheel van internationale normen en dient het samen gelezen te worden met de reeds gewaarborgde mensenrechtenbescherming. Het treedt dus niet in de plaats van andere internationale verdragen, maar het is er complementair aan. Indien de bescherming die in andere verdragen of in het interne recht van een verdragsstaat is ingeschreven ruimer is, dan primeert die op het verdrag.

Een verplichting betekent echter niet meteen dat ze ook inroepbaar is. Toch blijkt in de praktijk, in concrete geschillen voor de rechter waarvoor het kinderrechtenverdrag van belang is, dat vele verplichtingen van de staat voldoende precies en volledig zijn om ze voor de rechter rechtstreeks inroepbaar te maken. Dat neemt niet weg dat een optreden van de wetgever soms noodzakelijk of aangewezen is. Zo is er artikel 19, dat een voor dit verdrag specifiek en nieuw aspect van bescherming beschrijft en waaruit blijkt dat het kind door de staat beschermd moet worden tegen alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld, verwaarlozing of nalatige behandeling wanneer het onder de hoede is van ouders, voogden of andere personen. Hiervoor dient niet alleen een preventief beleid te worden uitgewerkt, maar moeten ook sociale programma's met procedures voor gerechtelijke interventies worden opgezet teneinde het kind en zijn verzorgers bij te staan.

In een modern rechtsbestel kunnen we er echter niet omheen dat wettelijke regelingen moeten worden getroffen met betrekking tot de rechten van het kind. Het is dan ook in die zin dat de preconstituante titel II van de Grondwet voor herziening vatbaar heeft verklaard. Het was onder meer de bedoeling nieuwe bepalingen in te voegen die de bescherming van de rechten van het kind op morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit moeten verzekeren.

Het wetsvoorstel van mevrouw de T' Serclaes heeft hieraan gevolg verleend, zodat een eerste

belangrijke stap wordt gedaan in de beklemtoning van het belang van kinderrechten. De preconstituante had zich in de herzieningsverklaring immers beperkt tot een aantal aspecten

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – Il aura fallu attendre la déclaration de révision de la Constitution du 5 mai 1999 pour permettre au constituant d'insérer dans notre Constitution, notre charte fondamentale, une disposition nouvelle dans le titre II relatif aux droits et libertés visant à assurer la protection des droits de l'enfant, l'intégrité morale, physique, psychique et sexuelle.

Certes, notre Constitution belge n'est certainement pas la plus moderne en la matière. D'autres constitutions ont, de longue date, prévu des droits en ce domaine. Je citerai, par exemple, la Constitution portugaise. Bien plus qu'en droit comparé, nous avons été devancés depuis longtemps par le droit international. Le droit international a en effet pris plusieurs longueurs d'avance sur notre droit interne. Savez-vous que c'est en 1913 que naît l'idée d'une association internationale pour la protection de l'enfance, que c'est en 1919 qu'est créé le comité de protection de l'enfance par la Société des Nations – la fameuse SDN – et que, depuis lors, les États ne sont plus les seuls souverains en matière de droits de l'enfant?

C'est en 1923 qu'une femme londonienne, Mme Eglantyne Jebb, a la première l'idée de formuler la Déclaration des droits de l'enfant connue également sous le nom de Déclaration de Genève, composée de cinq principes visant à assurer à tout enfant les conditions essentielles au plein épanouissement de sa personne. Et c'est en 1924 que le texte est adopté par la Société des Nations. J'ai envie de vous lire ces cinq principes essentiels retenus, à l'époque, pour l'épanouissement de cet enfant dont on parle aujourd'hui. Si le langage est désuet, je pense que le fond est le même.

En 1924, la SDN déclarait : «Par la présente Déclaration des droits de l'enfant, dite Déclaration de Genève, les hommes et les femmes de toutes les nations, reconnaissant que l'humanité doit donner à l'enfant ce qu'elle a de meilleur, affirment leur devoir, en dehors de toute considération de race, de nationalité et de croyance, que l'enfant doit être mis en mesure de se développer de façon normale, matériellement et spirituellement; que l'enfant qui a faim doit être nourri; que l'enfant malade doit être soigné; que l'enfant arriéré doit être encouragé; que l'enfant dévoyé doit être ramené; que l'orphelin et l'abandonné doivent être recueillis et secourus. L'enfant doit être le premier à recevoir des secours en temps de détresse. L'enfant doit être mis en mesure de gagner sa vie et doit être protégé contre toute exploitation. L'enfant doit être élevé dans le sentiment que ses meilleures qualités doivent être mises au service de ses frères.»

Les mots sont peut-être un peu désuets, mais que les femmes, au début du siècle déjà, aient eu le souci d'intégrer, dans des textes fondateurs et des chartes, des droits aussi importants force mon admiration. Et l'historique des droits de l'enfant ne se termine pas à cette date: c'est en 1959 que la Déclaration des droits de l'enfant, composée, elle, de dix principes, est adoptée par l'Assemblée générale des Nations unies – texte

inzake de integriteit waarvan de schending zich onderscheidt van andere vormen van inmenging in de persoonlijkheid van een andere persoon, in casu het kind. Het is ook daarom dat de onderscheiden partijen reeds de wil te kennen hebben gegeven om deze bepaling opnieuw voor herziening vatbaar te verklaren, zodat op ruimere wijze een grondwettelijke bescherming kan worden verleend aan de verdragsbepalingen met betrekking tot de rechten van het kind.

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – *Onze Grondwet is niet de modernste op dit gebied. Wij zijn immers bijgebeend door Portugal en bepaalde Amerikaanse staten, maar nog meer door het internationaal recht.*

Al in 1913 werd een internationale vereniging voor de bescherming van het kind opgericht. In 1919 richtte de Volkenbond het comité voor de bescherming van het kind op en in 1923 stelde een Engelse een verklaring van de rechten van het kind op, die elk kind het recht gaf zich volledig te ontplooien. Die tekst werd een jaar later door de Volkenbond aangenomen. Van in het begin van de eeuw streefden de vrouwen er dus naar dat die fundamentele rechten in verdragen werden opgenomen. In 1959 werd de verklaring van de rechten van het kind door de Verenigde Naties aangenomen.

Het Verdrag inzake de rechten van het kind, dat kracht van wet heeft, werd echter pas in 1989 door de Verenigde Naties goedgekeurd.

Het voorgestelde nieuwe artikel is te beperkt, ook al gaat het terug op de tragische gebeurtenissen die België heeft beleefd en op de besluiten van het verslag van de commissie voor de strijd tegen de seksuele uitbuiting van kinderen. Het verslag had tot doel het recht op fysieke integriteit van elk individu, en dus zeker ook van het kind, in de Grondwet te doen inschrijven. Dit recht diende te worden begrepen als een bescherming tegen elke vorm van geweld. Mijn fractie had bijgevolg een amendement ingediend dat ertoe strekte de tekst te interpreteren als een bescherming in die zin.

In de artikelen voor en na het nieuwe artikel worden de rechten over het algemeen ingeleid met de woorden "Ieder heeft het recht". Wij hebben met de stijl van de Grondwet gebroken omdat de grondwetgever uitdrukkelijk de kinderen bedoelde. Wij hebben tevens gekozen voor één enkel recht, het recht op integriteit. "Integriteit" is eigenlijk het enige woord dat niet in het Verdrag inzake de rechten van het kind voorkomt. Wij hebben niet gekozen voor een langere lijst van rechten om de onmiddellijke toepassing van de het Verdrag niet in de weg te staan en om de samenhang van onze Grondwet te eerbiedigen.

Veelbetekenend is het feit dat het nieuwe artikel wordt ingevoegd tussen artikel 22, dat gewijd is aan het recht op een privé- en een gezinsleven, waaronder ook het recht op morele, op fysieke, op geestelijke en op seksuele integriteit, en artikel 23 over de economische, sociale en culturele rechten, die hiervan verschillen.

Het werk is niet voltooid. Sommige andere rechten moeten hieraan met de nodige omzichtigheid worden toegevoegd, zonder evenwel het recht op integriteit af te zwakken.

In de commissie hebben wij samengewerkt zonder dat de tegenstelling tussen meerderheid en minderheid heeft

qui, à l'époque, n'avait pas force de loi.

Il faudra attendre, vous le savez, 1989 pour voir la même assemblée des Nations unies adopter la Convention relative aux droits de l'enfant, texte qui, lui, a force de loi et dont on peut tirer des effets directs en droit interne.

Pourquoi avoir rappelé cet historique ? Je crois qu'il convient de situer l'article que l'on veut insérer aujourd'hui dans notre Constitution par rapport au droit international et à la Convention des droits de l'enfant en général. Que penser de la déclaration de révision de la Constitution de mai 1999 qui a en quelque sorte limité, voire cadenassé l'inscription de tous les droits qui se trouvent dans la Convention des droits de l'enfant ? En commission, nous nous sommes effectivement sentis un peu limités puisque plusieurs collègues avaient l'intention d'introduire d'autres droits que celui de la protection de l'intégrité physique et sexuelle que nous avons intégré à ce texte.

Cette limitation s'explique, bien entendu, par les événements tragiques que notre pays a vécus il y a quelques années. C'est probablement en mémoire des petites filles victimes de Marc Dutroux que le texte a surgi. Il est vrai que cet article a été inspiré par les conclusions du rapport de la commission de lutte contre l'exploitation sexuelle des enfants, mise sur pied après ces événements tragiques. Ce rapport incitait le législateur et le constituant à insérer dans la Constitution le droit à l'intégrité physique. Il proposait non pas de le réduire à l'enfant, mais d'inscrire d'une manière plus générale que tout individu a droit à cette intégrité y compris, bien entendu, les enfants. Mais il invitait le futur constituant à entendre cette disposition dans le sens que tout enfant doit être protégé contre toute forme de violence. Le sens donné à cet article est limité et limitatif : c'est vraiment la violence qui doit être combattue.

C'est pourquoi, dans un premier temps, le PSC et le CVP avaient déposé un amendement au texte proposé par Mme de T' Serclaes en précisant qu'il s'agissait bien de tout individu et donc de chaque enfant, mais qu'il fallait interpréter le texte comme une protection spéciale contre toute forme de violence. Il est vrai que lors du travail en commission, des experts ô combien intéressants dans différentes disciplines, à savoir des juristes, des philosophes, des sociologues, des gens de terrain, nous ont aidés à cerner non seulement la formulation du texte, mais aussi son contenu. Ils nous ont poussés à opter pour une formulation simple et générale parlant d'enfants et non de toute personne ou de tout individu, peut-être au risque de ne pas être tout à fait cohérents par rapport au style général de notre Constitution.

Dans les articles qui précèdent ou qui suivent l'article 22bis que l'on insère aujourd'hui, les textes commencent en général par les termes « chacun a droit » et non « chaque enfant a droit » ou « tout enfant a droit ». Nous avons donc quelque peu rompu avec le style de la Constitution. Puisque la volonté du constituant était de viser expressément les enfants, il a fallu s'en tenir à ces derniers et ne pas étendre l'article à tout individu.

On aurait pu en effet choisir une autre voie, dire que tout individu a droit à l'intégrité et faire en sorte que différents paragraphes soient énoncés, les uns pour protéger les enfants et d'autres pour protéger d'autres catégories de personnes, les

gespeeld. Het is raadzaam dit werk voort te zetten op grond van de verslagen over de toepassing van het Verdrag inzake de rechten van het kind, die België om de twee jaar opstelt voor de Verenigde Naties.

We mogen in de Grondwet geen bepalingen invoegen die eigenlijk in wetten, reglementen en politieke programma's thuishoren.

Wij wensen dat de Senaat in een plaats voorziet waar het verslag over het Verdrag geregeld wordt gelezen. Over het algemeen hebben we niet de tijd om dat zelf te doen.

Het artikel bevat het woord "bescherming", dat paternalistisch kan klinken. Toch zijn kinderen geen volwassenen en geen rechtssubjecten zoals de anderen. We moeten een evenwicht vinden tussen de rechten van de kinderen en de bescherming die ze verdienen.

plus âgées par exemple. Mais je ne crois pas que telle était l'intention du préconstituant.

Nous avons aussi opté pour un seul droit, une seule liberté, une seule protection : l'intégrité, et ce en raison des événements que nous savons, mais aussi parce que c'est le seul mot qui ne se retrouve pas dans la convention des droits de l'enfant, que la Belgique a par ailleurs signée et ratifiée, et qui a, selon moi, des effets directs en droit interne. Il était donc opportun d'inscrire ce terme tel quel dans notre Charte fondamentale.

Comme dans d'autres constitutions, notamment au Portugal, mais aussi en Afrique du Sud où l'énumération des droits de l'enfant est beaucoup plus longue, on aurait pu opter pour une liste étendue, choisir cinq ou dix principes, voire même et retranscrire quasi intégralement le contenu de la Convention des droits de l'enfant. Nous ne l'avons pas fait pour deux raisons.

Tout d'abord, pour ne pas nier les effets directs de cette Convention des droits de l'enfant et, ensuite, pour respecter le style et la cohérence de notre Constitution au sein de laquelle il n'est pas d'usage de faire de longues énumérations de droits.

Je crois que la place choisie pour l'article 22*bis* est importante puisque ce dernier est précédé par un article relatif au droit à la vie privée et familiale. Or, les droits à la protection et à l'intégrité physique, sexuelle et morale des enfants font notamment partie de cette vie privée et familiale. L'article 23, quant à lui, a trait aux droits économiques, sociaux et culturels, lesquels sont évidemment différents de ceux concernés par l'article 22*bis* ; il ne convenait donc pas d'insérer le droit à l'intégrité physique dans la série des droits de l'article 23.

Le constituant a donc fait un choix, limité aux enfants et à un seul droit. Je crois que le travail n'est pas achevé et qu'il conviendra d'ajouter certains droits, avec minutie et précaution, parce qu'il ne convient pas de remettre en question l'ensemble de la Convention des droits de l'enfant, mais aussi pour ne pas déformer le premier droit. En effet, au sein de la commission, les collègues ont unanimement affirmé que l'intégrité était le droit premier, essentiel et fondateur de la vie des enfants.

Le travail effectué en commission a été particulièrement intéressant, en premier lieu parce qu'il était tout à fait démocratique et commun ; il ne s'agit pas d'avoir un jeu majorité-opposition en cette matière. En second lieu parce que, comme Mme de T' Serclaes l'a rappelé, il convient de poursuivre notre travail, sans doute sur la base des travaux de la convention des droits de l'enfant et surtout des rapports que la Belgique est obligée de faire tous les deux ans aux Nations unies sur la mise en œuvre de cette convention dans notre pays.

Il faut éviter un écueil, celui de mettre dans la Constitution des dispositions ayant leur place dans des lois, des règlements ou des programmes politiques. Le style de notre Constitution est assez classique, cohérent et concis. La Charte fondamentale n'est pas un texte ordinaire.

La Charte fondamentale n'est pas un texte de loi ordinaire mais, au départ du principe que nous avons inscrit, il est

possible de passer au crible l'ensemble des lois relatives aux enfants que ce soit en matières civile, pénale et sociale et de voir de quelle manière notre droit interne remplit, au niveau législatif, les obligations de la Convention des droits de l'enfant.

Mme de T' Serclaes souhaite également qu'un lieu soit trouvé au Sénat pour nous permettre, de manière régulière et structurelle, de lire le rapport de la Convention des droits de l'enfant. Avouons-le, nous n'avons pas toujours le temps de lire et d'étudier les conséquences politiques des nombreux rapports qui sont déposés au Parlement. Si nous instituons un lieu structurel où ce travail peut s'effectuer, il importe également de finaliser cette réflexion, probablement dans une commission spéciale du Sénat.

Enfin, l'article que nous allons voter contient le mot « protection ». Ce mot peut paraître paternaliste à certains égards. D'aucuns nous reprochent de parler des enfants en termes de protection plutôt qu'en termes de droits. Un juste milieu est à trouver entre les deux. Les enfants restent des enfants, ce ne sont pas des adultes et s'ils sont sujets de droit grâce au droit international et à la Convention des droits de l'enfant, ce n'est pas au même titre que les adultes. Ils méritent protection de la part de leurs parents, éducateurs, mandataires légaux ou représentants. Nous devons veiller à trouver dans notre législation un juste équilibre entre, d'une part, les droits des enfants et, d'autre part, la protection et les soins qu'ils méritent.

M. Joris Van Hauthem (VL. BLOK). – *Deux problèmes me mettent dans une situation embarrassante. D'une part, nous n'avons pas pu suivre les débats en commission. D'autre part, la personne qui devait prendre la parole au nom de notre groupe est malade.*

Notre groupe votera la proposition. Mais l'adoption de ce texte ne clôture pas le débat sur les droits de l'enfant. C'est pourquoi nous avons quelques remarques et questions fondamentales à formuler.

On peut tout d'abord se demander s'il faut encore écrire de telles phrases dans la Constitution. On surcharge la Constitution de droits symboliques qui ne sont pas contraignables.

Les droits de l'enfant constituent des droits qui devraient s'appliquer à tous les ressortissants de notre pays. Ce texte laisse toutes les options ouvertes. La Convention des Nations unies relative aux droits de l'enfant de 1989 traite surtout du droit à la protection et à la sécurité. Dans notre pays, on l'interprète de plus en plus comme des droits conférant aux enfants un statut quasiment égal à celui des adultes.

Tel ne peut cependant être l'objectif, car les droits vont toujours de pair avec les obligations et le respect mutuel.

J'apprécie beaucoup la disposition portant sur le respect de l'intégrité sexuelle, mais on ne peut se limiter à ce texte. Une loi pénale et un arsenal judiciaire efficace sont nécessaires dans ce domaine. De plus, il convient de réfléchir également à l'exploitation commerciale de la sexualité. Le droit à l'intégrité sexuelle est difficilement conciliable avec les discours visant à supprimer les poursuites au pénal dans les cas d'inceste. Je saisis l'occasion pour plaider contre un abaissement de la majorité sexuelle.

De heer Joris Van Hauthem (VL. BLOK). – Ik bevind me in een ietwat vervelende situatie. Door omstandigheden hebben we het debat in de commissie niet kunnen volgen. Degene die namens onze fractie op basis van het verslag vandaag het woord zou voeren, kan hier niet zijn wegens ziekte. Daarom neem ik het op mij een aantal bedenkingen namens onze fractie te formuleren. Het Vlaams Blok zal het voorstel tot herziening van titel II van de Grondwet goedkeuren.

Met de goedkeuring van deze tekst zal het debat echter niet gesloten zijn. Een aantal fundamentele vragen zullen later zeker nog aan de orde komen.

Hoewel wij gewonnen zijn voor de erkenning van de kinderrechten, vragen wij ons toch af of dat met zoveel woorden in de Grondwet moet worden geschreven. Er is hier al gewezen op de symbolische betekenis van de inschrijving van die rechten in de Grondwet. Ik kan daar voor een stuk mee leven. Toch heb ik de indruk dat de laatste jaren in de Grondwet te veel rechten worden ingeschreven die in concreto niet kunnen worden afgedwongen. Twee legislaturen geleden werd bijvoorbeeld het recht op menswaardig wonen in de Grondwet ingeschreven. Ik heb daar niets op tegen, maar dat geeft de dakloze nog altijd niet de mogelijkheid naar de rechter te stappen om een dak boven zijn hoofd op te eisen. Laten we de Grondwet beperken tot de basisprincipes die nodig zijn om rechtstaat goed te laten functioneren. Rechten die een louter symbolische betekenis hebben, horen er minder in thuis, al geef ik toe dat het kan leiden tot een verbetering van de wetgeving als dusdanig. Ik herhaal dat we voorzichtig moeten zijn met het inschrijven in de Grondwet van rechten hoe goed ook bedoeld, die niet afdwingbaar zijn. Maar precies omdat ze hier goed bedoeld zijn, zullen we deze

La disposition sur l'intégrité morale et mentale permet également tous les dérapages. Certains pourraient en profiter pour saper l'autorité parentale. Les parents ont des droits afin de remplir leurs devoirs envers leurs enfants. Nous ne pouvons pas les mettre en question. Les pouvoirs publics ne peuvent imposer aucun modèle d'éducation, mais ils peuvent intervenir afin de corriger la situation si les choses se passent mal au sein de la famille. Les parents doivent d'ailleurs avoir le droit de s'occuper davantage de leurs enfants. Ceux qui considèrent que le congé parental est désuet doivent encore un peu réfléchir à ce propos.

Qu'entend-on du reste par intégrité corporelle ? Certains feront appel à cette définition pour introduire un projet de loi rendant passibles d'une peine les parents qui giflent de temps en temps leur enfant. Nous nous y opposons.

L'avortement aussi porte atteinte à l'intégrité corporelle de l'enfant.

La symbolique est importante. Toutefois, nous nous posons des questions au sujet de textes partant d'une bonne intention mais susceptibles d'être invoqués de manière à leur faire dire n'importe quoi. Étant donné que nous estimons qu'un enfant doit être protégé et choyé, nous voterons néanmoins cette proposition.

grondwettekst goedkeuren.

Wat de rechten betreft die in de Grondwet zullen worden ingeschreven, is hier door de heer Moens en ook andere sprekers gevraagd of die alleen voor de kinderen moeten worden vermeld, dan wel voor alle rechtssubjecten. Hiermee heb ik niet gezegd dat kinderrechten als dusdanig niet kunnen worden gedefinieerd.

De tekst die voorligt is het resultaat van een evenwichtsoefening. Het is een vrij algemene bepaling waar men verschillende kanten mee uit kan. Het uitgangspunt was het VN-verdrag van 1989 inzake de rechten van het kind. Dat verdrag beoogt vooral het recht op veiligheid, op bescherming tegen alle mogelijke uitbuiting, op geborgenheid. Toch heb ik de indruk dat we dat in ons land te veel vertalen als de rechten van het kind als individu, te vergelijken met de rechten van een volwassene. De woordvoester van de PSC heeft dat wel ontkend. Het kan niet de bedoeling zijn zover te gaan. Deze tekst blijft alleszins onduidelijk.

Rechten gaan naar mijn overtuiging altijd samen met plichten en plichten gaan altijd gepaard met verantwoordelijkheid en met respect, ik bedoel wederzijds respect.

Ik wil nu enkele bedenkingen formuleren bij enkele onderdelen.

Ik heb alle lof voor de goede bedoelingen van de indieners om de seksuele integriteit van het kind te garanderen. Ook ik wil dat graag geregeld zien, in de Grondwet of op een andere manier, want op dit vlak is het kind het meest kwetsbaar. Hier zitten we natuurlijk met het trauma van de affaire-Dutroux. Het probleem nu is dat deze tekst verre van voldoende is om een volgende Dutroux te beletten hetzelfde te doen. Ik neem aan dat ook de indieners beseffen dat daar meer voor nodig is: strengere bestraffing, een goed werkend gerechtelijk apparaat en dergelijke. We zouden ons overigens ook eens vragen mogen beginnen stellen bij een samenleving die de seksualiteit op een nooit eerder geziene manier commercieel uitbuit. Dat zal ons misschien dichterbij de oplossing brengen zodat de seksuele integriteit niet alleen op papier maar ook in de feiten beschermd wordt.

De indieners hebben zonder twijfel bij de opmaak van hun voorstel ook gedacht aan de belangrijkste vorm van seksuele uitbuiting, de uitbuiting binnen het gezin, de incest. Ook wat dit betreft, juich ik hun goede bedoelingen toe. Alleen kan ik die moeilijk rijmen met hun voornemen om sommige incestgevallen niet strafrechtelijk te laten vervolgen, maar hiervoor een beroep te doen op andere zaken, zoals kinderartsen- en vertrouwenscentra en dergelijke. Door die weg te bewandelen is al te vaak veel te lang getalmd en is er dikwijls veel onheil aangericht. Ik weet waarover ik spreek.

Ik zei al dat men met de tekst alle kanten uitkan. Ik zou heel blij zijn mocht het initiatief kaderen in een pleidooi tegen de verlaging van de seksuele meerderjarigheid, maar ik ben er niet zeker van dat dit werkelijk zo is, zodat ik ook hierom dit voorstel met gemengde gevoelens bekijk.

Gemengde gevoelens heb ik ook bij het tweede element van het voorstel, de morele en geestelijke integriteit. Ook die kan je op allerlei manieren interpreteren. Trouwens, wat bedoelen de initiatiefnemers er zelf precies mee? De tekst zegt zelf dat de wet, het decreet en de ordonnantie dat concreet moeten

invullen. Sommige stromingen kunnen dit aangrijpen om het ouderlijk gezag nog wat meer te ondermijnen en om een opvoedingsmodel van bovenaf op te leggen. Hopelijk heeft men dat niet voor ogen. Ouders hebben nu bepaalde rechten, niet om ze te misbruiken, maar om hun plichten tegenover hun kinderen te vervullen. Ouders zijn voor hun kinderen trouwens nog altijd burgerrechtelijk verantwoordelijk tot die de meerderjarigheid bereiken. Die verantwoordelijkheid brengt zowel rechten en plichten mee. Ook kinderen hebben daarbij plichten.

Naar onze overtuiging verloopt de opvoeding in de eerste plaats in het gezin en mag de overheid nooit een opvoedingsmodel opleggen. De overheid mag enkel ingrijpen wanneer er daar iets grondig misloopt. We zouden ons hierbij ook eens kunnen afvragen of we er niet voor moeten zorgen dat de ouders het recht verwerven om zich meer met hun kinderen bezig te houden dan vandaag mogelijk is. Daar moeten vooral diegenen eens over gaan nadenken die de pleidooien voor het toekennen van een ouderschapsvergoeding afdoen als oubollig en conservatief.

Ik ben het er natuurlijk mee eens dat de lichamelijke integriteit van het kind moet worden verzekerd, maar ik vraag mij af wat hiermee precies wordt bedoeld.

Sommigen zullen deze bepaling aangrijpen om een wetsvoorstel in te dienen dat ouders strafbaar stelt die hun kinderen, al is het slechts één keer, een klets op hun billen geven. Ik heb mijn dochter gelukkig nog niet moeten slaan, maar ik heb destijds ooit wel eens een klets gekregen van mijn ouders en ook van de juffrouw van het tweede leerjaar. Natuurlijk ben ik er niet van gestorven. Dergelijke praktijken mogen uiteraard niet worden aangemoedigd, maar indien men dat gelijkstelt met kindermishandeling, dan zitten we op het verkeerde spoor.

Anderzijds zou ik vanuit mijn filosofische overtuiging het begrip van de lichamelijke integriteit kunnen aangrijpen om de abortuswetgeving op de helling te zetten en een wetsvoorstel in te dienen waarvan ik meen dat het de toepassing is van de bepaling "elk kind heeft recht op eerbiediging van lichamelijke integriteit". Ik ben niet van plan het abortusdebat nu te heropenen, maar indien men intellectueel eerlijk wil zijn, moet men toegeven dat abortus een aantasting is van de lichamelijke integriteit van het kind, tenzij men een kind pas als kind beschouwt vanaf de geboorte. Ook dat debat hebben we niet gevoerd.

Symboliek is belangrijk. Ik heb evenwel mijn twijfels over het inschrijven van goedbedoelde teksten als grondrecht in de Grondwet, terwijl ze niet afdwingbaar zijn en de uitvoering ervan alle mogelijkheden openlaat.

Hoewel wij bij deze bepalingen een aantal bedenkingen en vragen hebben, zullen wij deze tekst goedkeuren omdat ook wij vinden dat de kinderen onze toekomst zijn en dat ze moeten worden gekoesterd en beschermd. (*Applaus van het Vlaams Blok*)

Mme Kathy Lindekens (SP). – *La violence à l'égard des enfants a longtemps été un sujet tabou. Un changement réel est intervenu avec la Convention des droits de l'enfant. L'enfant est un être humain et doit être respecté comme les autres êtres humains. L'enfant est aussi plus vulnérable et c'est pourquoi il doit bénéficier d'un soutien supplémentaire.*

Mevrouw Kathy Lindekens (SP). – Geweld op kinderen is heel lang een taboe geweest. Het is iets dat zich meestal binnenskamers afspeelt en dat werd getolereerd omdat bij handelingen van volwassenen op kinderen het overwicht van de volwassene als normaal werd gezien.

C'est l'esprit de la Convention des droits de l'enfant. Le texte des négociations a servi de base à des initiatives législatives dans différents pays qui ont ratifié la Convention.

Un élément de sensibilisation important a influencé nos idées en matière de maltraitance des enfants : les événements traumatisants que notre pays a connus en 1996. Cependant, le débat qui suivit ne fut pas toujours mené de la manière adéquate. Les médias nous ont présenté constamment les images d'hommes sinistres qui avaient enlevé des petites filles. Le problème fondamental de l'abus et de la maltraitance des enfants à grande échelle n'a pas été suffisamment abordé. Pourtant, les chiffres sont suffisamment éloquentes.

Je ne dispose que de chiffres flamands mais ils sont aussi pertinents pour d'autres régions du pays. En 1998, on a signalé 4792 cas reconnus de mauvais traitements ou d'abus concernant 6445 enfants. Il s'agit plus ou moins des mêmes chiffres qu'en 1997 et d'une augmentation sensible par rapport à 1996. Ce ne sont que les cas connus, les chiffres réels de mauvais traitements étant encore plus élevés. Dans 31% des cas, il s'agit d'abus sexuels; 15,9% concernent des violences corporelles, 10,1% des mauvais traitements émotionnels, 9,5% des négligences corporelles et 7,5% des négligences émotionnelles.

Dans plus de 80% des cas, les mauvais traitements infligés à des enfants ont lieu à l'intérieur du cercle familial. Heureusement, ce tabou est de plus en plus souvent brisé. Diverses campagnes de sensibilisation ont ainsi été menées.

Nathalie de T' Serclaes avait déjà pris l'initiative d'intégrer la protection des droits de l'enfant dans la Constitution. Je me réjouis qu'en commission, nous ayons pu mener à bien cette initiative. Mais le travail n'est pas terminé. De nombreux orateurs nous ont indiqué le danger d'une intégration limitée des droits de l'enfant dans la Constitution. Les trois piliers de base – prévention, protection et participation – doivent être ancrés de manière équilibrée dans toute initiative législative.

La notion de protection des enfants est insuffisante pour appréhender les problèmes graves auxquels les assistants sociaux sont confrontés. La participation est aussi un mot clé.

Différents orateurs ont indiqué que l'on ne pouvait pas se contenter d'inscrire un seul élément – la protection – dans la Constitution, car les différents droits de la Convention doivent toujours former un tout.

L'amendement de Mme T' Serclaes constitue un premier pas dans la bonne direction. Il remplace le mot « protection » par « respect ». Cette adaptation devrait également être faite pour le titre.

Lors d'une prochaine révision, on devra s'atteler à intégrer de façon plus complète les droits de l'enfant dans la Constitution. Nous devons préparer cette réforme ensemble. Cela peut se faire au sein du comité consultatif pour les droits de l'enfant du Sénat, s'il est effectivement créé.

Les enfants sont encore trop souvent considérés comme un simple appendice de leurs parents, de l'école, etc. Nous devons apprendre à voir les enfants tels qu'ils sont et non tels qu'ils ne sont pas encore.

J'estime qu'il est également utile de poursuivre, en

In die situatie is voor het eerst een reële verandering gekomen met het Verdrag inzake de rechten van het kind. Dit is een *comprehensive* verdrag dat in verschillende artikelen het recht van kinderen onderstreept op het vlak van integriteit, bescherming, ondersteuning en participatie.

Het kind is een mens en moet zoals alle andere mensen worden erkend en gerespecteerd. Aangezien het kind echter ook extra kwetsbaar is, moet het extra worden ondersteund indien het zich op zijn rechten wil kunnen beroepen. Dit is de geest van het kinderrechtenverdrag. Deze tekst waarover lang werd onderhandeld, is dan ook een belangrijke basis voor de discussies die in alle landen worden gevoerd die het verdrag hebben geratificeerd.

Een belangrijk sensibiliserend element in ons denken over kindermishandeling en -misbruik is de traumatiserende ervaring die ons land in 1996 heeft doorgemaakt. Het werd ons toen op een bikkelharde manier duidelijk gemaakt dat volwassenen meer dan eens en op de gruwelijkste manier misbruik maken van de kwetsbaarheid van kinderen. We konden niet anders dan verscheurd toekijken welke gruwelen de ontvoerde en vermoorde kinderen hadden doorstaan en meevoelen met het leed van hun ouders.

Toch werd het debat in de periode die volgde niet altijd op de juiste manier of alleszins niet volledig gevoerd. In de media kregen wij steeds weer de beelden te zien van enge mannen die jonge meisjes op straat hadden ontvoerd. Deze berichtgeving ging gepaard met de meest gruwelijke details. Het ging om ronduit schokkende beelden. Hoe essentieel de onderzoeken naar netwerken en de bevindingen van de Kamercommissie ook waren – het ging immers om georganiseerde misdaad ten aanzien van kinderen, om kindermoord en seriemoord –, toch kwam het fundamentele probleem van kindermisbruik en kindermishandeling op ruime schaal onvoldoende aan bod. De cijfers zijn nochtans duidelijk genoeg. De cijfers die betrekking hebben op Vlaanderen zijn ongetwijfeld relevant voor het gehele land.

In 1998 waren er in de vertrouwenscentra voor kindermishandeling 4.792 meldingen waarbij de mishandeling of het misbruik van 6.445 kinderen aan het licht is gekomen. Die cijfers komen overeen met de cijfers voor 1997, maar betekenen een aanzienlijke stijging ten opzichte van 1996.

Het gaat om kinderen van wie geweten is dat zij het slachtoffer van mishandeling zijn en waarmee dus kan worden gewerkt. De werkelijkheid is wellicht dramatischer. De cijfers afkomstig van de Centra voor geestelijke gezondheidszorg zijn niet in bovenvermelde cijfers begrepen.

In 31% van de gevallen ging het om seksueel misbruik, in 15,9% over lichamelijke mishandeling, in 10,1% over emotionele mishandeling, in 9,5% waren de kinderen slachtoffer van lichamelijke verwaarlozing en in 7% van emotionele verwaarlozing.

Kindermishandeling speelt zich voor meer dan 80% af binnen de muren van het gezin en in de onmiddellijk omgeving van het kind. Dit taboe wordt door de verhoogde aandacht voor kinderrechten gelukkig doorbroken. Zo werd er het afgelopen jaar vanuit Kind en Gezin, de vertrouwenscentra en het Kinderrechtencommissariaat in Vlaanderen een sensibiliseringscampagne gevoerd met televisiespotjes. Ook

commission de la justice, l'examen de la proposition de loi de Mme de Bethune qui vise à intégrer, dans le Code civil, la notion de violence au sein de la famille.

de Bond zonder Naam heeft in zijn project *Een Titanic voor Kinderen* op een directe manier aandacht gevraagd voor het verdoken probleem van mishandeling, misbruik en verwaarlozing van kinderen. De Bond zonder Naam verwijst hierbij heel duidelijk naar het recht op fysieke, psychische en seksuele integriteit van kinderen en de noodzaak om dit recht te verankeren in de Grondwet. Het initiatief hiervoor was al genomen door mevrouw Nathalie de T' Serclaes, wellicht vanuit haar ervaring in de commissie-Dutroux.

Ik ben dan ook blij dat we dit initiatief in de commissie tot een goed einde hebben kunnen brengen. Desalniettemin is uit de hoorzittingen genoegzaam gebleken dat hiermee het werk nog niet af is.

Nogal wat sprekers uit de juridische wereld en uit de sector van de hulpverlening hebben erop gewezen dat er een gevaar schuilt in het opnemen van een verengde interpretatie van de kinderrechten in de Grondwet. De drie basispijlers van het verdrag – preventie, protectie en participatie – moeten evenwaardig en naast elkaar worden verankerd in alle wetteksten. De notie bescherming van kinderen volstaat niet om de zware problemen aan te pakken waarmee hulpverleners worden geconfronteerd. De participatie van kinderen is hierbij een sleutelwoord. Verschillende sprekers hebben erop gedrukt dat het niet opgaat één element, met name het recht op bescherming, uit het geheel van de kinderrechten te lichten en in de Grondwet in te schrijven, omdat er steeds verschillende rechten vanuit verschillende invalshoeken in het *comprehensive* Verdrag inzake de rechten van het kind samen moeten worden gelezen. Ik deel deze mening.

Met het amendement van mevrouw de T' Serclaes wordt een eerste stap in de goede richting gedaan. Met toepassing ervan zal het woord 'bescherming' worden vervangen door het woord 'eerbiediging'. De wet biedt het kind bescherming, maar voor de integriteit van het kind is het essentieel dat het door eenieder wordt geëerbiedigd.

Om verwarring te voorkomen moet deze aanpassing ook in de titel worden aangebracht. Tot op heden is dat nog niet gebeurd.

Bij een volgende herziening moeten de kinderrechten volledig in de Grondwet worden ingeschreven. Het is me trouwens opgevallen dat het recht op vrije meningsuiting voor kinderen tijdens de hoorzittingen door een van de sprekers werd losgekoppeld van de andere rechten, terwijl het in het kinderrechtenverdrag een prominente plaats inneemt.

We zullen dit wetgevend werk samen moeten voorbereiden. We kunnen dat misschien het best doen in het adviescomité voor de kinderrechten, zo het door de Senaat wordt opgericht.

Kinderen worden nog altijd te veel gezien als een verlengstuk van hun ouders, van de school, van de volwassenen in het algemeen. We moeten leren hen te aanzien als personen die zijn, en niet als dingen die nog niet zijn. De recent in een krant gepubliceerde lijst van moorden en zelfmoorden, waarbij kinderen mee in de dood werden gesleurd, precies omdat ze worden beschouwd als een verlengstuk en niet als een autonoom mensje met eigen gedachten, een eigen wil en eigen wensen en dromen, is verontrustend.

Tot slot acht ik het nuttig om de bespreking van het wetsvoorstel van mevrouw de Bethune in de commissie voor

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Il est essentiel de protéger les droits de l'enfant en tant que tels, indépendamment des droits des adultes. La position de l'enfant est en effet différente : on peut attendre des adultes qu'ils soient capables de se défendre dans une certaine mesure, alors que les enfants se trouvent dans un processus de croissance. Ils doivent donc bénéficier d'une plus grande protection.*

La protection des droits de l'enfant doit être inscrite dans la Constitution. La Constitution a en effet une grande autorité morale. Elle remplit souvent une fonction d'exemple pour d'autres pays.

Il est important de distinguer l'intégrité sexuelle de l'intégrité physique. Les menaces dont sont victimes les enfants trouvent en effet souvent leur origine dans des motifs spécifiquement sexuels. On ne saurait trop souligner ce problème.

Les enfants ne peuvent se défendre parce qu'ils n'ont pas encore d'expérience sexuelle.

L'abus sexuel des enfants a en outre des conséquences plus graves que chez les adultes. C'est pourquoi une formule de protection dans la législation n'est pas superflue.

On assiste à un estompement de la norme en matière de relation sexuelle avec les adolescents. Récemment, un juge déclarait qu'une relation sexuelle entre un enfant de 12 ans et un adulte n'était certes pas admissible juridiquement mais était tout de même compréhensible s'ils étaient amoureux.

L'inscription dans la Constitution ne permet pas de résoudre tous les problèmes immédiatement. Il y a beaucoup d'argent à gagner dans le domaine du sexe avec les enfants et de la vente d'organes d'enfants. Il y va ici aussi bien de l'intégrité morale que de l'intégrité physique de l'enfant.

Ce nouvel article de la Constitution doit servir de signal pour tous ceux qui vivent du commerce de la perversité. C'est un pas dans la bonne direction qui, nous l'espérons, aura des répercussions à l'étranger.

de Justitie voort te zetten. Het voorstel beoogt de notie van geweld in het gezin in te schrijven in het Burgerlijk Wetboek. We moeten immers alles op alles zetten om de kwetsbaarheid van kinderen op alle mogelijk niveau's in rekening te brengen en onze sensibiliseringsactie via alle beschikbare kanalen ondersteunen.

De heer Frans Lozie (AGALEV). – De heer Moens heeft bij het voorstellen van het verslag reeds op een aantal essentiële discussiepunten gewezen. Er werden in de commissie belangrijke vragen gesteld waarop ik graag even dieper wil ingaan.

Een eerste punt is de bescherming van kinderen als dusdanig, los van de bescherming van de fysieke en seksuele integriteit van volwassenen. Ik meen dat het van essentieel belang is dat in de Grondwet specifieke bepalingen voor kinderen worden ingeschreven omdat hun positie toch verschilt van deze van de volwassenen. Kinderen zijn in hun groei, in hun ontwikkeling. Van volwassenen mag worden verondersteld dat zij een zekere weerbaarheid hebben opgebouwd, alhoewel dit in de praktijk niet altijd het geval blijkt te zijn. Kinderen maken een aantal gebeurtenissen mee en reageren daarop niet vanuit een volwassen reflexie, maar als kinderen. Om die reden hebben ze recht op een grotere bescherming dan volwassenen.

Het is belangrijk dat deze bepalingen in de Grondwet worden opgenomen omdat de Grondwet een groot moreel gezag heeft. Ze dient dikwijls als grond van vergelijking met andere landen. In het internationaal recht is het niet onbelangrijk dat bepaalde landen bepaalde initiatieven nemen. Het inschrijven van een aantal grondrechten in onze Grondwet heeft een voorbeeldfunctie voor andere landen. België houdt bij het opstellen van zijn wetgeving dikwijls rekening met wat in andere landen gebeurt. Kleine landen beschikken over meer mogelijkheden dan grote landen om via de Grondwet signalen te geven. Het morele gezag van een Grondwet is niet onbelangrijk.

Ik sta even stil bij de bescherming van de seksuele integriteit van kinderen. In de commissie is gediscussieerd over de vraag of die niet onder de fysieke integriteit valt. Ik meen dat hier een onderscheid moet worden gemaakt. De gebeurtenissen van de voorbije jaren hebben aangetoond dat kinderen vaak om specifiek seksuele redenen worden bedreigd. Zij worden door volwassenen gezocht en opgejaagd en zijn commercieel belangrijk niet alleen omdat ze kinderen zijn, maar wel omdat ze kinderen met specifieke seksuele eigenschappen zijn. Dit kan niet genoeg worden onderstreept. Kinderen worden mishandeld, ontvoerd en vermoord omdat er volwassenen zijn die hun seksuele lusten willen botvieren op kinderen, jongetjes of meisjes naargelang de voorkeur.

We mogen niet ontkennen dat in onze samenleving een specifieke bedreiging voor kinderen bestaat.

De positie van kinderen is extra zwak. Kinderen weten zich niet te verweren, onder meer omdat ze nog niet veel seksuele ervaring hebben. Als zij door een volwassene seksueel worden benaderd en zelfs misbruikt, kunnen ze zich niet verweren. Wij leiden onze kinderen immers seksueel te laat op en laten ze met betrekking tot hun lichaamstaal te laat groeien. Dat is uiteraard dikwijls uit respect voor hun kind zijn. We leren kinderen niet dat ze naast hun kind zijn ook een

bepaalde seksualiteit hebben. Daardoor zijn ze extra zwak en hebben ze geen verweer tegen de aanvallen vanuit de volwassenenwereld. Ik ben het volkomen eens met mevrouw Lindekens dat deze aanvallen vaak van het familiaal en het bekende milieu uitgaan, waardoor de argwaan onbestaande is en hun verdedigingssysteem niet werkt. Deze specifieke situatie van de kinderen verdient onze bijzondere aandacht.

Een andere reden waarom ik zoveel belang hecht aan het probleem, is de vaststelling dat seksueel misbruik van kinderen veel grotere gevolgen heeft op hun verder leven dan seksueel misbruik van volwassenen, wat ik evenwel niet wens te minimaliseren, want ook volwassenen hebben soms jaren nodig om hun trauma's te verwerken. Bij kinderen is het nog erger, omdat zij zich nog in een groei- en ontdekkingsfase bevinden, leven met een ideaalbeeld en met hoop voor de toekomst. Als kinderen in die fase van hun seksuele ontluiking worden misbruikt, zijn de gevolgen voor hun verdere ontwikkeling groter dan bij een volwassene. Daarom is het belangrijk dat de bijzondere beschermingsformule in onze wetgeving wordt ingebouwd.

Een ander aspect, dat nog niet aan bod is gekomen maar dat me de voorbije jaren gechoqueerd heeft, is de normvervaging, waarbij hoe langer hoe meer wordt aanvaard dat tieners met hun toestemming, seks kunnen hebben met volwassenen. Dit kan ik absoluut niet aanvaarden en dit wordt trouwens niet toegelaten in onze wetgeving. Ik herinner me echter de uitspraak van een magistraat die nog niet zo lang geleden zei dat de seksuele relatie van een twaalfjarige met een volwassene, die volgens hem voortkwam uit de verliefdheid tussen beiden, onaanvaardbaar, maar eigenlijk begrijpelijk was. Dat kan toch niet en betekent een verglijden in ons normbesef dat ik niet kan aanvaarden. Ook daarom is het belangrijk dat in de Grondwet specifiek wordt ingeschreven dat vooral kinderen recht hebben op hun seksuele integriteit, die streng moet worden bewaakt.

Daarmee worden alle problemen echter niet opgelost. Helaas is geldgewin in onze samenleving nog steeds essentieel en wordt veel geld verdiend aan het opsporen van kinderen die kunnen worden verkocht, zowel aan de seksindustrie als aan de organenindustrie, een element dat momenteel te weinig aandacht krijgt maar dat niettemin even belangrijk is. Uiteraard belanden we zo eerder in het domein van de fysieke integriteit, wat weliswaar bewaard werd in het voorstel tot herziening van de Grondwet, maar losstaat van het andere thema.

In het kader van de gebeurtenissen van de voorbije jaren, de actualiteit en de commercialisering van de perversiteit is het inschrijven van deze rechten van kinderen in de Grondwet een belangrijk signaal, maar hiermee is het werk niet af. Dagelijkse waakzaamheid met betrekking tot de bestrijding van deze vorm van criminaliteit blijft geboden.

Ik herhaal dat de stap die we vandaag doen bijzonder belangrijk is. Ik hoop dat onze buurlanden en de landen van "over de plas" de inschrijving in onze Grondwet als een signaal zullen beschouwen en als voorbeeld zullen gebruiken om aan dit thema internationaal hetzelfde belang te geven.

– La discussion est close.

– De bespreking is gesloten.

Discussion de l'article unique

(Pour le texte adopté par la commission des Affaires institutionnelles, voir document 2-21/5.)

– Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'article unique.

Projet de loi portant assentiment à la Convention établie sur la base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne, relative à l'extradition entre les États membres de l'Union européenne, et à l'Annexe, faites à Dublin le 27 septembre 1996 (Doc. 2-206)

Discussion générale

Mme Marie-José Laloy (PS), rapporteuse. – La commission des Relations extérieures et de la Défense a consacré deux séances à l'examen de ce projet de loi.

La convention qui est soumise à notre approbation a pour objet de compléter les dispositions de plusieurs conventions européennes existant en matière d'extradition et de faciliter leur application entre les États membres de l'Union européenne.

Le présent projet de loi s'inscrit dans le cadre plus général d'une amélioration de la coopération judiciaire en matière pénale entre les États membres, en ce qui concerne tant l'exercice des poursuites que l'exécution des condamnations. À cet égard, les États membres ont souligné l'importance de l'extradition dans le domaine de la coopération judiciaire. Il s'agit donc d'une étape dans un processus plus vaste, comme l'a d'ailleurs souligné le Conseil d'État dans l'avis qui est joint au projet de loi.

Plusieurs membres de notre commission ont soulevé des questions très sensibles liées à la cohérence entre les procédures relatives au droit d'asile et celles relatives à l'extradition.

Le représentant du gouvernement ont souligné la pratique belge actuelle qui veut que l'on n'extrade jamais un candidat réfugié politique. Celui-ci n'est pas extradé tant que l'on ne s'est pas prononcé sur l'octroi ou non du statut de réfugié politique. Ce problème devrait d'ailleurs être résolu dans la future loi sur l'extradition.

D'autres intervenants se sont inquiétés des pratiques en matière d'extradition lorsque l'Union européenne sera confrontée à un élargissement et à des États dont l'évolution en matière de respect des droits de l'homme pourrait soulever des inquiétudes.

Il a cependant été souligné que le pacte de pré-adhésion conclu entre l'Union européenne et les pays candidats prévoit que ces derniers doivent remplir des conditions très strictes pour pouvoir adhérer à l'Union, c'est-à-dire notamment, outre les «critères de Copenhague», ratifier une série de conventions internationales dont celles concernant l'extradition, l'entraide judiciaire en matière pénale, la lutte contre le blanchiment d'argent, etc.

Mais ces États candidats doivent également disposer d'un

Bespreking van het enig artikel

(Voor de tekst aangenomen door de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden, zie stuk 2-21/5.)

– Over het enig artikel wordt later gestemd.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst, opgesteld op grond van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie betreffende uitlevering tussen de Lid-Staten van de Europese Unie, en met de Bijlage, gedaan te Dublin op 27 september 1996 (Stuk 2-206)

Algemene bespreking

Mevrouw Marie-José Laloy, rapporteur. – Deze Overeenkomst vervolledigt verschillende Europese conventies inzake uitlevering en vergemakkelijkt de toepassing daarvan. Ze past in het kader van de verbetering van de strafrechtelijke samenwerking inzake vervolgingen en veroordelingen. Zoals de Raad van State beklemtoonde, gaat het om een etappe.

De coherentie tussen de procedures inzake asiel en uitlevering werd te berde gebracht. De regering beklemtoonde dat men in de praktijk geen kandidaat-politiek vluchteling uitlevert zolang geen uitspraak werd gedaan over de asielaanvraag. De nieuwe uitleveringswet zal dat probleem oplossen.

Op de bezorgdheid over de toetreding tot de Unie van staten die de rechten van de mens niet altijd hebben gerespecteerd, werd geantwoord dat die staten strikte voorwaarden moeten eerbiedigen en in het bijzonder de internationale verdragen inzake uitlevering, gerechtelijke samenwerking enz. moeten ratificeren. Zij moeten tevens een rechtsstelsel hebben dat analoog is aan dat van de leden van de Unie.

De zeven aan de stemming deelnemende leden van de commissie keurden het ontwerp unaniem goed. Eén lid heeft zich onthouden.

Ik vestig de aandacht op het zeer gevoelige karakter van uitleveringsprocedures wanneer zij gebonden zijn aan politieke activiteiten. De parlementen moeten daar een steeds actievere rol spelen.

Onze vergadering moet een verlengstuk zijn van de internationale opinie, die in verzet komt tegen de machinaties van dictators. Dat is de les van de zaak-Pinochet.

système judiciaire analogue à celui des pays européens. Si ces pays ne remplissent pas les conditions en question, on considère qu'ils ne respectent pas l'acquis communautaire et leur adhésion est exclue.

La commission du Sénat a approuvé le projet de loi par sept voix et une abstention. Je vous renvoie pour le surplus au rapport écrit, mais je voudrais pour terminer attirer l'attention sur l'aspect extrêmement sensible des procédures d'extradition, en Europe ou ailleurs, lorsqu'elles sont liées à des activités politiques. Je crois que les parlements auront un rôle de plus en plus actif à jouer en la matière. C'est d'ailleurs l'une des grandes leçons à tirer de l'affaire Pinochet.

L'opinion internationale devient de plus en plus une citoyenneté internationale active, qui s'élève avec raison contre les agissements des dictateurs. Notre assemblée doit également se faire le relais de cette citoyenneté.

(Applaudissements.)

M. Marc Hordies (ECOLO). – Je félicite Mme Laloy pour son rapport. Je me permettrai cependant de revenir brièvement sur la discussion ayant eu lieu en commission des Relations extérieures. Je souhaite rappeler mes craintes par rapport à la position du gouvernement de n'émettre aucune réserve quant à l'application de l'article 5 de la convention relative à l'extradition entre les États membres de l'Union européenne. En d'autres termes, notre pays ne pourra refuser une extradition basée sur des faits et infractions connexes à une action politique. L'histoire nous a appris que les États non démocratiques ont tendance à utiliser des faits connexes reprochés à des acteurs politiques pour les poursuivre en fait sur leur action politique et les réprimer.

Dans le rapport de la Commission, le ministre de la Justice nous répond que la convention repose effectivement sur la confiance réciproque, dans le cadre de l'Union européenne, et que tous les États membres sont parties à la Convention européenne des droits de l'homme. Si tels sont bien les faits à l'heure actuelle, que nous garantit l'avenir? Dois-je revenir sur l'inquiétude qui nous anime au vu des événements politiques actuels en Autriche? La garantie qui nous reste figure bien en annexe de la déclaration commune liée au droit d'asile et au statut de réfugié tels qu'ils sont reconnus dans notre Constitution. Cependant, à ce sujet, le Conseil d'État, dans son avis, nous enjoint d'adapter notre législation afin d'établir l'ordre de priorité entre la procédure d'extradition et celle de la reconnaissance de la qualité de réfugié politique.

Le rapport indique que le ministre a répondu qu'actuellement – comme l'a dit Mme Laloy – la pratique belge veut que l'on n'extrade jamais un candidat réfugié politique et encore moins une personne qui a obtenu ce statut. Mais il s'agit bien ici d'une pratique et non d'une décision ayant force de loi. Aussi le groupe Écolo, qui votera en faveur du projet de loi, demande que le gouvernement, ou à défaut les Parlements, prennent rapidement une initiative visant à adapter la législation dans le sens de la pratique actuelle, c'est-à-dire en plaçant bien la procédure d'asile avant toute procédure d'extradition.

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – La Convention de Dublin contribue à une meilleure coopération et à l'harmonisation, au niveau européen, des règles relatives à la coopération judiciaire sur le cas particulier de l'extradition.

De heer Marc Hordies (ECOLO). – Volgens artikel 5 kan ons land de uitlevering niet weigeren op grond van feiten of inbreuken die verband houden met politieke activiteiten. Nu grijpen sommige niet-democratische landen dergelijke feiten aan om politieke activisten te vervolgen en te onderdrukken. Volgens de minister van Justitie steunt de Overeenkomst op het wederzijdse vertrouwen in het kader van de Europese Unie en hebben alle lidstaten de Europees Verdrag over de mensenrechten ondertekend.

De huidige politieke ontwikkelingen in Oostenrijk verontrusten ons nochtans. Gelukkig waarborgt onze Grondwet het asielrecht. De Raad van State vraagt ons onze wetgeving aan te passen, zodat een prioriteit kan bepaald worden tussen de uitleveringsprocedure en de procedure die leidt tot de erkenning als politiek vluchteling. Mijn fractie vraagt dat de wetgeving snel aan de gangbare praktijk wordt aangepast volgens dewelke een kandidaat-politiek vluchteling of een politiek vluchteling nooit wordt uitgeleverd.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Uitlevering kan niet worden gescheiden van asiel, vrij verkeer van personen en naturalisatie. Kan een asielzoeker worden uitgeleverd aan een land waar hij geweld moet vrezen?

Le thème de l'extradition ne peut être séparé de celui de trois autres thèmes connexes: l'asile, la libre circulation des personnes et la naturalisation. En effet, peut-on extraditer un demandeur d'asile ou un réfugié qui pourrait être mis en danger par un renvoi dans un pays où il peut craindre des violences? La libre circulation des personnes implique une coopération judiciaire européenne accrue pour qu'elle ne signifie pas la libre circulation des criminels. Ces questions s'inscrivent également dans le débat plus général de la place de l'étranger dans notre société et du type de société que nous souhaitons.

La demande d'extradition du général Pinochet et les difficultés rencontrées par la Belgique avec le Royaume-Uni à ce propos démontrent l'importance du texte que nous examinons. Mme Laloy a parlé de question sensible, et M. Hordies, l'intervenant précédent, a souligné qu'une série de questions restait en suspens.

La première question est celle de l'influence de ce traité sur un cas tel que celui de M. Pinochet où deux États membres se disputent l'extradition d'un ancien dictateur dont les crimes ont été commis dans un État tiers. Malheureusement, je n'ai pas de réponse à cette question puisque le ministre n'était pas présent en commission pour y apporter un éclairage à la fois politique et juridique. Le chef de cabinet a apporté des éclairages techniques très utiles aux questions intéressantes de MM. Mahoux et Monfils, mais, dans un débat aussi important, son opinion ne peut se substituer à celle du ministre lui-même.

La seconde question porte sur l'influence du processus d'élargissement européen sur cette convention d'extradition. Bien que les critères d'adhésion à l'Union européenne reposent sur un strict respect de l'État de droit, de la démocratie et des droits de l'homme, il n'est pas impossible qu'un État candidat ne respecte pas de manière satisfaisante ces critères, même après l'adhésion.

Le processus d'adhésion de la Slovaquie a été retardé car elle ne remplissait pas les critères démocratiques. Un cas similaire ne pourrait-il se reproduire à l'avenir? Le futur gouvernement autrichien pourrait être le premier cas de figure. Je rappelle également que la Belgique a éprouvé des difficultés face à des demandes d'extradition concernant l'Irlande du Nord et l'Espagne.

La troisième question est de savoir si cette Convention est ouverte à l'adhésion de pays candidats avant qu'ils ne soient intégrés dans l'Union européenne.

En raison de ces questions restées sans réponse en commission, je m'abstiendrai lors du vote de ce projet en signe de protestation du traitement des travaux parlementaires au niveau international par ce gouvernement. Le débat de tout à l'heure sur les droits de l'enfant, qui, me semble-t-il, est une question importante, n'a malheureusement pas donné lieu à la présence d'un ministre. Cette question sur l'extradition, qui est également un problème difficile, ne donne pas davantage lieu à la présence d'un membre du gouvernement. Je le regrette infiniment.

– La discussion générale est close.

Het vrij verkeer van personen veronderstelt meer justitiële samenwerking in Europa. Deze vragen sluiten trouwens aan bij het debat over de positie van de vreemdeling in onze samenleving en het soort samenleving dat we willen.

Het verzoek om uitlevering van generaal Pinochet toont aan hoe belangrijk deze tekst is. Ik betreur dat de minister van Justitie afwezig was, zelfs al heeft zijn kabinetschef technische toelichting kunnen geven op vragen van de heren Mahoux en Monfils.

Wat de invloed van het Europese uitbreidingsproces op de Overeenkomst van Dublin betreft, zijn de toetredingscriteria gebaseerd op een nauwgezet respect voor de rechtsstaat, maar het is mogelijk dat sommige kandidaat-landen zich hier onvoldoende aan houden.

Zo werd de toetreding van Slowakije vertraagd.

De commissie kon geen antwoord geven op de vraag of ook staten die nog geen lid zijn van de Europese Unie, tot de Overeenkomst kunnen toetreden.

Ik zal mij bij de stemming onthouden om te protesteren tegen de wijze waarop deze regering de parlementaire werkzaamheden op internationaal niveau behandelt.

– De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles

(Pour le texte adopté par commission des Relations extérieures et de la Défense, voir document 2-206/3.)

- Les articles 1er à 2 sont adoptés sans observation.
- Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Ordre des travaux

M. le président. - Le Bureau propose l'ordre du jour suivant pour la semaine prochaine :

Jeudi 3 février 2000 à 15 heures

Prise en considération de propositions.

Questions orales.

Demandes d'explications :

- de Mme Anne-Marie Lizin au Premier Ministre sur "la place des femmes dans l'état social actif" (n° 2-53);
- de Mme Sabine de Bethune au Vice-Premier Ministre et Ministre de l'Emploi sur "le respect de la loi du 20 juillet 1990 visant à promouvoir la présence équilibrée d'hommes et de femmes dans les organes possédant une compétence d'avis" (n° 2-56);
- de M. Ludwig Caluwé au Vice-Premier Ministre et Ministre de la Mobilité et des Transports sur "le rôle des régions dans la politique ferroviaire" (n° 2-55);
- de M. Johan Malcorps au Ministre des Finances sur "l'opportunité d'une politique fiscale en matière automobile centrée sur l'environnement et la santé" (n° 2-54);
- de M. Vincent Van Quickenborne au Ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "l'avenir de la "Brussels International Airport Company"" (n° 2-59);
- de M. Michiel Maertens au Secrétaire d'État à l'Energie et au Développement durable sur "l'exploitation d'énergies renouvelables et le projet d'un parc d'éoliennes en mer" (n° 2-61);
- de M. Georges Dallemagne au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur "les négociations finales du protocole sur la biodiversité" (n° 2-62).

- **Le Sénat est d'accord sur cet ordre des travaux.**

Votes

(Les listes nominatives figurent en annexe.)

Artikelsgewijze bespreking

(Voor de tekst aangenomen door de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en de Landsverdediging, zie stuk 2-206/3.)

- De artikelen 1 tot 2 worden zonder opmerking aangenomen.
- Over het wetsontwerp in zijn geheel wordt later gestemd.

Regeling van de werkzaamheden

De voorzitter. - Het Bureau stelt voor volgende week deze agenda voor:

Donderdag 3 februari 2000 te 15 uur

Inoverwegingneming van voorstellen.

Mondelinge vragen.

Vragen om uitleg :

- van mevrouw Anne-Marie Lizin aan de Eerste Minister over "de plaats van de vrouwen in de actieve welvaartstaat" (nr. 2-53);
- van mevrouw Sabine de Bethune aan de Vice-Eerste Minister en Minister van Werkgelegenheid over "de naleving van de wet van 20 juli 1990 ter bevordering van de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in organen met adviserende bevoegdheid" (nr. 2-56);
- van de heer Ludwig Caluwé aan de Vice-Eerste Minister en Minister van Mobiliteit en Vervoer over "de rol van de gewesten in het spoorbeleid" (nr. 2-55);
- van de heer Johan Malcorps aan de Minister van Financiën over "de opportuniteit van een beleid inzake autofiscaliteit gericht op milieu en gezondheid" (nr. 2-54);
- van de heer Vincent Van Quickenborne aan de Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de toekomst van de "Brussels International Airport Company"" (nr. 2-59);
- van de heer Michiel Maertens aan de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling over "de hernieuwbare energiewinning en het geplande windmolenpark in zee" (nr. 2-61);
- van de heer Georges Dallemagne aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over "de laatste fase van de onderhandelingen over het protocol betreffende de biodiversiteit" (nr. 2-62).

- **De Senaat is het eens met deze regeling van de werkzaamheden.**

Stemmingen

(De naamlijsten worden in de bijlage opgenomen.)

Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer des dispositions nouvelles permettant d'assurer la protection des droits de l'enfant à l'intégrité morale, physique, mentale et sexuelle – Proposition de Mme Nathalie de T' Serclaes (Doc. 2-21)

Vote n° 1

Présents: 50

Pour: 50

Contre: 0

Abstentions: 0

M. le président. – Le quorum et la majorité requis par l'article 195, dernier alinéa, de la Constitution, sont atteints.

Je félicite Mme de T' Serclaes qui a déposé cette proposition.

- La proposition est adoptée.
- Elle sera transmise à la Chambre des représentants.

Projet de loi portant assentiment à la Convention établie sur la base de l'article K.3 du Traité sur l'Union européenne, relative à l'extradition entre les États membres de l'Union européenne, et à l'Annexe, faites à Dublin le 27 septembre 1996 (Doc. 2-206)

Vote n° 2

Présents : 49

Pour : 48

Contre : 0

Abstentions : 1

- Le projet de loi est adopté.
- Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Motion déposée en conclusion de la demande d'explications de M. Georges Dallemagne au ministre de la Justice sur «la libération du général Pinochet» (n° 2-49), développée en séance plénière, le 20 janvier 2000

M. le président. – MM. Verreycken et Van Hauthem proposent un amendement ainsi libellé :

Remplacer les deux derniers alinéas de la motion par ce qui suit :

« Considère que le président démocratiquement élu du Chili doit avant tout faire connaître son point de vue, par la voie diplomatique, sur le transfèrement du général Pinochet ;

N'entend pas se substituer au peuple souverain du Chili ni au pouvoir législatif chilien, desquels peuvent émaner toutes les initiatives en vue du jugement et de la levée d'éventuelles immunités ;

Souligne son aversion à l'égard de toutes les violations des droits de l'homme, et pas seulement au Chili. »

Herziening van titel II van de Grondwet, om nieuwe bepalingen in te voegen die de bescherming van de rechten van het kind op morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit verzekeren – Voorstel van mevrouw Nathalie de T' Serclaes (Stuk 2-21)

Stemming nr. 1

Aanwezig: 50

Voor: 50

Tegen: 0

Onthoudingen: 0

De voorzitter. – Het quorum en de meerderheid, zoals artikel 195, laatste lid, van de Grondwet vereist, zijn bereikt.

Ik feliciteer mevrouw de T' Serclaes die dit voorstel heeft ingediend.

- Het voorstel is aangenomen.
- Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst, opgesteld op grond van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie betreffende uitlevering tussen de Lid-Staten van de Europese Unie, en met de Bijlage, gedaan te Dublin op 27 september 1996 (Stuk 2-206)

Stemming nr. 2

Aanwezig: 49

Voor: 48

Tegen: 0

Onthoudingen: 1

- Het wetsontwerp is aangenomen.
- Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Motie ingediend tot besluit van de vraag om uitleg van de heer Georges Dallemagne aan de minister van Justitie over «de vrijlating van generaal Pinochet» (nr. 2-49), gesteld in plenaire vergadering op 20 januari 2000

De voorzitter. – De heren Verreycken en Van Hauthem hebben een amendement ingediend dat luidt:

De laatste twee leden van de motie vervangen als volgt:

«Meent dat de democratisch verkozen president van Chili allereerst zijn visie op de overbrenging van generaal Pinochet dient mee te delen, via diplomatieke kanalen;

Wil zich niet in de plaats stellen van het soevereine Chileense volk, noch van de wetgevende Chileense macht, van waaruit alle initiatieven ter berechting en ter opheffing van mogelijke onschendbaarheden kunnen uitgaan;

Benadrukt zijn weerzin tegen alle schendingen van de mensenrechten, niet enkel in Chili.»

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *Le premier paragraphe exhorte le président démocratiquement élu du Chili à faire entendre sa voix par les canaux diplomatiques appropriés.*

Dans le second paragraphe, nous demandons que la Belgique s'abstienne de faire la morale. Avec l'Autriche, nous jouons déjà les belles-mères alors que cela ne nous concerne pas. Nous devons respecter l'autonomie des autres pays. La Belgique peut d'ailleurs juste se taire. Elle a elle-même fait fusiller des vieillards malades et tend la main à des représentants de Cuba et à l'ancien président roumain. Nous avons aussi laissé en liberté un certain nombre d'individus impliqués dans le génocide rwandais. Nous avons ainsi perdu tout droit de rappeler à l'ordre un autre pays ou un autre président et de nous substituer au gouvernement démocratiquement élu du Chili.

Au troisième paragraphe, nous signalons que nous devons nous réserver le droit d'agir contre d'autres autorités ou de voter des motions. Sinon, cette motion devient totalement hypocrite. Nous manifestons notre aversion à l'égard de toutes les violations des droits de l'homme, et pas seulement au Chili.

Si notre amendement est rejeté, nous nous abstiendrons lors du vote de la motion en raison de l'hypocrisie du texte. Nous ne voterons pas contre, parce que nous voulons nous réserver le droit de pouvoir invoquer un précédent lorsqu'il y aura une autre protestation contre les violations des droits de l'homme dans un pays que vous considérez comme politiquement correct.

M. le président. – Nous votons sur l'amendement de MM. Verreycken et Van Hauthem.

Vote n° 3

Présents : 51

Pour : 4

Contre : 47

Abstentions : 0

– **L'amendement n'est pas adopté.**

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – Wij waren inderdaad van oordeel dat we deze tekst moesten amenderen. Ons amendement bestaat uit drie paragrafen.

Met de eerste paragraaf roepen we de democratisch gekozen president van Chili op zijn stem te laten horen, niet in een canapégesprek met de minister van Buitenlandse Zaken in New York, maar via de geëigende diplomatieke kanalen, zodat we van hem kunnen vernemen wat hij zelf van deze onverkwikkelijke geschiedenis denkt.

In de tweede paragraaf pleiten we ervoor dat België geen betuttelende rol speelt. In verband met Oostenrijk ben ik hier vandaag al geconfronteerd met een schoonmoederhouding die gewoonweg ontstellend is. Wij hebben met de situatie in dat land niets te maken en de autonomie van andere landen moet worden gerespecteerd. Een betutteling door België is onaanvaardbaar, ook in de zaak-Pinochet. Ik zeg dat vooral omdat België geen enkel recht van spreken heeft. België is het land dat zieke, oude mensen aan een paal bindt en doodschiet. Daarmee heeft België het recht verbeurd over dergelijke situaties een oordeel te vellen. België schudt de hand van vertegenwoordigers van Cuba, van de voormalige president van Roemenië en van Chinese regeringsleden, maar ontdekt nu opeens dat er in Chili een groot probleem is. We moeten België op dit punt terugfluiten, ook in het licht van wat in de eerste mondelinge vraag van vandaag aan bod is gekomen, namelijk dat sommige individuen die betrokken waren bij de volkerenmoord in Rwanda, maandenlang in België hebben rondgelopen zonder dat hen een strobreed in de weg werd gelegd. Hierdoor verliezen we elk recht om een ander land te betuttelen en zeker om in de plaats te treden van de democratisch gekozen regering van Chili.

Met onze derde paragraaf benadrukken we dat we ons in elk geval het recht voorbehouden ook over moties die andere overheden betreffen, te stemmen. tenzij we in een totale hypocrisie willen vervallen omdat we niet alle mensenrechtenschendingen op dezelfde lijn plaatsen. We benadrukken onze weerzin tegen alle mensenrechtenschendingen, waar ook ter wereld en niet alleen in Chili.

Indien ons amendement niet wordt aangenomen – wat wel zeer onwaarschijnlijk is, want ik neem aan dat het op groot gejuich zal worden onthaald – zullen we ons bij de stemming over de motie onthouden uit minachting voor de hypocrisie van de tekst. We stemmen niet tegen, omdat we het recht willen behouden om bij een volgend protest tegen mensenrechtenschendingen in een land dat wel "politiek correct" is, deze motie als een precedent te kunnen gebruiken. *(Applaus bij het Vlaams Blok.)*

De voorzitter. – We stemmen over het amendement van de heren Verreycken en Van Hauthem.

Stemming nr. 3

Aanwezig: 51

Voor: 4

Tegen: 47

Onthoudingen: 0

– **Het amendement is niet aangenomen.**

M. le président. – Nous votons maintenant sur la motion.

Vote n° 4

Présents : 52

Pour : 48

Contre : 0

Abstentions : 4

– **La motion est adoptée.**

Ordre des travaux

M. le président. – La demande d'explications de Mme Lizin au premier ministre sur «la place des femmes dans l'état social actif» et la demande d'explications de Mme de Bethune à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «le respect de la loi du 20 juillet 1990 visant à promouvoir la présence équilibrée d'hommes et de femmes dans les organes possédant une compétence d'avis» sont reportées à une date ultérieure.

**Demande d'explications de
M. Vincent Van Quickenborne à la vice-
première ministre et ministre de l'Emploi
sur «l'occupation de main-d'œuvre le
dimanche dans les centres touristiques»
(n° 2-57)**

M. le président. – M. Rudy Demotte, ministre de l'Économie et de la Recherches scientifique, répondra au nom de Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *La loi sur le travail du 16 mars 1971 et les arrêtés royaux des 7 novembre 1966 et 23 mai 1972 fixent le cadre réglementaire de l'occupation de main-d'œuvre le dimanche, entre autres dans les centres touristiques.*

Outre les communes côtières, une soixantaine de villes et de communes sont actuellement reconnues comme centres touristiques.

La plupart des demandes de reconnaissance ne sont motivées que par des intérêts économiques. L'exemple le plus connu est Sint-Gillis-Waas, dont la reconnaissance a été annulée par le Conseil d'État.

Différentes études ont montré que les loisirs évoluent vers des séjours plus courts mais plus nombreux, ce qui n'est pas sans conséquences pour le secteur touristique. J'aimerais dès lors savoir de quelle manière le ministre entend appliquer et, le cas échéant, modifier cette loi dans le futur.

(M. Jean-Marie Happart, vice-président, prend place au fauteuil présidentiel.)

Quels sont les critères de reconnaissance d'un centre touristique ? Comment le ministre les appliquera-t-il ? D'importants centres touristiques tels qu'Anvers, Malines, Lierre, Louvain, Courtrai et Audenarde ne sont pas reconnus. Est-ce parce qu'aucune des administrations communales n'a

De voorzitter. – We stemmen nu over de motie.

Stemming nr. 4

Aanwezig: 52

Voor: 48

Tegen: 0

Onthoudingen: 4

– **De motie is aangenomen.**

Regeling van de werkzaamheden

De voorzitter. – De vraag om uitleg van mevrouw Lizin aan de eerste minister over «de plaats van de vrouwen in de actieve welvaartstaat» en de vraag om uitleg van mevrouw de Bethune aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de naleving van de wet van 20 juli 1990 ter bevordering van de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in organen met adviserende bevoegdheid» worden uitgesteld tot een latere datum.

**Vraag om uitleg van
de heer Vincent Van Quickenborne aan de
vice-eerste minister en minister van
Werkgelegenheid over «de tewerkstelling
op zondag in toeristische centra» (nr. 2-57)**

De voorzitter. – De heer Rudy Demotte, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, antwoordt namens mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Mijn vraag om uitleg is kort. Toch is het noodzakelijk enige duidelijkheid te scheppen inzake de tewerkstelling op zondag in toeristische centra.

De arbeidswet van 16 maart 1971 en de koninklijke besluiten van 7 november 1966 en van 23 mei 1972 leggen het reglementair kader van de tewerkstelling op zondag in onder meer toeristische centra vast. Momenteel zijn een zestigtal steden en gemeenten als toeristisch centrum erkend. De kustgemeenten worden hierin niet meegerekend. Meestal is de vraag tot erkenning van de gemeenten enkel gemotiveerd door economische belangen en niet zozeer door de toeristische attractiviteit van een regio of een gemeente. Het meest gekende voorbeeld dateert uit de vorige legislatuur: de erkenning van Sint-Gillis-Waas die overigens door de Raad van State werd vernietigd. Het lijkt dan ook opportuun deze wet aan te passen. Uit verschillende studies blijkt immers dat de vrijetijdsbesteding in de afgelopen decennia geëvolueerd is van langere vakanties naar kortere uitstappen. Dit heeft zeker gevolgen voor de toeristische centra en meer bepaald op het vlak van de openingsuren in de winter. Het leek me dan ook interessant de minister te vragen hoe zij in de toekomst deze wet zal toepassen, interpreteren en eventueel aanpassen.

(Voorzitter: de heer Jean-Marie Happart, ondervoorzitter.)

Eerst heb ik een algemene vraag. Welke criteria worden

introduit une demande ou parce que l'on n'a pas acquiescé aux demandes ?

D'autres communes reconnues comme Arlon, Deinze et Menin n'ont en revanche guère ou pas d'intérêt touristique au sens de l'arrêté royal de 1966. Comment la ministre explique-t-elle cette reconnaissance ? A-t-elle l'intention de revoir ceci ? Combien d'habitants comptent les centres touristiques reconnus ?

Certains lieux touristiques chevauchent plusieurs communes, c'est le cas du Hageland, par exemple. Plusieurs communes peuvent-elles introduire une demande commune ? Dans l'affirmative, la ministre peut-elle donner un relevé de tels lieux reconnus ?

Comment la ministre explique-t-elle que trois-quarts des centres touristiques reconnus sont situés en Wallonie ? Pourquoi la ville de Fosses-la-Ville a-t-elle été récemment reconnue en urgence comme centre touristique ?

Comment la ministre explique-t-elle que des grands magasins soient ouverts le dimanche alors qu'ils ne se trouvent pas dans un centre touristique, par exemple des supermarchés à Zottegem ? La ministre estime-t-elle souhaitable d'entamer le débat sur les heures d'ouverture des magasins et sur leur ouverture éventuelle le dimanche ? L'Internet pourrait bien nous y contraindre.

M. Rudy Demotte, ministre de l'Économie et de la Recherche scientifique. – *L'agrément éventuel d'un centre touristique se fait à la demande des administrations communales ou des autorités de la ville. Certaines administrations communales n'ont jamais introduit une telle demande. Pour se prononcer, l'administration tient également compte de l'intérêt*

gehanteerd bij het erkennen van een toeristisch centrum? Hoe zal de regering deze criteria in de toekomst toepassen? Het is belangrijk erop te wijzen dat belangrijke toeristische plaatsen, zoals Antwerpen, Mechelen, Lier, Leuven, Kortrijk en Oudenaarde, die in de gerenommeerde Michelinids drie, twee of één ster krijgen, niet als toeristisch centrum zijn erkend. Is dat omdat deze gemeentebesturen geen aanvraag hebben ingediend of omdat men hun aanvraag niet heeft ingewilligd?

Andere gemeenten hebben daarentegen weinig tot geen toeristisch belang. Ik verwijs in het bijzonder naar Aarlen, Deinze en Menen met de wijk "De Barakken" dicht bij de Franse grens. Hier kan men moeilijk spreken van toerisme, enkel van concurrentie. Hoe kan deze erkenning worden gemotiveerd? Is de minister van plan dit te herzien?

Hoeveel inwoners wonen er in het geheel van de erkende toeristische centra? Ik vraag dit met de bedoeling deze uitzondering te bekijken in het geheel. Uiteindelijk is tewerkstelling op zondag toch nog altijd een uitzondering en geen algemene regel.

Het zijn de individuele gemeentebesturen die instaan voor de bemiddeling tot erkenning als toeristisch centrum. Toch zijn bepaalde toeristische sites zoals het Hageland gemeenteoverschrijdend. Kunnen verschillende gemeenten een gezamenlijke aanvraag indienen? Kan de minister mij een overzicht geven van dergelijke eventueel erkende sites?

Hoe verklaart de minister dat drie vierde van de erkende toeristische centra in Wallonië gelegen zijn?

Waarom heeft de minister, bij ministerieel besluit van 14 september 1999, de stad Fosses-la-Ville bij dringende noodzakelijkheid en zonder advies van de Raad van State, als toeristisch centrum erkend?

Hoe verklaart de minister dat bepaalde grootwarenhuizen, die niet in een toeristisch centrum liggen, op zondag open zijn? Ik verwijs onder meer naar supermarkten in Zottegem. Deze gemeente is geen toeristisch centrum. Toch zijn de supermarkten daar op zondagmorgen open en ze trekken behoorlijk wat volk. Overweegt de minister om hier op te treden?

Mijn laatste vraag sluit aan bij een opmerking van de heer Vandenberghe tijdens de vorige legislatuur en de belofte van toenmalig minister Smet om het debat te openen over het zondagswinkelen en de openingsuren van winkels op zondag. De toenemende handel langs internet en e-commerce zullen ons er uiteindelijk toe dwingen deze discussie aan te gaan. Ik verwijs in dit verband naar de plannen van Amazon.com, een Amerikaanse internetboekhandel die binnenkort in Amsterdam een distributiecentrum zal openen met de bedoeling de boeken binnen twee dagen aan de cliënt te leveren, tegen een prijs die tot 20% lager ligt dan in de gewone boekhandel. Dat zou wel eens het einde van de boekhandel kunnen betekenen.

De heer Rudy Demotte, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek. – Minister Onkelinx vraagt mij het volgende antwoord voor te lezen.

De eventuele erkenning als toeristisch centrum in het kader van de arbeidswet van 16 maart 1971 en de koninklijke besluiten van 7 november 1966 en 23 mei 1972 geschiedt

économique du centre concerné.

Dans certains cas, les prédécesseurs de la ministre Onkelinx n'ont pas suivi l'avis de l'administration.

Il est difficile de chiffrer le nombre d'habitants de l'ensemble des centres touristiques parce que l'agrément concerne parfois des parties de ville déterminées.

Un centre touristique ne doit pas toujours se limiter au territoire d'une seule ville ou commune. Les différentes administrations communales doivent, dans ce cas, introduire chacune une demande d'agrément. Les demandes sont traitées séparément.

Notre pays compte deux grandes régions touristiques : la Côte et les Ardennes. Les localités distantes de moins de cinq kilomètres de la côte sont considérées comme des stations balnéaires. Elles ne doivent pas demander l'agrément comme centre touristique.

Une grande partie des centres touristiques de Wallonie sont situés dans les Ardennes. Il s'agit souvent de très petites communes ou de parties de communes. Un grand nombre de centres touristiques sont situés en Belgique germanophone.

En ce qui concerne les grandes surfaces de Zottegem, je renvoie à l'arrêté royal relatif aux prestations dominicales dans le secteur de la distribution. Cet arrêté ne fait plus mention du concept de centre touristique. La question du travail du dimanche s'inscrit d'ailleurs dans le cadre de la problématique plus globale de la répartition du temps de travail.

L'arsenal législatif suffit à rencontrer les besoins actuels de l'économie.

uitsluitend op aanvraag van de stads- of gemeentebesturen zelf. Bepaalde steden of gemeenten hebben een dergelijke aanvraag echter nooit ingediend.

Naast de criteria die in de genoemde koninklijke besluiten uitdrukkelijk worden bepaald, onderzoekt de administratie bij het beoordelen van de aanvraag nog enkele andere elementen zoals het belang van de activiteit van de handelszaken op zon- en feestdagen voor de economie en voor het toerisme. Er wordt ook rekening gehouden met de impact op handelszaken die op zondag normaal geen personeel mogen tewerkstellen en met het seizoensgebonden karakter en de piekmomenten van het toerisme. De toelating voor zondagarbeid in toeristische centra geldt enkel voor bepaalde perioden zoals de schoolvakanties of voor een bepaald aantal zondagen per jaar.

De voorgangers van minister Onkelinx hebben de resultaten van het onderzoek dat bij elke aanvraag door de administratie wordt gevoerd in sommige gevallen echter niet altijd gevolgd.

Het aantal inwoners van de toeristische centra is moeilijk te becijferen. De erkenning slaat immers niet altijd op een stad of een gemeente, maar soms op een deel of op bepaalde delen ervan, zoals in Brugge of Bouillon, waar de erkenning enkel geldt voor het oude stadsgedeelte.

De genoemde koninklijke besluiten hebben betrekking op de plaatsen die als toeristische centra worden erkend. Op grond daarvan zou men kunnen stellen dat een toeristisch centrum niet steeds tot het grondgebied van één stad of één gemeente beperkt moet blijven. In voorkomend geval moeten de verschillende stads- of gemeentebesturen elk een eigen, en dus geen gezamenlijke aanvraag indienen. De aanvragen zullen verder apart worden behandeld en aan een afzonderlijk onderzoek van de hoger vermelde criteria worden onderworpen.

De eventuele erkenning als toeristisch centrum geschiedt dus uitsluitend op aanvraag van de gemeenten of steden zelf. Bepaalde steden of gemeenten hebben blijkbaar nooit een dergelijke aanvraag ingediend.

België heeft twee grote toeristische streken: de kust en de Ardennen. De plaatsen die minder dan vijf kilometer van de kust gelegen zijn, vallen in het kader van de koninklijke besluiten van 7 november 1966 en 23 mei 1972 onder de noemer "badplaatsen" en kunnen als dusdanig gebruik maken van de mogelijkheden van deze besluiten inzake arbeid op zon- en feestdagen. Ze worden vrijgesteld van de aanvraag als toeristisch centrum.

Een groot aantal toeristische centra in Wallonië zijn in de Ardennen gelegen. Vaak gaat het om kleine tot zeer kleine gemeenten zoals Couvin en Durbuy, of slechts om delen van een gemeente, bijvoorbeeld in Bouillon. Er zijn ook aanzienlijk aantal toeristische centra in het Duitstalig landsgedeelte gelegen.

In verband met de warenhuizen in Zottegem moet worden verwezen naar het koninklijk besluit van 3 december 1987, gewijzigd bij koninklijk besluit van 18 mei 1989, betreffende het tewerkstellen van werknemers op zondag in de distributiesector en niet naar het begrip toeristisch centrum.

De bedenking over het zondagswerk mag niet worden losgemaakt van het totaal concept over werktijdverdeling. De

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Le ministre n'a pas répondu à ma question relative à la reconnaissance en urgence de la ville de Fosses-la-Ville en tant que centre touristique.*

Il semble qu'outre les critères définis légalement, l'administration tienne aussi compte de motifs économiques. Est-ce peut-être la raison pour laquelle certaines zones frontalières ont été reconnues comme centres touristiques ? En l'espèce, l'administration outrepassa ses compétences.

– **L'incident est clos.**

**Demande d'explications de
Mme Jacinta De Roeck au ministre de
l'Agriculture et des Classes moyennes sur
« le contrôle correct de l'utilisation du
chlorméquat en fruiticulture » (n° 2-58)**

Mme Jacinta De Roeck (AGALEV). – *Après le scandale relatif à l'utilisation du chlorméquat en fruiticulture, et plus particulièrement pour la culture des poires, tous les fruiticulteurs font l'objet cette année d'un contrôle strict quant à l'utilisation de ce produit. Ils sont eux-mêmes demandeurs.*

Le chlorméquat ou cycocel ou CC faisait partie jusqu'à l'année dernière des produits utilisés par tous les fruiticulteurs. Il figurait sur la liste « blanche », à savoir la liste des produits les moins nocifs pour l'homme et pour l'environnement. Le cycocel est un inhibiteur de croissance et permet aux fruiticulteurs d'élaguer moins souvent. Les fruiticulteurs furent par conséquent étonnés de constater que même en respectant toutes les prescriptions en matière de pulvérisation, la norme de 3 ppm était dépassée. Dès lors, le cycocel a été à juste titre retiré du commerce. C'est certainement une bonne nouvelle pour le consommateur.

Le fruiticulteur qui travaille de manière intégrée doit travailler de manière très correcte pour être enregistré comme fruiticulteur intégré et pour pouvoir le rester. Le fruiticulteur intégré doit s'affilier à un système de contrôle qui relève de la compétence du Centre provincial de fruiticulture et, dès lors, du ministère de l'Agriculture.

Le chlorméquat est pour ce fruiticulteur intégré un produit qui n'est pas autorisé. S'il est pris à utiliser le produit, on ne le considérera plus comme travaillant de manière intégrée et il devra immédiatement payer une amende de 27.000 francs. En outre, ses poires seront bloquées, ce qui représente une catastrophe financière.

Le fruiticulteur peut être contrôlé de deux manières. On peut de manière inopinée prendre un échantillon de ses produits

huidige wetgeving komt tegemoet aan de noden van de economie.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Ik heb van de minister geen antwoord gekregen op mijn vraag waarom de stad Fosses-la-Ville bij koninklijk besluit van 14 september 1999 bij dringende noodzakelijkheid als toeristisch centrum werd erkend en waarom daarbij niet het advies van de Raad van State werd ingewonnen. Ik stelde die vraag omdat die erkenning doet denken aan de erkenning destijds van Sint-Gillis Waas. Die werd door de Raad van State vernietigd omdat de dringende noodzakelijkheid niet door de minister was geëxpliciteerd.

Blijkbaar hanteert de administratie naast de wettelijke criteria ook economische criteria. Zo is er het voorbeeld van Aarlen en ook van de Meense wijk "De Barakken" waar op zondag de Fransen komen winkelen. De administratie geeft een te ruime interpretatie van het begrip toerisme, waarmee ze haar boekje te buiten gaat.

– **Het incident is gesloten.**

**Vraag om uitleg van
mevrouw Jacinta De Roeck aan de minister
van Landbouw en Middenstand over «de
correctheid inzake onderzoek naar het
gebruik van chloormequat in de fruitteelt»
(nr. 2-58)**

Mevrouw Jacinta De Roeck (AGALEV). – We herinneren ons zonder twijfel allemaal de affaire van de peren van vorig jaar. Zeker de minister en mevrouw Leduc, die beiden in Limburg wonen, weten nog wel wat voor opschudding die geschiedenis daar toen heeft verwekt. Na het schandaal rond het gebruik van chloormequat is het niet meer dan normaal dat elke fruitteler dit jaar grondig gecontroleerd wordt op het gebruik van dat product.

Voor een stuk is die fruitteler zelf vragende partij voor die controle. Hij gebruikte al jaren chloormequat, of cycocel (CCC), een product dat tot vorig jaar voorkwam op de 'witte' lijst, de lijst met producten die het minst schadelijk zijn voor mens en milieu. Cycocel is een groeiremmer en zorgt ervoor dat de teler minder moet snoeien. De fruitteler was dan ook geen beetje verwonderd dat hij, zelfs als hij alle spuitvoorschriften strikt nageleefd had, toch in de fout ging. In de fout gaan wil zeggen dat de peren de 3 ppm-norm overschrijden.

CCC is dan ook terecht uit de handel genomen en de fruitteler is hierover uitvoerig geïnformeerd. Dit is zeker goed nieuws voor de consument. De peren die nu op de markt komen, zouden – ik zeg wel zouden – gezond zijn!

Ik wil hier toch even uitweiden over de teler die geïntegreerd werkt. Ik weet hoe correct deze teler moet werken om als geïntegreerd teler geregistreerd te worden – hij moet daar trouwens een inlooperperiode van drie jaar voor doorlopen – én om het achteraf te kunnen blijven.

De geïntegreerde teler moet zich aansluiten bij een controlesysteem, bijvoorbeeld het Opzoekingsstation van Gorseme, dat onder de bevoegdheid valt van het PCF, het Provinciaal Centrum voor de Fruitteelt, en dus ook onder die

de pulvérisation pendant qu'il procède à l'épandage sur le champ. Ces échantillons sont examinés dans un laboratoire de Liège. On peut aussi prendre des échantillons des fruits eux-mêmes. Ces échantillons sont examinés dans un laboratoire de Gembloux ou de Gand. Trois échantillons sont pris et scellés en présence du fruiticulteur. Un échantillon est laissé au fruiticulteur et peut être utilisé au cas où une contre-expertise serait nécessaire ; un échantillon va à Bruxelles d'où il est envoyé au laboratoire et un échantillon est à la disposition du tribunal.

Le résultat de ce contrôle d'échantillons est-il infaillible ? Des erreurs ne peuvent-elles être commises qui puissent avoir des conséquences dommageables pour le consommateur si un taux de ppm trop élevé n'est pas découvert ou pour le fruiticulteur si l'on mesure un taux trop élevé qui ne correspond pas à la réalité ?

Que se passe-t-il si ce dernier cas se produit ? Le fruiticulteur subit une perte financière. Il subit également un préjudice moral. Cela vaut certainement pour le fruiticulteur intégré, qui joue un rôle de pionnier et doit montrer l'exemple dans sa région.

Un tiers peut également subir un préjudice : un utilisateur qui ferait usage de la même installation frigorifique ne pourra pas vendre ses fruits tant que l'installation reste scellée, et ce jusqu'à ce que les poires soient débloquées.

Quel délai y a-t-il entre la prise d'échantillons et la notification d'un taux trop élevé de chlorméquat ? La santé publique n'est-elle pas en danger si ce délai est trop long ?

Mme Jeannine Leduc (VLD). – *En Belgique, le cycocel a été employé conformément aux instructions données dans la notice. Les fruiticulteurs commencent leur journée dès l'aube et travaillent très tard. Le blocus sur les poires de 1999 les a*

van het ministerie van Landbouw. Gorsem, zoals dat in de volksmond heet, informeert, controleert en staat de fruitboer op aanvraag bij.

Chloormequat is voor deze geïntegreerde teler een verboden product. Die teler, die erg gemotiveerd is, zal dit product zeker niet gebruiken. Als hij op het gebruik betrapt wordt, wordt hij niet langer beschouwd als geïntegreerd werkend en moet hij al dadelijk 27 000 frank boete betalen. Wat meer is, zijn peren worden geblokkeerd. Een financiële ramp.

De teler kan op twee manier op CCC gecontroleerd worden.

Men kan onverwacht een staal nemen uit de ton met spuitproducten tijdens het sproeien op het veld. De inspecteurs weten perfect wanneer CCC gespoten kan worden en doen dus controles op het juiste tijdstip. Deze stalen worden onderzocht in een laboratorium te Luik.

Men kan ook stalen nemen van de vruchten zelf: tijdens de pluk, op de veiling uit de koelkast, op verkoopdagen of zelfs nog in de winkels. Deze stalen worden onderzocht door het laboratorium van Gembloux of door het laboratorium voor Fytofarmacie van de Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische wetenschappen van de universiteit van Gent. Er worden drie stalen genomen, die verzegeld worden in bijzijn van de teler. Eén staal is voor de teler en kan gebruikt worden in geval er een tegenexpertise nodig is. Eén staal gaat naar Brussel en wordt van daaruit naar het laboratorium verzonden. Eén staal staat ter beschikking van de rechtbank.

Alles verloopt dus keurig en correct tot hiertoe. Is het resultaat van deze staalcontrole wel sluitend? Kunnen er geen vergissingen gebeuren die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de consument – wanneer een te hoog ppm niet ontdekt wordt – of – wanneer er een hoger ppm gemeten wordt dan er in feite is – voor de teler?

Wat indien de tweede fout gebeurt en er bijvoorbeeld door het laboratorium van Luik aanwezigheid van chloormequat wordt vastgesteld en zowel de tegenexpertise aangevraagd door de teler, als een extra controle door de dienst van het ministerie van Landbouw – in dit geval de dienst grondstoffen – aantonen dat er een foute analyse gebeurt?

De teler lijdt financieel verlies: hij heeft advocaatkosten; hij moet het extra onderzoek van zijn tegenstaal betalen; hij kan zijn geblokkeerde peren niet verkopen, wat een prijsverlies kan betekenen; hij moet de boete betalen.

De teler lijdt moreel verlies. Dit geldt zeker voor een geïntegreerde teler die zowel een voortrekkersrol als een voorbeeldfunctie heeft in zijn streek.

Ook een derde kan getroffen worden: een medegebruiker van een koelkast in de veiling kan zijn fruit niet verkopen vermits die koelkast verzegeld is tot vrijgave van de peren.

Welke tijdslimiet wordt er gehanteerd tussen de staalname en de bekendmaking van een te hoog gehalte aan chloormequat? Als die tijdslimiet te ruim is, komt dan de volksgezondheid niet in gevaar?

Mevrouw Jeannine Leduc (VLD). – *Hoewel mevrouw De Roeck en ik in dezelfde streek wonen en wij de sector zeer goed kennen, wil ik toch nog enkele elementen aan haar vraag*

placés dans une situation lamentable.

Le cycocel était utilisé parce qu'il s'agissait d'un produit « blanc ». La pulvérisation de cycocel était autorisée depuis trente ans déjà par le ministère de l'Agriculture. Je ne comprends pas pourquoi ce département n'a pas étudié l'utilisation de ce produit. Les producteurs savaient que la norme de 3 ppm ne pouvait être dépassée.

Les plaintes proviendraient de Grande-Bretagne. Les poires belges étaient un produit d'exportation par excellence. On pulvérise également un inhibiteur de croissance en Grande-Bretagne. Leurs produits sont-ils contrôlés ?

Les producteurs ont non seulement perdu plusieurs millions mais aussi leur renommée. La situation n'est pas rose dans la fruiticulture. Le producteur ne peut fixer lui-même le prix de son produit.

Je connais un certain nombre de fruiticulteurs qui travaillent avec le plus grand soin et dont les poires accusaient, lors des contrôles, un taux de cycocel différent selon l'endroit de plantation.

La norme européenne est de 10 ppm par kilogramme mais, en Belgique, on applique la norme de 3 ppm.

Les produits provenant de Grande-Bretagne sont-ils suffisamment contrôlés et, dans l'affirmative, sont-ils écartés de notre marché s'ils ne satisfont pas aux contrôles ?

D'autres fruits sont également traités avec toutes sortes de produits. Je pense aux bananes, aux agrumes, aux pommes étrangères, aux raisins et aux nectarines. Ces produits sont-ils contrôlés ?

Des mesures sont-elles prises pour prévenir des problèmes tels ceux liés au cycocel ? Le ministre envisage-t-il de prévoir une marge de tolérance pour le cycocel ?

Lors du contrôle, un même fruit peut donner des résultats d'analyse différents. Des mesures sont-elles prises en matière de contrôle ?

De mesures sont-elles prises pour contrôler les fruits exotiques ?

La fuite d'informations avant la prise de mesures est inadmissible. Les personnes qui sont au courant des mesures prévues ont la possibilité d'exporter leurs fruits avant que les mesures n'entrent en vigueur.

Les fruiticulteurs ont besoin de mesures de soutien. Je demande au ministre de tout mettre en œuvre pour assurer la survie du secteur de la fruiticulture. Actuellement, des mesures spéciales sont nécessaires.

om uitleg toevoegen.

De Belgische fruittelers gebruikten chloormequat, of cycocel, volgens de richtlijnen op de bijsluiter, die vermeldde dat er vier tot vijf keer moest worden gespoten en dat de laatste sproeibeurt vóór eind juli moest gebeuren.

Ik woon tussen de fruittelers. Ik hoor hen 's morgens voor dag en dauw naar hun fruitplantages rijden en zie hen vaak wanneer ze 's avonds laat van hun plantages komen. Ze werken zeven dagen op zeven. Iedereen kent de vreselijke toestanden die zijn ontstaan ingevolge de perenoorlog en de blokkade waarmee we begin 1999 werden geconfronteerd.

De fruittelers gebruikten chloormequat in de eerste plaats omdat het een wit product was, waarvan het gebruik reeds dertig jaar door het ministerie van Landbouw was toegestaan. Ik begrijp niet dat het ministerie gedurende die dertig jaar nooit moeite heeft gedaan om de zaak te onderzoeken. Er is nooit een probleem vastgesteld en er is ook nooit iemand ziek geworden. Er is nooit een ontaarding of een ziekte-toestand vastgesteld, noch door huisartsen, noch in ziekenhuizen.

Bij het gebruik van chloormequat moesten de fruittelers ervoor zorgen dat de grens van 3 ppm niet werd overschreden. Het werd nooit op de vrucht zelf, maar enkel als onrechtstreekse besproeiing gebruikt om de groei van bijscheuten te beletten en om te zorgen voor een goede botvorming en voor een hogere productiviteit.

De klachten kwamen van Groot-Brittannië. De Belgische peren waren het exportproduct bij uitstek van de fruittelers. Met de appels hebben ze immers al jaren geen succes meer. De Belgische fruittelers hadden met hun peren de markt veroverd in alle West-Europese landen, ook in Noorwegen, Zweden, Denemarken en Groot-Brittannië. De peren werden vooral in de grote winkelketens te koop aangeboden.

In Groot-Brittannië gebruiken de fruittelers eveneens een groeiremmend product, Paclobutrasol, dat op de wortels wordt gegoten. Dit product wordt in ons land in de sierteelt gebruikt. In België werden maatregelen getroffen met betrekking tot het gebruik van chloormequat, hoewel het ministerie van Landbouw nooit enige waarschuwing terzake had geformuleerd en het product werd gebruikt volgens de aanwijzingen op de bijsluiter. Ten gevolge van deze maatregelen hebben vele telers miljoenen verloren. Bovendien waren ze hun goede naam kwijt en was de vrucht van hun arbeid teloorgegaan. Vele telers stond het water tot aan de lippen.

De minister weet dat de toestand in de fruitteelt op het ogenblik verre van rooskleurig is. De prijzen van de appels liggen zeer laag. De productie- en teeltkosten van appels bedragen ongeveer 16 frank per kilogram. Hierbij wordt rekening gehouden met de kosten voor de grond, de aanplant, de verzorging, de periode dat er geen vruchten zijn, de verplanting, het snoeien, het besproeien, het plukken, het verpakken en het bewaren. De productie- en teeltkosten van peren bedragen ongeveer 17 à 18 frank per kilogram omdat peren meer verzorging vereisen dan appels. De teler kan de verkoopprijs van zijn product niet zelf bepalen. Een meubelmaker of iemand die iets anders produceert, berekent de verkoopprijs op basis van zijn werkuren, de ingrediënten of grondstoffen en de te realiseren winst.

Aangezien de consument vandaag vooral eet met de ogen en dus een gave peer en een gave appel verlangt, moeten onze fruittelers wel sproeien. Enkele zeer betrouwbare fruittelers, die zeer zorgzaam en zo weinig mogelijk sproeien, hebben volgende proef uitgevoerd. Ze hebben de sproeivoorschriften strikt gerespecteerd en op identieke wijze toegepast op verschillende percelen: op een zware leembodem, op een mergelbodem, in een schaduwrijk gebied, op jonge bomen, op oude bomen, enzovoorts. Uit de controles bleek dat het chloormequatgehalte op de vruchten van de verschillende percelen erg uiteenliep. Zoals mevrouw De Roeck heeft uitgelegd, speelt onder andere het aantal uren zon een belangrijke rol in het chemische afbraakproces.

De Wereldgezondheidsorganisatie legt in Europa en elders in de wereld een maximumnorm van 10 ppm op. De Belgische norm bedraagt echter 3 ppm. Belgische fruittelers die de sproeivoorschriften inzake concentratie en periodiciteit scrupuleus in acht hadden genomen, werden vorig jaar nochtans zwaar gestraft voor het overschrijden van de strenge Belgische norm en hebben niet alleen gezichtsverlies, maar ook aanzienlijke financiële verliezen geleden.

Intussen zijn er maatregelen genomen. Mevrouw De Roeck heeft alle vragen die gesteld moesten worden, al gesteld. Zelf vraag ik me echter nog af hoe het staat met de controles op ingevoerd fruit. België voert immers fruit in uit Italië, Portugal, Frankrijk, Groot-Brittannië en ook uit niet-Europese landen. Worden partijen fruit die de internationale norm overschrijden, van de Belgische markt geweerd?

Onze leuze blijft "Fruit in de mond maakt het hart gezond!" Wij willen echter dat onze bezorgdheid voor de volksgezondheid ernstig wordt genomen, zodat wij met zekerheid kwaliteitsvolle producten op de Belgische en de buitenlandse markt kunnen blijven aanbieden.

Naast peren worden er nog andere vruchten ingevoerd. Ik denk aan de bananen, die in een bad van in ons land verboden pesticiden worden ondergedompeld. De sinaasappelen en andere citrusvruchten ondergaan een soortgelijk procédé. De appels worden bedekt met een waslaag. Ik zwijg dan nog van de druiven, de nectarines en allerhande exotische vruchten. Voldoet al dat ingevoerd fruit aan de gezondheidsnormen?

Heeft de minister maatregelen genomen om verdere problemen in de toekomst te voorkomen? Overweegt de minister niet om, gelet op de internationale normen, een tolerantie­marge in te bouwen of te handhaven voor lichte en onvrijwillige overschrijdingen van de Belgische norm, zodat rekening wordt gehouden met de invloed van de bodem en van de zon en de leeftijd van de aanplanting?

Ook de nauwkeurigheid van de controles roept vragen op. Zo is gebleken dat de analysesresultaten van drie stukken van eenzelfde peer erg uiteenliepen al naargelang ze werden uitgevoerd door een Limburgs, een Gents of een Waals laboratorium. Worden de analyses overal op een identieke wijze en met dezelfde nauwkeurigheid uitgevoerd?

Welke maatregelen neemt de minister om het toezicht op de norm van de 10 ppm op het ingevoerde fruit te verscherpen?

Zal hij de invoer van exotische vruchten, behandeld met producten die in België sinds lang verboden zijn, blijven

M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes. – *La discussion sur l'utilisation de pesticides et d'additifs dans les élevages et dans les cultures a pris une autre tournure au cours des dernières années. De plus en plus, productivité et qualité vont de pair. Aux réunions du conseil européen des ministres de l'agriculture, on voit souvent le commissaire Burns, chargé de la protection de la consommation, assis à côté du commissaire Fischler, chargé de l'Agriculture. M. Byrne a d'ailleurs récemment publié un livre blanc sur l'opportunité de créer une agence européenne chargée du contrôle de la qualité de l'alimentation.*

Personne ne peut prétendre que les contrôles sont plus sévères dans un pays que dans un autre. Par contre, l'Union européenne impose des normes plus sévères dans des situations de crise. Par analogie avec le secteur de la viande, la traçabilité est également accrue dans les productions agricoles.

Mes services ont opérés des contrôles à trois niveaux dans les cultures de poires pour éviter des problèmes à l'avenir.

Par ailleurs, il y avait aussi l'Inspection des denrées alimentaires du ministère de la Santé publique. Certaines erreurs ne sont évidemment pas totalement exclues. C'est pourquoi il est toujours possible effectuer une contre-analyse. S'il apparaît qu'il y a eu une erreur dans la première analyse, le producteur en est immédiatement averti. Aucun délai légal n'est prescrit entre le moment du prélèvement de l'échantillon et celui où les résultats doivent être connus. Nous nous efforçons toutefois de raccourcir ce délai au maximum.

En un an, pratiquement 90% des fruiticulteurs ont appliqué la nouvelle réglementation. Heureusement, la bonne récolte de poires de l'an dernier a quelque peu compensé la mauvaise récolte de pommes. Nous cherchons à faire collaborer les différents secteurs et les autorités en vue d'instaurer un contrôle structurel permanent avec la collaboration des instituts scientifiques. Cela vaudra certainement mieux que de charger un bureau d'expertise coûteux d'effectuer, tous les cinq ans, une étude que de toute façon personne ne lira.

gedogen? In dit verband denk ik onder andere aan het Zuid-Afrikaanse fruit.

Met de maatregel die destijds genomen werd, heeft de toenmalige minister eigenlijk een kanon gebruikt om een mug te doden. Destijds is er een lek geweest bij het kabinet of bij het departement Landbouw, waardoor partijen van niet voor consumptie geschikt fruit de grens overgingen, nog vóór de zagezegd onaangekondigde controles konden plaatsvinden. Ik vind dat des te betreurenswaardiger, omdat producenten die geen voorkennis hadden, zwaar werden getroffen. Als de volksgezondheid echt op het spel staat, zijn lekken zeker onaanvaardbaar.

De fruittelers in Limburg en in de Voerstreek hebben nood aan bescherming en ondersteuning. Ze zijn bereid om geïntegreerd te telen op voorwaarde dat de vruchten uit deze teelt aan een hogere prijs op de markt mogen worden gebracht. De fruittelers zijn vragende partij voor eerlijke controles, maar rekenen op het begrip van de minister voor het overbruggen van een moeilijke periode.

De heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand. – Alvorens een antwoord te geven op de concrete vragen wil ik even het algemene kader schetsen.

De discussie over het gebruik van pesticiden en additieven in de land- en tuinbouw en in de veeteelt heeft de laatste jaren duidelijk een andere wending gekregen. We moeten ons niet zozeer afvragen of we die pesticiden en additieven dertig jaar lang mochten gebruiken of niet, maar wel hoe productiviteit en kwaliteit meer en meer hand in hand kunnen gaan. Gelukkig is dat proces ingezet en onomkeerbaar.

Ik heb al enkele Europese Landbouwraden bijgewoond en het is mij opgevallen dat daarop niet alleen de Europese commissaris voor Landbouw, de heer Fischler, aanwezig is, maar ook zijn collega bevoegd voor Consumentenzaken, de heer Byrne. Dat geeft goed weer hoe groot de bezorgdheid ook op Europees niveau is. Commissaris Byrne heeft vorige maandag niet voor niets zijn witboek voor een voorontwerp van een Europees agentschap voor de voedselveiligheid voorgesteld. In dat witboek maakt hij de juiste analyses en stelt hij op Europees niveau efficiënte controlemethodes in het vooruitzicht en ook controlemethodes op de controlemethodes. Hierover zal op de volgende Landbouwraden ongetwijfeld worden gepraat.

Wat zeker niet kan, is zeggen dat in het ene land blijkbaar meer kan dan in een ander, zoals mevrouw Leduc doet. Naar aanleiding van de dioxinecrisis heeft Europa ons een norm opgelegd die in Europa niet bestond, namelijk de norm van 200 nanogram pcb. Er bestond geen norm, maar omdat België in een crisissituatie verkeerde, heeft Europa ons die norm opgelegd.

Zowel in de cultuurteelten als in de dierlijke teelten is er een tendens om te traceren van de producent tot de consument. Gisteren heb ik een bezoek gebracht aan Belgische aardappeltelers. De sector van de aardappelteelt is niet zo klein als sommigen denken. Hij heeft een jaarlijkse omzet van meer dan 11 miljard frank. Ook hier bestaat de vraag naar een tracerbaarheid tot aan de producent zodat een kwalitatief antwoord kan worden gegeven op de eisen van de consument. In de toekomst zal nog meer rekening moeten worden gehouden met het feit dat kwaliteit en productiviteit hand in

hand moeten gaan. Elke verwijzing naar vroegere situaties of andere landen doet dan ook niet terzake. We moeten onszelf kwaliteitsnormen opleggen. De verwerkende industrie in de voedingsnijverheid stelt zeer hoge eisen. Door daaraan te voldoen kunnen we onze producten op Europees en internationaal vlak verkopen.

Dan kom ik bij de concrete vragen van mevrouw De Roeck met betrekking tot de juistheid van het onderzoek. Mijn diensten hebben op drie niveaus controle uitgeoefend op het correct gebruik van chloormequat in de perenteelt om een crisis zoals bij de oogst van 1998 te vermijden. Enerzijds werden controles uitgevoerd op de spuitvloeistoffen die in de spuit tanks aanwezig waren in de periode dat het gebruik van chloormequat verboden was.

Anderzijds waren er doorgedreven controles op de oogst zelf. Die bestonden uit een vooroogstcontrole en een monitoring in de na-oogstperiode. Daarenboven is er een vierde controleniveau, waarbij monsters worden genomen door de eetwareninspectie van het ministerie van Volksgezondheid. In een dergelijk uitgebreid controleprogramma zijn vergissingen natuurlijk mogelijk. Om de telers daartegen te beschermen, is een tegenanalyse altijd mogelijk.

Het door de spreker aangehaalde geval slaat op de controle op het niveau van de spuitvloeistof. De bemonstering van de spuitvloeistof is gebeurd met steekproeven en werd uitgevoerd vóór de oogst. Er rusten geen specifieke verdenkingen op de toevallig bemonsterde spuitvloeistoffen. Na een aanvankelijk positief resultaat bleek uit de tegenanalyses dat een foutief resultaat was bekomen en dat de teler geen overtreding had begaan. In dit geval kan de teler vanzelfsprekend niet worden beboet. In een schadevergoeding is evenwel niet voorzien. Wel werd de betrokken teler onmiddellijk officieel op de hoogte gebracht, zodat hij zich ten opzichte van derden kon verantwoorden.

Er bestaat geen wettelijk voorgeschreven tijdslimiet tussen de monsterneming en de bekendmaking van de resultaten van de ontleding. Er wordt evenwel steeds gepoogd die periode zo kort mogelijk te houden. De tijd die daartussen verloopt, hangt af van factoren als werkdruk in het laboratorium en het al dan niet gecompliceerde karakter van de analysemethode.

Gelet op het ruime tijdsverloop tussen de behandeling en de verhandeling na de oogst was er bovendien voldoende tijd om in te grijpen in geval van positieve ontledingsresultaten. Daarenboven waren er ook de vermelde vooroogstcontroles en de monitoring van de peren, die bijkomende veiligheidsniveaus boden.

Tot slot kan ik meedelen dat in een jaar tijd bijna 90% van de fruitproducenten zich in orde hebben gesteld. Met andere woorden, met de opgelegde maatregelen zijn we niet alleen de goede weg ingeslagen, maar hebben we op kwalitatief vlak onvoorstelbaar veel profijt gedaan, ook voor de sector zelf.

De fruitsector is financieel een belangrijke sector. Zoals mevrouw Leduc heeft aangehaald, was de perenoogst van vorig jaar schitterend, met hoge prijzen, die een deel van de catastrofale appeloogst heeft kunnen compenseren.

Om de toekomst van de fruitsector meer professioneel te begeleiden, proberen we, net als in de zeevisserijsector, een samenwerking op te zetten tussen enerzijds de privé-sector en

Mme Jacinta De Roeck (AGALEV). – *Je n'ai parlé que de la culture intégrée. La culture classique est dépassée. Santé, environnement et économie vont de pair pour les fruiticulteurs. Ils se réjouissent que les normes soient sévères. Durant la période transitoire, il y a bien quelques perdants, mais à long terme, le fruiticulteur est gagnant.*

Quand les fonctionnaires commettent des erreurs, il faudrait au moins que suive une lettre d'excuses. Malheureusement, seuls les cultivateurs qui agissent mal font parler d'eux dans la presse.

Il faudrait travailler sérieusement à l'élaboration d'une norme d'indemnisation lorsque des laboratoires commettent des erreurs. Dans certains cas, la perte peut s'avérer très importante pour les cultivateurs.

Le délai entre la prise d'échantillons et la notification des résultats devrait être suffisamment court pour qu'il soit impossible de commercialiser et de consommer les poires. Je comprends que certains laboratoires soient pressés par le temps. Il y va cependant de la santé publique.

Pour le reste, je me réjouis que l'on travaille sérieusement à la coexistence harmonieuse entre production, qualité et environnement.

de openbare sector en anderzijds het ministerie, de provincie en de betrokken gemeenten en een wetenschappelijke instelling, zoals het Limburgs Universitair Centrum, wat ons ertoe in staat moet stellen de sector permanent en structureel te begeleiden.

Ik verkies deze methode boven een vijfjaarlijkse uitgebreide studie door grote bureaus, waarvan de resultaten nooit worden gelezen, laat staan worden gecontroleerd of nageleefd. Een permanente begeleiding door wetenschappers te velde, die zich mee verantwoordelijk voelen om kwalitatief en structureel in te spelen op de uitdagingen waarvoor deze sector staat, vormt naar mijn mening de beste manier om ook voor de fruitsector een goede toekomst te garanderen.

Mevrouw Jacinta De Roeck (AGALEV). – Het antwoord van de minister geeft mij hoop op een verbetering in de fruitteelt.

Toch heb ik nog enkele bedenkingen. Ik wens in de eerste plaats te beklemtonen dat ik alleen spreek over de geïntegreerde teelt. De klassieke teelt is voor mij immers voltooid verleden tijd. Uit het antwoord van de minister blijkt dat hij de zorg voor de gezondheid zeer belangrijk vindt. Ook voor de fruitteler komt de gezondheid op de eerste plaats, gevolgd door leefmilieu en economie. Veel fruittelers zijn daar oprecht mee begaan.

Het verheugt mij dat de norm bij ons zo streng is. De teelt wordt van bij de aanplant tot bij de consument gecontroleerd. De geïntegreerde teler is het daar volmondig mee eens want dat geeft zijn product meer waarde. Bovendien begrijpt hij zeer goed dat hij door de huidige aanpak op lange termijn winnaar zal zijn. Dat neemt echter niet weg dat er zich momenteel in Zuid-Limburg en elders in de fruitteelt echte rampen afspeelen. De teler moet die vijf jaar wel kunnen overbruggen.

Ik ben het ermee eens dat er vier controles zijn en ik begrijp ook dat er daarbij vergissingen kunnen gebeuren, maar ik vraag toch dat de administratie in dat geval minstens een verontschuldiging op papier zet. Dat is psychologisch erg belangrijk. Het kan niet dat alle fruittelers over dezelfde kam worden geschoren. Er zijn fruittelers die het slecht doen, maar er zijn er ook die het goed doen en spijtig genoeg zijn het altijd de fruittelers die het slecht doen die in de pers komen. Over de anderen wordt niet gesproken.

Er is nog altijd geen financiële schadeloosstelling uitgewerkt voor een vergissing van een laboratorium. Ik begrijp wel dat dit niet gemakkelijk is. Bij een teler die ik ken, gaat het om 7 frank per kilogram. Op het eerste gezicht lijkt dat niet veel te zijn, maar het gaat wel om 100.000 kilogram fruit. Dat geeft een verlies van 700.000 frank en voor de betrokkene kan dat werkelijk nefast zijn. Daar moet toch eens ernstig over worden nagedacht.

Dan heb ik nog een opmerking over de tijd tussen de staalname en de bekendmaking van het CCC-gehalte. Die periode moet zo kort zijn dat de peren in kwestie in geen geval verkocht en geconsumeerd kunnen worden.

In de periode van voorjaar tot december zitten de maanden september, oktober, november en december. In die periode konden eventuele positieve peren op de markt komen, konden ze in fruitpapjes van peuters terecht komen. Dat kan niet. Als

M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes. – *Le délai que nous avons respecté nous aurait permis d'intervenir à temps si les résultats avaient été positifs.*

Il arrive que des erreurs soient commises lors des premiers contrôles de qualité. Elles doivent être corrigées rapidement. Il y a quatre séries de contrôles. Si une faute est commise lors du premier contrôle, elle sera immédiatement corrigée à l'occasion du deuxième contrôle.

Un cas de vache folle est apparu cette semaine. Comme mesure de précaution, soixante-neuf vaches de l'exploitation ont été abattues. Lorsqu'il y a danger pour la santé publique, on n'est jamais trop strict. Cela a évidemment des conséquences négatives. Si nous sommes confrontés demain à un cas de peste porcine, tous les porcs de l'exploitation seront évacués. Il s'écoule souvent plusieurs années avant que la situation initiale du producteur ne soit rétablie. C'est le prix à payer pour la qualité, mais on ne peut pas faire de concession dans ce domaine.

– **L'incident est clos.**

M. le président. – L'ordre du jour de la présente séance est ainsi épuisé.

La prochaine séance aura lieu le jeudi 3 février 2000 à 15 h.

(La séance est levée à 18 h 50.)

Excusés

Mmes de Bethune et Taelman, pour raisons de santé, MM. Wille, Ceder, Destexhe, Monfils et Dedecker, en mission à l'étranger, De Grauwe, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

– **Pris pour information.**

er in de laboratoria niet genoeg personeel is om de analyses vlugger te doen, moeten er mensen bijkomen. Het gaat hier immers om de volksgezondheid en dat is een absolute prioriteit.

Het verheugt mij wel vast te stellen dat de minister hiervoor oprecht bezorgd is. Ik hoop dan ook dat dit een weerslag zal hebben op de fruitteelt, de landbouw in het algemeen, de volksgezondheid en het leefmilieu.

De heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand. – De tijdslimiet die in acht werd genomen stelde ons ertoe in staat bij positieve resultaten tijdig in te grijpen.

Bij de eerste kwaliteitscontroles kunnen wel eens vergissingen worden gemaakt. Die moeten op korte termijn worden rechtgezet. Er zijn vier reeksen controles. Als er één fout wordt gemaakt in de eerste controle, wordt die bij de tweede controle meteen rechtgezet.

Deze week was er een geval van gekke koeienziekte. Als voorzorgsmaatregel werden negenenzestig koeien van het bedrijf vernietigd. Als er gevaar voor de volksgezondheid kan ontstaan, kan men niet streng genoeg zijn. Dit houdt uiteraard negatieve gevolgen in. Als we morgen geconfronteerd worden met een geval van varkenspest, worden alle varkens van het bedrijf opgeruimd. Het duurt vaak jaren vooraleer de betrokken producent opnieuw op niveau staat. Dit is de prijs die we voor de kwaliteit betalen, maar daar mag niet aan getornd worden.

– **Het incident is gesloten.**

De voorzitter. – De agenda van deze vergadering is afgewerkt.

De volgende vergadering vindt plaats donderdag 3 februari 2000 om 15 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 18.50 uur.)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering: de dames de Bethune en Taelman, wegens gezondheidsredenen, de heren Wille, Ceder, Destexhe, Monfils en Dedecker, met opdracht in het buitenland, de heer De Grauwe, wegens andere plichten.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Annexe

Bijlage

Votes nominatifs

Vote n° 1

Présents: 50
 Pour: 50
 Contre: 0
 Abstentions: 0

Pour

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Marcel Colla, Christine Cornet d'Elzcius, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schamphelaere, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Frans Lozie, Michiel Maertens, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Jacky Moraël, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Roeland Raes, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, René Thissen, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Chris Vandembroeke, Joris Van Hauthem, Ingrid van Kessel, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

N.

Abstentions

N.

Vote n° 2

Présents: 49
 Pour: 48
 Contre: 0
 Abstentions: 1

Pour

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzcius, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schamphelaere, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Frans Lozie, Michiel Maertens, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Jacky Moraël, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Roeland Raes, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, René Thissen, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Chris Vandembroeke, Joris Van Hauthem, Ingrid van Kessel, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Wim Verreycken.

Contre

N.

Abstentions

Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 3

Naamstemmingen

Stemming nr. 1

Aanwezig: 50
 Voor: 50
 Tegen: 0
 Onthoudingen: 0

Voor

Tegen

Onthoudingen

Stemming nr. 2

Aanwezig: 49
 Voor: 48
 Tegen: 0
 Onthoudingen: 1

Voor

Tegen

Onthoudingen

Stemming nr. 3

Présents: 51
 Pour: 4
 Contre: 47
 Abstentions: 0

Aanwezig: 51
 Voor: 4
 Tegen: 47
 Onthoudingen: 0

Pour

Voor

Frank Creyelman, Roeland Raes, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Contre

Tegen

Michel Barbeaux, Marcel Cheron, Marcel Colla, Christine Cornet d'Elzius, Mohamed Daif, Georges Dallemagne, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schamphelaere, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Frans Lozie, Michiel Maertens, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Jacky Morael, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Erika Thijs, René Thissen, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Chris Vandebroek, Ingrid van Kessel, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Magdeleine Willame-Boonen.

Abstentions

Onthoudingen

N.

Vote n° 4

Stemming nr. 4

Présents: 52
 Pour: 48
 Contre: 0
 Abstentions: 4

Aanwezig: 52
 Voor: 48
 Tegen: 0
 Onthoudingen: 4

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Marcel Colla, Christine Cornet d'Elzius, Mohamed Daif, Georges Dallemagne, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schamphelaere, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Frans Lozie, Michiel Maertens, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Jacky Morael, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Erika Thijs, René Thissen, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Chris Vandebroek, Ingrid van Kessel, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

N.

Abstentions

Onthoudingen

Frank Creyelman, Roeland Raes, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Dépôt de propositions

Propositions de loi

Article 81 de la Constitution

Proposition de loi complétant l'article 755 du Code civil (de M. Olivier de Clippele; Doc. 2-310/1).

Indiening van voorstellen

Wetsvoorstellen

Artikel 81 van de Grondwet

Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 755 van het Burgerlijk Wetboek (van de heer Olivier de Clippele; Gedr. St. 2-310/1).

Proposition de loi modifiant la loi du 3 janvier 1933 relative à la fabrication, au commerce et au port des armes et au commerce des munitions (de M. Patrik Vankrunkelsven; Doc. 2-311/1).

Proposition de loi favorisant l'égalité des chances entre les femmes et les hommes lors des élections (de Mme Marie Nagy et Mme Jacinta De Roeck; Doc. 2-313/1).

- **Ces propositions seront traduites, imprimées et distribuées.**
- **Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.**

Proposition de résolution

Proposition de résolution sur la mise en place d'une taxe sur les mouvements internationaux de capitaux (de M. Philippe Mahoux; Doc. 2-314/1).

- **Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée.**
- **Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.**

Proposition de révision du Règlement

Proposition insérant un article 86bis dans le Règlement du Sénat, instituant un Comité d'avis pour les droits de l'enfant (de Mme Sabine de Bethune et consorts; Doc. 2-307/1).

- **Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée.**
- **Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.**

Propositions prises en considération

Propositions de loi

Article 77 de la Constitution

Proposition de loi modifiant le Code électoral, en vue de supprimer l'effet dévolutif de la case de tête et les listes des suppléants aux élections législatives (de M. Georges Dallemagne et consorts; Doc. 2-293/1).

- **Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.**

Proposition de loi modifiant la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'État, en vue de supprimer l'effet dévolutif de la case de tête et les listes des suppléants aux élections pour les Parlements wallon et flamand (de M. Georges Dallemagne et consorts; Doc. 2-294/1).

- **Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.**

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapens en op de handel in munitie (van de heer Patrik Vankrunkelsven; Gedr. St. 2-311/1).

Wetsvoorstel ter bevordering van gelijke kansen voor vrouwen en mannen bij verkiezingen (van mevrouw Marie Nagy en mevrouw Jacinta De Roeck; Gedr. St. 2-313/1).

- **Deze voorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.**
- **Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.**

Voorstel van resolutie

Voorstel van resolutie over het invoeren van een belasting op internationale kapitaalbewegingen (van de heer Philippe Mahoux; Gedr. St. 2-314/1).

- **Dit voorstel zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.**
- **Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.**

Voorstel van herziening van het Reglement

Voorstel tot invoeging van een artikel 86bis in het Reglement van de Senaat houdende oprichting van een Adviescomité voor de rechten van het kind (van mevrouw Sabine de Bethune c.s.; Gedr. St. 2-307/1).

- **Dit voorstel zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.**
- **Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.**

In overweging genomen voorstellen

Wetsvoorstellen

Artikel 77 van de Grondwet

Wetsvoorstel tot wijziging van het Kieswetboek met het oog op de afschaffing van de devolutieve werking van de lijststem en van de lijsten van kandidaat-opvolgers bij de parlementsverkiezingen (van de heer Georges Dallemagne c.s.; Gedr. St. 2-293/1).

- **Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse en voor de Administratieve Aangelegenheden.**

Wetsvoorstel tot wijziging van de gewone wet van 16 juli 1993 ter vervollediging van de federale staatsstructuur, met het oog op de afschaffing van de devolutieve werking van de lijststem en van de lijsten van kandidaat-opvolgers bij de verkiezingen van het Vlaamse en het Waalse Parlement (van de heer Georges Dallemagne c.s.; Gedr. St. 2-294/1).

- **Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse en voor de Administratieve Aangelegenheden.**

Proposition de loi modifiant la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, en vue de supprimer l'effet dévolutif de la case de tête et les listes des suppléants (de M. Georges Dallemagne et consorts; Doc. **2-295/1**).

– **Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.**

Article 81 de la Constitution

Proposition de loi modifiant la législation relative aux jours fériés (de M. Vincent Van Quickenborne; Doc. **2-208/1**).

– **Envoi à la commission des Affaires sociales.**

Proposition de loi complétant l'article 6, §3, de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population et aux cartes d'identité et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un registre national des personnes physiques (de Mme Sabine de Bethune et consorts; Doc. **2-218/1**).

– **Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.**

Proposition de loi relative à la protection des personnes qui se prêtent à des recherches médicales (de M. Philippe Monfils; Doc. **2-222/1**).

– **Envoi aux commissions réunies de la Justice et des Affaires sociales.**

Proposition de loi modifiant la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation (de M. Jacques Santkin et consorts; Doc. **2-223/1**).

– **Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.**

Proposition de loi tendant à promouvoir la représentation paritaire des femmes et des hommes dans les listes de candidats aux élections provinciales et communales (de Mme Sabine de Bethune et consorts; Doc. **2-231/1**).

– **Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.**

Proposition de loi modifiant la loi du 22 février 1998 fixant le statut organique de la Banque Nationale de Belgique en vue de garantir une composition équilibrée de ses organes statutaires (de Mme Sabine de Bethune; Doc. **2-232/1**).

– **Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.**

Proposition de loi relative au droit de réponse et au droit d'information (de M. Hugo Vandenberghe; Doc. **2-234/1**).

– **Envoi à la commission de la Justice.**

Proposition de loi modifiant la loi du 16 mars 1971 sur le travail en vue d'y insérer le congé de paternité (de Mme Marie-José Laloy et consorts; Doc. **2-237/1**).

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wordt verkozen, met het oog op de afschaffing van de devolutive werking van de lijststem en van de lijsten van kandidaat-opvolgers (van de heer Georges Dallemagne c.s.; Gedr. St. **2-295/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse en voor de Administratieve Aangelegenheden.**

Artikel 81 van de Grondwet

Wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving betreffende de feestdagen (van de heer Vincent Van Quickenborne; Gedr. St. **2-208/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.**

Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 6, §3, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (van mevrouw Sabine de Bethune c.s.; Gedr. St. **2-218/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse en voor de Administratieve Aangelegenheden.**

Wetsvoorstel betreffende de bescherming van proefpersonen bij medisch onderzoek (van de heer Philippe Monfils; Gedr. St. **2-222/1**).

– **Verzonden naar de verenigde commissies voor de Justitie en voor de Sociale Aangelegenheden.**

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet (van de heer Jacques Santkin c.s.; Gedr. St. **2-223/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden.**

Wetsvoorstel ter bevordering van een paritaire vertegenwoordiging van vrouwen en mannen op de kandidatenlijsten voor de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen (van mevrouw Sabine de Bethune c.s.; Gedr. St. **2-231/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse en voor de Administratieve Aangelegenheden.**

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België om een evenwichtige samenstelling van haar statutaire organen te waarborgen (van mevrouw Sabine de Bethune; Gedr. St. **2-232/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden.**

Wetsvoorstel betreffende het recht van antwoord en het recht van informatie (van de heer Hugo Vandenberghe; Gedr. St. **2-234/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Justitie.**

Wetsvoorstel tot wijziging van de arbeidswet van 16 maart 1971 met het oog op de invoering van het vaderschapsverlof (van mevrouw Marie-José Laloy c.s.; Gedr. St. **2-237/1**).

– **Envoi à la commission des Affaires sociales.**

Proposition de loi complétant l'article 88bis, § 1er, du Code d'instruction criminelle (de MM. Ludwig Caluwé et Hugo Vandenberghe; Doc. **2-242/1**).

– **Envoi à la commission de la Justice.**

Proposition de loi modifiant les articles 398 et 420 du Code pénal (de M. Hugo Vandenberghe; Doc. **2-243/1**).

– **Envoi à la commission de la Justice.**

Proposition de résolution

Proposition de résolution relative à la mise en place d'un prélèvement minimal sur les transactions spéculatives en devises (de MM. Jacky Morael et Michiel Maertens; Doc. **2-235/1**).

– **Envoi à la commission des Relations extérieures et de la Défense.**

Demandes d'explications

Le Bureau a été saisi des demandes d'explications suivantes:

de Monsieur Michiel **MAERTENS** au Secrétaire d'État à l'Énergie et au Développement durable sur «*l'exploitation d'énergies renouvelables et le projet d'un parc d'éoliennes en mer*» (n° 2-61)

de Monsieur Georges **DALLEMAGNE** au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur «*les négociations finales du protocole sur la biodiversité*» (n° 2-62)

de Monsieur Jan **REMANS** au Ministre des Affaires sociales et des Pensions sur «*la problématique du cathétérisme et de la chirurgie cardiaques*» (n° 2-63)

– **Ces demandes sont envoyées à la séance plénière.**

Évocations

Par messages des 21, 25 et 26 janvier 2000, le Sénat a informé la Chambre des représentants de la mise en œuvre, ces mêmes jours, de l'évocation des projets de loi ci-après:

Projet de loi instaurant un certificat de capacité et d'aptitude à adopter (Doc. **2-278/1**).

Projet de loi insérant un article 21ter dans le Titre préliminaire du Code de procédure pénal (Doc. **2-279/1**).

Projet de loi relatif à la protection pénale des mineurs (Doc. **2-280/1**).

Projet de loi portant création d'un fichier central des avis de saisie, de délégation, de cession et de règlement collectif de dettes et modifiant certaines dispositions du Code judiciaire (Doc. **2-281/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.**

Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 88bis, § 1, van het Wetboek van strafvordering (van de heren Ludwig Caluwé en Hugo Vandenberghe; Gedr. St. **2-242/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Justitie.**

Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 398 en 420 van het Strafwetboek (van de heer Hugo Vandenberghe; Gedr. St. **2-243/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Justitie.**

Voorstel van resolutie

Voorstel van resolutie over het invoeren van een minimumheffing op de speculatieve valutahandel (van de heren Jacky Morael en Michiel Maertens; Gedr. St. **2-235/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging.**

Vragen om uitleg

Het Bureau heeft volgende vragen om uitleg ontvangen:

van de heer Michiel **MAERTENS** aan de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling over «*de hernieuwbare energiewinning en het geplande windmolenpark in zee*» (nr. 2-61)

van de heer Georges **DALLEMAGNE** aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over «*de laatste fase van de onderhandelingen over het protocol betreffende de biodiversiteit*» (nr. 2-62)

van de heer Jan **REMANS** aan de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen over «*de problematiek van de hartkatheterisatie en de hartchirurgie*» (nr. 2-63)

– **Deze vragen worden naar de plenaire vergadering verzonden .**

Evocaties

De Senaat heeft bij boodschappen van 21, 25 en 26 januari 2000 aan de Kamer van volksvertegenwoordigers ter kennis gebracht dat tot evocatie is overgegaan, op die data, van de volgende wetsontwerpen:

Wetsontwerp tot invoering van een getuigschrift van bekwaamheid en geschiktheid om te adopteren (Gedr. St. **2-278/1**).

Wetsontwerp tot invoeging van een artikel 21ter in de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering (Gedr. St. **2-279/1**).

Wetsontwerp betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen (Gedr. St. **2-280/1**).

Wetsontwerp houdende oprichting van een centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling, alsook tot wijziging van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek (Gedr. St. **2-281/1**).

Projet de loi modifiant le Code d'instruction criminelle et l'article 27 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en vue de rationaliser la procédure devant la cour d'assises (Doc. 2-282/1).

Projet de loi modifiant la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique (Doc. 2-283/1).

Projet de loi visant à modifier les articles 34, § 1er, et 39 du Code des impôts sur les revenus 1992 (Doc. 2-286/1).

Projet de loi visant à promouvoir la production socialement responsable (Doc. 2-288/1).

Projet de loi modifiant certaines dispositions relatives à la nationalité belge (Doc. 2-308/1).

Messages de la Chambre

Par messages du 20 janvier 2000, la Chambre des représentants a transmis au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance du même jour:

Article 77 de la Constitution

Projet de loi modifiant les articles 569 et 628 du Code judiciaire (Doc. 2-309/1).

Article 80 de la Constitution

Projet de loi modifiant certaines dispositions relatives à la nationalité belge (Doc. 2-308/1).

– **Le projet de loi a été reçu le 21 janvier 2000; la date limite pour l'évocation est le mercredi 26 janvier 2000.**

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000.**

– **Le projet de loi a été envoyé à la commission de la Justice.**

Notification

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et les États-Unis du Mexique concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signé à Mexico le 27 août 1998 (Doc. 2-79/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la République d'Afrique du Sud concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, signé à Pretoria le 14 août 1998 (Doc. 2-80/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en van artikel 27 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis teneinde de rechtspleging voor het hof van assisen te stroomlijnen (Gedr. St. 2-282/1).

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend (Gedr. St. 2-283/1).

Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 34, § 1, en 39 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (Gedr. St. 2-286/1).

Wetsontwerp ter bevordering van sociaal verantwoorde productie (Gedr. St. 2-288/1).

Wetsontwerp tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de Belgische nationaliteit (Gedr. St. 2-308/1).

Boodschappen van de Kamer

Bij boodschappen van 20 januari 2000 heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat overgezonden, zoals ze ter vergadering van diezelfde dag werden aangenomen:

Artikel 77 van de Grondwet

Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 569 en 628 van het Gerechtelijk Wetboek (Gedr. St. 2-309/1).

Artikel 80 van de Grondwet

Wetsontwerp tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de Belgische nationaliteit (Gedr. St. 2-308/1).

– **Het wetsontwerp werd ontvangen op 21 januari 2000; de uiterste datum voor evocatie is woensdag 26 januari 2000.**

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000.**

– **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Justitie.**

Kennisgeving

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Verenigde Mexicaanse Staten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Mexico op 27 augustus 1998 (Gedr. St. 2-79/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek Zuid-Afrika inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Pretoria op 14 augustus 1998 (Gedr. St. 2-80/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise, d'une part, et le Gouvernement de la République d'Ouzbékistan, d'autre part, concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, fait à Tachkent le 17 avril 1998 (Doc. 2-139/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment à l'Accord euro-méditerranéen établissant une association entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et l'État d'Israël, d'autre part, les Annexes I, II, III, IV, V, VI et VII, les Protocoles 1, 2, 3, 4 et 5, l'Acte final, faits à Bruxelles le 20 novembre 1995 (Doc. 2-142/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment à l'Accord européen concernant les personnes participant aux procédures devant la Cour européenne des droits de l'homme, fait à Strasbourg le 5 mars 1996 (Doc. 2-164/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment au Sixième Protocole additionnel à l'Accord général sur les privilèges et immunités du Conseil de l'Europe, fait à Strasbourg le 5 mars 1996 (Doc. 2-165/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment à la Convention entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République slovaque tendant à éviter les doubles impositions et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, signée à Bruxelles le 15 janvier 1997 (Doc. 2-166/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et la République du Kazakhstan tendant à éviter les doubles impositions et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et le Protocole, signés à Almaty le 16 avril 1998 (Doc. 2-167/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment au Protocole additionnel entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République populaire de Chine, signé à Beijing le 27 novembre 1996, amendant la Convention en vue d'éviter les doubles impositions et de prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et le Protocole, signés à Beijing le 18 avril 1985 (Doc. 2-172/1).

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en de Regering van de Republiek Oezbekistan, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, gedaan te Tashkent op 17 april 1998 (Gedr. St. 2-139/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met de Euro-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Staat Israël, anderzijds, de Bijlagen I, II, III, IV, V, VI en VII, Protocolen 1, 2, 3, 4 en 5, en Slotakte, gedaan te Brussel op 20 november 1995 (Gedr. St. 2-142/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met de Europese Overeenkomst betreffende personen die deelnemen aan procedures voor het Europees Hof voor de rechten van de mens, gedaan te Straatsburg op 5 maart 1996 (Gedr. St. 2-164/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met het Zesde Aanvullend Protocol bij het Algemeen Verdrag nopens de voorrechten en immuniteiten van de Raad van Europa, gedaan te Straatsburg op 5 maart 1996 (Gedr. St. 2-165/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Slovaakse Republiek tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, ondertekend te Brussel op 15 januari 1997 (Gedr. St. 2-166/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Kazachstan tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en het Protocol, ondertekend te Almaty op 16 april 1998 (Gedr. St. 2-167/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met het Aanvullend Protocol tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Volksrepubliek China, ondertekend te Beijing op 27 november 1996, tot wijziging van de Overeenkomst tot het vermijden van dubbele belastingen en tot het voorkomen van het ontgaan van belastingen inzake belastingen naar het inkomen en het Protocol, ondertekend te Beijing op 18 april 1985 (Gedr. St. 2-172/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et le Gouvernement de la République fédérative du Brésil concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, fait à Brasilia le 6 janvier 1999 (Doc. 2-173/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment à l'Accord euro-méditerranéen établissant une association entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et le Royaume hachémite de Jordanie, d'autre part, les Annexes I à VII, les Protocoles 1 à 4, et l'Acte final, faits à Bruxelles le 24 novembre 1997 (Doc. 2-174/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération établissant un partenariat entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et le Turkménistan, d'autre part, les Annexes I, II, III, IV et V, le Protocole concernant l'assistance administrative mutuelle en matière douanière, et l'Acte final, faits à Bruxelles le 25 mai 1998 (Doc. 2-175/1).

– **La Chambre a adopté le projet le 20 janvier 2000 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Cour d'arbitrage – Arrêts

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat :

- l'arrêt n° 1/2000, rendu le 19 janvier 2000, en cause la question préjudicielle relative à l'article 26 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'Arbitrage, posée par le Tribunal de première instance de Nivelles (numéro du rôle 1475);
- l'arrêt n° 2/2000, rendu le 19 janvier 2000, en cause les recours en annulation partielle du décret de la Communauté française du 6 avril 1998 portant modification du régime de la suspension préventive dans l'enseignement organisé et subventionné par la Communauté française, introduits par P. Matheys et J. Haegens et autres (numéros du rôle 1484 et 1485, affaires jointes);
- l'arrêt n° 3/2000, rendu le 19 janvier 2000, en cause la question préjudicielle relative aux articles 12, 4°, 16, 18 et 24bis, de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité, posée par la Cour du travail de Mons (numéro du rôle 1586);
- l'arrêt n° 5/2000, rendu le 19 janvier 2000, en cause la question préjudicielle relative à l'article 42ter du Code des impôts sur les revenus 1964, inséré par l'article 6 de l'arrêté royal n° 48 du 22 juin 1982, posée par la Cour d'appel de Gand (numéro du rôle 1596);

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Regering van de Federatieve Republiek Brazilië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, gedaan te Brasilia op 6 januari 1999 (Gedr. St. 2-173/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met de Euro-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië, anderzijds, de Bijlagen I tot en met VII, de Protocollen 1 tot en met 4, en de Slotakte, gedaan te Brussel op 24 november 1997 (Gedr. St. 2-174/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Wetsontwerp houdende instemming met de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Turkmenistan, anderzijds, de Bijlagen I, II, III, IV en V, het Protocol betreffende wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken, en de Slotakte, gedaan te Brussel op 25 mei 1998 (Gedr. St. 2-175/1).

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 20 januari 2000 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Arbitragehof – Arresten

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van :

- het arrest nr. 1/2000, uitgesproken op 19 januari 2000, inzake de prejudiciële vraag betreffende artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Nijvel (rolnummer 1475);
- het arrest nr. 2/2000, uitgesproken op 19 januari 2000, inzake de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van het decreet van de Franse Gemeenschap van 6 april 1998 houdende wijziging van de regeling inzake preventieve schorsing in het door de Franse Gemeenschap georganiseerd en gesubsidieerd onderwijs, ingesteld door P. Matheys et J. Haegens en anderen (rolnummers 1484 en 1485, samengevoegde zaken);
- het arrest nr. 3/2000, uitgesproken op 19 januari 2000, inzake de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 12, 4°, 16, 18 en 24bis van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, gesteld door het Arbeidshof te Bergen (rolnummer 1586);
- het arrest nr. 5/2000, uitgesproken op 19 januari 2000, inzake de prejudiciële vraag betreffende artikel 42ter van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1964, ingevoegd door artikel 6 van het koninklijk besluit nr. 48 van 22 juni 1982, gesteld door het Hof van Beroep te Gent (rolnummer

- l'arrêt n° 6/2000, rendu le 19 janvier 2000, en cause la question préjudicielle relative à l'article 38 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, posée par le Tribunal du travail de Liège (numéro du rôle 1602);
- l'arrêt n° 7/2000, rendu le 19 janvier 2000, en cause le recours en annulation de la loi du 11 décembre 1998 modifiant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, en ce qui concerne la prescription de l'action publique, introduit par M.-C.F. (numéro du rôle 1681).

– **Pris pour notification.**

Cour d'arbitrage – Questions préjudicielles

En application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat :

- la question préjudicielle concernant l'article 26 de la loi du 22 décembre 1986 relative aux intercommunales, posée par la cour d'appel de Gand (numéro du rôle 1833);
- les questions préjudicielles concernant l'article 35quinquies *decies*, § 3, premier et deuxième alinéas, et § 4, de la loi du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution, inséré par l'article 5 du décret de la Région flamande du 6 juillet 1994 contenant diverses mesures d'accompagnement de l'ajustement du budget 1994, posées par la cour d'appel de Gand (numéro du rôle 1834);
- les questions préjudicielles concernant les articles 73, 142 à 144 et 157 de la loi coordonnée du 14 juillet 1994 portant coordination de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, posées par la Commission de contrôle instituée auprès du service de contrôle médical de l'INAMI (numéro du rôle 1836);
- la question préjudicielle concernant l'article 11bis de l'arrêté royal n° 5 du 23 octobre 1978 sur les documents sociaux, inséré par l'article 30 de la loi-programme du 6 juillet 1989, modifié à son tour par l'article 112 de la loi du 26 juin 1992, telle que cette disposition était applicable avant d'être supprimée par la loi du 23 mars 1994, posée par la cour d'appel de Gand (numéro du rôle 1839);
- la question préjudicielle relative à l'article 137, alinéa 2, de l'ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme, posée par le Tribunal de première instance de Bruxelles (numéro du rôle 1841);
- la question préjudicielle concernant l'article 41 de l'arrêté royal du 3 avril 1953 coordonnant les dispositions légales concernant les débits de boissons fermentées, comme remplacé par l'article 28 de la loi du 6 juillet 1967, posée par le Tribunal correctionnel d'Anvers (numéro du rôle 1846).

– **Pris pour notification.**

1596);

- het arrest nr. 6/2000, uitgesproken op 19 januari 2000, inzake de prejudiciële vraag betreffende artikel 38 van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Luik (rolnummer 1602);
- het arrest nr. 7/2000, uitgesproken op 19 januari 2000, inzake het beroep tot vernietiging van de wet van 11 december 1998 tot wijziging, wat de verjaring van de strafvordering betreft, van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, ingesteld door M.-C.F. (rolnummer 1681).

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Arbitragehof – Prejudiciële vragen

Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof aan de voorzitter van de Senaat kennis van :

- de prejudiciële vraag over artikel 26 van de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales, gesteld door het hof van beroep te Gent (rolnummer 1833);
- de prejudiciële vragen betreffende artikel 35quinquies *decies*, § 3, eerste en tweede lid, en § 4, van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, ingevoegd door artikel 5 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 6 juli 1994 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1994, gesteld door het hof van beroep te Gent (rolnummer 1834);
- de prejudiciële vragen betreffende de artikelen 73, 142 tot 144 en 157 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 houdende coördinatie van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gesteld door de Controlecommissie ingesteld bij de Dienst voor geneeskundige controle bij het RIZIV (rolnummer 1836);
- de prejudiciële vraag over artikel 11bis van het koninklijk besluit nr. 5 van 23 oktober 1978 betreffende het bijhouden van sociale documenten, ingevoegd bij artikel 30 van de programmawet van 6 juli 1989, op zijn beurt vervangen bij artikel 112 van de wet van 26 juni 1992, zoals het van kracht was vooraleer te zijn opgeheven bij de wet van 23 maart 1994, gesteld door het hof van beroep te Gent (rolnummer 1839);
- de prejudiciële vraag betreffende artikel 137, tweede lid, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (rolnummer 1841);
- de prejudiciële vraag betreffende artikel 41 van het koninklijk besluit van 3 april 1953 tot samenordering van de wetbepalingen inzake de slijterijen van gegiste dranken, zoals vervangen bij artikel 28 van de wet van 6 juli 1967, gesteld door de Correctionele Rechtbank te Antwerpen (rolnummer 1846).

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Cour d'arbitrage – Recours

En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat:

- le recours en annulation des articles 41 et 42 de la loi du 4 mai 1999 portant des dispositions fiscales diverses, modifiant l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 fixant les taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux, introduit par l'ASBL «Confédération nationale de la construction» et la SA Maes (numéro du rôle 1838).

- **Pris pour notification.**

Parlement européen

Par lettre du 13 janvier 2000, le président du Parlement européen a transmis au Sénat:

- une décision sur la vérification des pouvoirs à la suite de la cinquième élection directe du Parlement européen, du 10 au 13 juin 1999,

adoptée au cours de la période de session du 13 au 17 décembre 1999.

- **Envoi à la commission des Relations extérieures et de la Défense.**

Arbitragehof – Beroep

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof aan de voorzitter van de Senaat kennis van:

- het beroep tot vernietiging van de artikelen 41 en 42 van de wet van 4 mei 1999 houdende diverse fiscale bepalingen, tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 houdende vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en diensten bij die tarieven, ingediend door de VZW «Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf» en de NV Maes (rolnummer 1838).

- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Europees Parlement

Bij brief van 13 januari 2000 heeft de voorzitter van het Europees Parlement aan de Senaat overgezonden:

- een besluit over het onderzoek van de geloofsbrieven na de vijfde rechtstreekse verkiezingen van het Europees Parlement van 10 tot en met 13 juni 1999,

aangenomen tijdens de vergaderperiode van 13 tot en met 17 december 1999.

- **Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging.**